

ประโยชน์สุข
ประชาชน

อักษร

อันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ

ISBN 1685-8234 ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๙

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๙

❖ อาติยวาทมหาราชสุดดี

- ❖ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

❖ บทบรรณาธิการ

❖ พระราชกรณียกิจ

- ❖ พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๙

❖ บทความพิเศษ

- ❖ ๖๐ ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุข ประชาชนชาวไทย

❖ แนะนำโครงการ

- ❖ โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหัวช้างฯ
- ❖ พระมหากรุณาสู่ราษฎรบ้านทุ่งกส่วย

❖ ในความทรงจำ

- ❖ พระเจ้าอยู่หัวมาโปรด

❖ ท่องเที่ยวเชิงพัฒนา

- ❖ ตามรอยพระยุคลบาท : ณ นพบุรี ศรีนครพิงค์ เชียงใหม่

❖ ประชาชนนำใส

- ❖ พัฒนาอาชีพจากยอดเขาสู่ทะเล

❖ ขยายผลตามแนวพระราชดำริ

- ❖ ปวงประชาเป็นสุข ทุกรอยยิ้ม..ที่ โคกอีจู้-โคกโน

❖ สารน่ารู้

- ❖ พระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร

❖ พระเกียรติเกริกไกร

- ❖ สหประชาชาติถวายราชสดุดี : พระมหากษัตริย์นักพัฒนา

❖ เยาวชนไทยสำนึกในพระบารมี

- ❖ เยาวชนไทยสำนึกในพระบารมี ๖๐ ปี ครองราชย์

❖ ผลงานวิจัย

- ❖ ไม้ดำ "ภูพาน" อีกหนึ่งอาชีพการเลี้ยงสัตว์ที่ไม่ธรรมดา

❖ สมุนไพรในโครงการฯ

- ❖ สวนพฤกษาน่าสนใจ

❖ ความเคลื่อนไหว

- ❖ สำนักงาน กปร. จัดนิทรรศการสัญจรและสื่อมวลชนสัญจรภาคอีสาน

๑๒
อาเศียรวาทมหाराชสดุดี
๑๒

อินทรวงศ์ฉันทน์ ๑๒

ศุภวารพระทรงภพ

ทกลิลลน่านไ

นับแต่ประเดิมกาล

ท่าบุญนิกรท่า

“รากแก้ว” บำรุงก่อน

เริ่มแรก ‘ทิวชมงคล’

ป่า น้ำ อเนกมัย

ดิน เขา พลังงาน

ศึกษา สทกรณ

แนบทฤษฎีอัน

เสเโร-รินโกล

กุ่มทธรเศศเพ็ช

สรวนธิ์พระสมศีล

แลจอมพระทวา

เจริญด้วยตุรพิธ

บุญญาริการทบุ

ประดุสุมเฉลิมสมัย

สิริราชย์อริกรสม

นฤบาล ส อุปถัมภ์

พจนนาประดาวิกล

นุระร้อนก็พ่อนก็ปรน

และก็เอื้อทุกถิ่นทุกฐาน

ส วิธัย ‘บ ว ส’ การ

ก็ประสิริอเนกอนันต์

อดิศรอรุจอร์ล

อิตภาพพุดองเพ็ช

ดุงพระทัยพระจอมเวียง

ประโยชน์สุขประดาประชา

อภิวันทนไสรรัตน

ทะนุองค์พระทรงพระคุณ

ระชะสิริพรอดุลย์

ส สกิตฉริฐีตีกาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า สำนักงาน กปร.

บทบรรณาธิการ

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับนี้เป็นฉบับที่ ๒ ของปี ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นฉบับที่ออกเผยแพร่ประจำเดือน เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๙ อันเป็นช่วงเวลายามทวงมงคลยิ่งของการฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยเฉพาะเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ปวงชนชาวไทยได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล และชื่นชมพระบารมีในการเสด็จออกมหาสมาคม ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม และในโอกาสนี้พระประมุข และพระราชวงศ์จาก ๒๕ ประเทศ ได้มาร่วมงานเฉลิมฉลองในครั้งนี้ด้วยพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ตลอดเวลา ๖๐ ปี ของการทรงงาน ก็ได้เผยแพร่ออกไปด้วยสื่อต่าง ๆ ทำให้ทั่วโลกได้รับทราบว่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงงานหนักเพื่อปวงชนชาวไทยอย่างไร ดังผลปรากฏออกมาแล้วว่า ปวงชนชาวไทยได้รับ **“ประโยชน์สุข”** ดังพระปฐมบรมราชโองการ **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”**

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำนักงาน กปร. ได้จัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจตลอดทั้งปีของงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ซึ่งประกอบไปด้วยการจัดนิทรรศการแสดงถึงผลสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การบรรยายพิเศษเกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพด้านต่าง ๆ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การประกวดการนำแนวพระราชดำริไปใช้อย่างได้ผล คือ การบริหารจัดการโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการบริหารจัดการพื้นที่ป่าตามแนวพระราชดำริ ตลอดจนประกวดการกล่าวเฉลิมพระเกียรติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ได้ดำเนินการตามภูมิภาค แต่เผยแพร่ให้ผู้เข้าเยี่ยมชมได้รับทราบเพียงบางส่วนเท่านั้น

เพื่อให้ปวงชนชาวไทยได้ทราบถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงขอนำสาระจากกิจกรรมเหล่านั้นมาเผยแพร่ให้ได้รับทราบอีกทางหนึ่ง สำหรับฉบับนี้จะได้นำการบรรยายพิเศษ เรื่อง **“๖๐ ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุข ประชาชาษฎ์”** โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล การกล่าวเฉลิมพระเกียรติที่ชนะเลิศของเยาวชน และเรื่องอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีกมากมาย จัดลงในคอลัมน์ต่าง ๆ อย่างไม่รู้ก็ตาม ทุกคอลัมน์ก็ยังเต็มไปด้วยสาระตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ ส่วนฉบับที่ ๓ และ ๔ ของปีนี้ ที่จะออกลำดับต่อไปนั้น กองบรรณาธิการก็ได้เตรียมเนื้อหาสาระที่ต่อเนื่องจากฉบับที่ ๒ ขอให้สมาชิกได้ติดตามอ่านต่อไปด้วยความอึดเอิบกับพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้ปวงชนชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้

พระราชกรณียกิจ

สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่ภาคเหนือ

สระหว่างวันที่ ๑๙ มกราคม ถึง ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๙ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทรงติดตามความก้าวหน้าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของราษฎร พร้อมกับทรงเยี่ยมราษฎรในเขตพื้นที่ภาคเหนือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๙ เสด็จฯ ไปยังโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านเสาดแดง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทอดพระเนตรการดำเนินงานพร้อมกับทรงรับฟังบรรยายสรุปความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการฯ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนี้ได้พระราชทานพระราชดำรัส สรุปความว่า

การที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้เข้าร่วมกันพัฒนาพื้นที่แห่งนี้ จะเป็นส่วนช่วยให้ชาวบ้านได้รับความรู้ด้านการเกษตรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งต่อไปเมื่อชาวบ้านได้เรียนรู้

วิธีการทำการเกษตรที่ถูกต้องแล้ว ก็จะได้ นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาพื้นที่ของตนเอง จนสามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ในที่สุด

พร้อมทั้งมีพระราชกระแสรับสั่งถึงการอนุรักษ์ป่า ความว่า

“หากชาวบ้านช่วยกันดูแลรักษาป่า ก็จะมีสภาพป่าต้นน้ำลำธารที่สมบูรณ์ ชาวบ้าน ก็จะมีน้ำใช้มากขึ้น”

และได้มีพระราชดำรัสกับข้าราชการที่มาเฝ้าฯ โดยทรงแสดงความห่วงใยถึงการประกอบอาชีพของราษฎรในปัจจุบันว่า

“เนื่องจากปัจจุบันนี้มีคนว่างงานมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะคนที่จบการศึกษาใหม่ ๆ ส่วนใหญ่ยังหางานทำไม่ได้ จะทำอย่างไรที่จะช่วยให้พวกเขาได้มีงานทำ จะเป็นงานอะไรก็ได้ที่สุจริต อย่างน้อยก็จะได้มีรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัว การจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรฯ นี้ ก็ตั้งใจว่าจะให้เป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกอาชีพ เพื่อให้ราษฎรเข้ามาดูตัวอย่าง มาศึกษา แล้วนำความรู้ที่ได้กลับไปทดลองทำที่บ้าน ซึ่งจะช่วยให้ลดรายจ่ายลงได้มาก”

ในการนี้ ได้พระราชทานเงิน จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ให้กับผู้ใหญ่บ้านเสาดง และผู้ใหญ่บ้านห้วยเขียดแห้ง เพื่อนำไปเป็นกองทุนในการฝึกอาชีพทำเครื่องเงินและทองคำ

วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๙ เสด็จฯ ไปยังโครงการอนุรักษ์สภาพป่าและพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านชีแบร หมู่ที่ ๗ ตำบลแม่ตืน อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ทรงรับฟังการบรรยายสรุปความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการฯ จากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้เข้ามาช่วยเหลือเรื่องการประกอบอาชีพ ทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พร้อมกับพระราชทานพระราชดำรัสกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความว่า

“พบเขาคั้งแรกยากจนมาก เดียวนี้อ้วนท้วนสบายดี สุขภาพอนามัยสมบูรณ์ดีขึ้น ชาวกะเหรี่ยงไม่ชอบทำลายป่าไม้แล้ว ทหารนี่ก็เป็นกำลังสำคัญที่ช่วยเหลือราษฎร และเป็นกำลังของบ้านเมืองเสมอมา ขอขอบใจทุกคนที่ได้ช่วยกันทำงาน จนประสบความสำเร็จทำให้ราษฎรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น”

วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๙ เสด็จฯ ไปยังบ้านแม่บวนเหนือ หมู่ที่ ๘ และบ้านแม่บวนใต้ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลโป่งทุ่ง อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยอำเภอดอยเต่าประสบปัญหาภัยแล้ง เนื่องจากขาดแคลนน้ำทำการเกษตรและอุปโภค-บริโภค ทำให้ผลผลิตตกต่ำ

จึงขอพระราชทานความช่วยเหลือเรื่องการจัดหาน้ำ และอาชีพเสริม เพื่อให้มีงานทำสามารถเลี้ยงครอบครัวและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ในการนี้ นายเทอดศักดิ์ บุญยขจร วิศวกรใหญ่ ด้านวางแผนและโครงการ กรมชลประทาน ได้กราบบังคมทูลรายงานการจัดหาน้ำช่วยเหลือ บ้านแม่บวนเหนือและบ้านแม่บวนใต้ โดยการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่หาดที่มีอยู่เดิมมาเติมอ่างเก็บน้ำแม่ตุม ซึ่งปัจจุบันมีปริมาณน้ำน้อย และพิจารณาสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ออกสูเพิ่มเติมและผันน้ำมาเติม อ่างเก็บน้ำแม่ตุมอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ได้พิจารณาก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กบริเวณต้นน้ำ เพื่อช่วยเหลือปัญหาการขาดแคลนน้ำของราษฎร บ้านแม่บวนใต้ ซึ่งโครงการทั้งหมดนี้จะช่วยให้ราษฎรบ้านแม่บวนเหนือ และบ้านแม่บวนใต้ ตลอดจนพื้นที่ใกล้เคียงมีน้ำสำหรับอุปโภค-บริโภค และทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริ เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

๑. ให้พิจารณาจัดหาน้ำช่วยเหลือบ้านแม่บวนเหนือและบ้านแม่บวนใต้ พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านการพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎร

๒. ให้ทำการฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธารป่าภูไม้ทอง เพื่อที่ราษฎรจะได้รับประโยชน์จากป่าและเมื่อมีป่าก็จะมีน้ำใช้ตลอดปี ที่สำคัญที่สุดต้องปลูกฝังให้ราษฎรรักษาป่า หวงแทนป่า เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์ชั่วลูกชั่วหลาน

๓. ให้พิจารณาจัดหาน้ำช่วยเหลือราษฎรบ้านแม่ตุมและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อจะได้มีน้ำสำหรับทำการเกษตรและอุปโภค-บริโภค

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เสด็จฯ ไปยังบ้านห้วยสะแพท ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ทรงรับฟังการบรรยายสรุป

การฟื้นฟูสภาพป่า การจัดหาน้ำช่วยเหลือพื้นที่ การส่งเสริมสนับสนุนการทำประมง และการแก้ไขปัญหาที่ดินพร้อมทั้งพระราชทานพระราชดำรัส ความว่า

“ป่าช่วยรักษาน้ำเอาไว้ ทั่วโลกวิตกเรื่องน้ำ น้ำจึงมีความสำคัญมาก ซึ่งจะทำให้การทำมาหากินของราษฎรดีขึ้น ส่วนเห็นเป็นอาหารที่มีประโยชน์ ต้องแสดงให้ราษฎรว่ามีวิธีการทำอย่างไร และส่งเสริมให้ราษฎรได้ฝึกและทดลองทำก็จะเป็นประโยชน์”

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เสด็จฯ ไปยังโครงการอนุรักษ์สภาพป่าพื้นที่อำเภออมก๋อย ณ ศูนย์ปฏิบัติการนางนอน บ้านห้วยปูลิง หมู่ที่ ๓ ตำบลม่อนจอง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ได้พระราชทานพระราชดำรัส ความว่า

“นั่งเฮลิคอปเตอร์มาเห็นน้ำมีเยอะป่าไม้ดีขึ้นมาก”

วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เสด็จฯ ไปยังโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยอมพาย หมู่ที่ ๙ ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในการนี้ได้มีพระราชกระแสรับสั่งถึงการป้องกันไม่ให้ราษฎรบุกรุกพื้นที่ป่า ความว่า

“หน่วยงานราชการจะต้องให้ความรู้แก่ราษฎรควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องน้ำ รวมถึงการพัฒนาอาชีพด้วย เมื่อราษฎรมีสภาพความ

เป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้ว ก็จะทำป่ากลับคืนมาให้แผ่นดินในที่สุด”

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เสด็จฯ ไปยังโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริ ดอยดำ หมู่ที่ ๗ ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ และทอดพระเนตรสภาพ ลำห้วยแม่หาด ในการนี้ได้พระราชทานพระราชดำริสภกับนายสมพล พันธุ์มณี เลขาธิการ กปร. เกี่ยวกับการทดลองเลี้ยงและขยายพันธุ์ปลาในพื้นที่โครงการ สรุปความว่า

หากการทดลองเพาะเลี้ยงปลาในพื้นที่โครงการได้ผลดี ก็ให้ขยายการทดลองเพาะเลี้ยงเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าพิเศษ สร้างรายได้ให้แก่ราษฎร เมื่อราษฎรมีรายได้จากการเลี้ยงปลาก็จะไม่ไปบุกรุกทำลายป่า

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ ได้เสด็จฯ ไปยังบ้านเมืองแพม หมู่ที่ ๕ ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในการนี้ได้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า

ให้กรมชลประทานพิจารณาแนวทางให้ความช่วยเหลือราษฎรบ้านเมืองแพม ที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร เนื่องจากฝายทดน้ำเดิมชำรุดจากอุทกภัย ทำให้ไม่สามารถใช้การได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูแล้ง

และได้พระราชทานพระราชดำริสภกับพลเอก นิพนธ์ ภรณ์ฤณิตย์ ที่ปรึกษาโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ สรุปความว่า

ให้หมู่บ้านปางคาม ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน และหมู่บ้านบายนองแ่ง ตำบลเวียงเหนือ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นหมู่บ้านในโครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรและเพื่อประโยชน์ในด้านความมั่นคงของประเทศต่อไป

วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๙ เสด็จฯ ไปยังโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น ดอยผาจิ ณ บ้านร่มฟ้าทอง หมู่ที่ ๑๘ ตำบลปอ อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย พร้อมกับพระราชทานพระราชดำริสภกับนายเกรียงไกร คณะนงเดชะชาติ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร สรุปความว่า

ควรขยายผลการปลูกต้นกัญชงบนพื้นที่สูงให้มากขึ้น เพื่อสนับสนุนให้ราษฎรรู้จักวิธีการนำเส้นใยกัญชงมาทอเป็นเครื่องนุ่งห่มไว้ใช้เองในครัวเรือน

และได้พระราชทานพระราชดำริสภกับนายคมจักร พิษัณณรงค์ สังคราม ที่ปรึกษากรมปศุสัตว์ เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะ สรุปความว่า

ทรงห่วงใยราษฎรในพื้นที่ภาคใต้ที่จบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ
อยากให้คนได้มีงานทำ ทุกอย่างคงจะดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในการ
ส่งเสริมให้ราษฎรเลี้ยงแพะนั้น ควรเน้นการฝึกอบรมให้แก่ราษฎร
ให้มาก ๆ

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๙ เสด็จฯ ไปยังโครงการพัฒนาเพื่อ
ความมั่นคงพื้นที่ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ทรงรับฟังการบรรยาย
สรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ประกอบด้วย งานฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
งานส่งเสริมศิลปาชีพ และงานสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง จากการ
ดำเนินงานโครงการทำให้ราษฎรมีรายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น และมีพระ
ราชดำรัส ความว่า

“ราษฎรทอผ้าสวย แต่หาตลาดลำบาก พอจะขาย ก็ถูกกดราคา”

ในการนี้ นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ผู้ช่วยเลขาธิการพระราชวัง
ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ ได้กราบบังคมทูลว่า ในพื้นที่แปลงสาธิตการเกษตร
จำนวน ๔๗ ไร่ ยังประสบกับปัญหาขาดแคลนน้ำ หากมีน้ำจะสามารถ
ขยายพื้นที่เพาะปลูกได้อีก และได้พระราชทานพระราชดำรัส ความว่า

*“ที่เห็นมีต้นไม้มาก ก็เพราะมีน้ำ ควรสนับสนุนให้ปลูกต้นไม้
ไว้ให้มาก จะได้มีน้ำ”*

ในการนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินการสำรวจพื้นที่ เพื่อ
จัดหาน้ำให้การสนับสนุนพื้นที่แปลงเกษตรดังกล่าวต่อไป

โอกาสนี้ นายวีระชัย อนุคร ผู้อำนวยการ
องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้กราบบังคมทูล
ความก้าวหน้าในการนำกล้วยไม้ที่สามารถขึ้น
ได้ดีในพื้นที่สูงมาทดลองเพาะเลี้ยงในแปลง
เพาะชำหลายชนิด หากชนิดใดได้ผลดี ก็จะขยาย
ผลไปสู่พื้นที่ใกล้เคียง และขณะนี้ก็มีผู้เข้ามา
ศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก ทั้งชาวไทยและ
ชาวต่างประเทศ ควรจะมีการขยายแหล่งน้ำ
เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับพันธุ์พืชต่าง ๆ ที่จะเจริญ
เติบโต และรองรับผู้ที่จะเข้ามาศึกษาดูงาน ซึ่ง
นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ได้กราบ
บังคมทูลว่า จากที่ได้เข้าไปดูความก้าวหน้า
ที่ศูนย์รวมพรรณไม้พบว่า มีอ่างเก็บน้ำที่สำนักงาน
กปร. ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณแล้ว
๑ แห่ง ซึ่งกำลังก่อสร้างและจะแล้วเสร็จในปี
นี้ ซึ่งหากมีแหล่งน้ำเพิ่มขึ้นอีก ๑ แห่ง ก็จะมี
ต้นทุนสำหรับสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของ
ศูนย์รวมพรรณไม้ได้มากขึ้น ในการนี้ ได้
พระราชทานพระราชดำรัส ความว่า

*“น่าจะมีน้ำและความชื้นมากขึ้น ถ้า
สนับสนุนให้มีการปลูกป่าด้วย”*

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดตาก น่าน และเชียงใหม่

สหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการ สำนักงาน กปร. พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เฝ้าฯ รับเสด็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนอุ้มผางวิทยาคม หมู่ที่ ๑ ตำบลอุ้มผาง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก โรงเรียนแห่งนี้มีปัญหาคาดแคลนน้ำกิน-น้ำใช้ในโรงเรียน เนื่องจากท่อประปาซึ่งเป็นท่อเหล็กและสร้างมากกว่า ๒๕ ปี เกิดชำรุดเสียหายมีน้ำรั่วซึมและมีสนิม ซึ่งนายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการ สำนักงาน กปร. ได้กราบบังคมทูลว่า สำนักงาน กปร. ได้ประสานกับกรมชลประทานแล้ว เห็นควรดำเนินการปรับปรุงท่อส่งน้ำให้เป็นท่อพีวีซี และก่อสร้างถังพักน้ำขนาดความจุ ๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำของโรงเรียนและของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่อยู่ติดกับโรงเรียนได้ด้วย โดยจะใช้งบประมาณ กปร. สนับสนุนการดำเนินงานต่อไป

ในการนี้ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาสนับสนุนโครงการโรงเรียนแม่บ้านเรียนรู้อาชีพด้วย ซึ่งจะทำให้รู้ว่าได้ลงทุนในกิจกรรมไปเท่าไร และนำตัวอย่างมาสอนให้นักเรียนในโรงเรียน ให้เรียนรู้อาชีพด้วย สำหรับการพัฒนานั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นให้เกิดการระเบิดจากข้างใน เพื่อให้ประชาชนและชุมชนในพื้นที่ที่มีความพร้อมและค่อย ๆ พัฒนาจากข้างในออกสู่ข้างนอก มิใช่ทุ่มทุนพัฒนาจากข้างนอกไปสู่ชุมชนประชาชน ซึ่งหากยังไม่พร้อมก็จะถูกเอาเปรียบและกลายเป็นผู้เสียประโยชน์ไป การพัฒนาควรพัฒนาทั้งพื้นที่และคนไปพร้อม ๆ กัน

จากนั้นได้เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านแม่จันทะ หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก และโรงเรียนท่านผู้หญิงวิไล อมาตยกุล (บ้านเป็ง) หมู่ที่ ๙ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก พร้อมกับพระราชทานสิ่งของแก่ครูตำรวจตระเวนชายแดน ผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้แทนนักเรียนชายหญิง

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เสด็จฯ ไปยังศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเลอะสุตี หมู่ที่ ๑๐ ตำบลแม่ตืน อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ทอดพระเนตรผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ในการนี้ ดร.พิสุทธิ วิจารณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาที่ดินได้กราบบังคมทูลเกี่ยวกับการนำแผ่นใยปาล์มอบแห้งมาใช้ เพื่อป้องกันการพังทลายของดินและป้องกันการเจริญเติบโตของวัชพืชรอบต้นไม้ ที่ได้ทำการทดลองที่ที่ดินมูลนิธิฯพัฒนา ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ บ้านท่าด่าน ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

ในการนี้ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้นำไปทดลองในพื้นที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บ้านไอร้จาดา หมู่ที่ ๘ ตำบลโคกสะอาด อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส และโรงเรียนท่านผู้หญิงสง่า อิงคุลานนท์ บ้านห้วยลอย หมู่ที่ ๖ ตำบลภูฟ้า อำเภอ

บ่อเกลือ จังหวัดน่าน พร้อมกับพระราชทานพระราชดำรัส สรุปความว่า

ปัญหาที่พบในการไปตามโรงเรียนต่าง ๆ คือ เรื่องบุคลากร เรื่องโซลาร์เซลล์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะรับผิดชอบแก้ไขปัญหาเรื่องบุคลากรและสถานที่ และขอให้ทางโครงการส่วนพระองค์ สนับสนุนโซลาร์เซลล์ และควรทำเป็นคู่มือการบำรุงรักษาให้ประชาชนได้รู้ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำมักมีปัญหาราษฎรขัดแย้งกัน ซึ่งส่วนใหญ่ขาดการบริหารจัดการที่ดี ขาดการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และให้ความรู้ด้านการดูแลรักษา เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ในการนี้นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการ สำนักงาน กปร. ได้กราบบังคมทูลว่าโครงการพัฒนาแหล่งน้ำของสำนักงาน กปร. นั้น ก่อนการดำเนินงานก่อสร้าง จะต้องมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำให้แล้วเสร็จก่อน เพื่อจะได้ทราบว่ามีใครรับผิดชอบบ้าง และจัดแบ่งหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำให้ชัดเจนเพื่อจะได้ช่วยบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากโครงการให้มากที่สุด

จากนั้นได้เสด็จฯ ไปยังศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง บ้านแม่หละ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลอมก๋อย และบ้านห้วยไก่อ่า หมู่ที่ ๑๔ ตำบลแม่ตืน พระราชทานสิ่งของแก่ครูนิเทศน์ ครูอาสา ผู้แทนนักเรียนชายหญิง พร้อมกับทรงเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ

พระราชกรณียกิจ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่

สระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๙ ได้เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนเยาววิทย์ หมู่ที่ ๑ ตำบลเหมาะ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา และโรงเรียนเกียรติประชา หมู่ที่ ๒ ตำบลเกาะพระทอง อำเภอ

กระบุรี จังหวัดพังงา เพื่อทอดพระเนตรการดำเนินงานของโรงเรียน นิทรรศการวิถีชีวิตชุมชนมอแกน จากนั้นเสด็จฯ ไปยังสระเก็บน้ำหนองชุมคลา หมู่ที่ ๕ ตำบลบางวัน อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา เพื่อทอดพระเนตรพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเทือกเขานมสาว เพื่อใช้ในการจัดสร้างที่พักอาศัยให้แก่ผู้ประสบภัยจากสึนามิ รวมทั้งราษฎรยากจน ที่ยังขาดแคลนที่อยู่อาศัย และพัฒนาพื้นที่เพื่อทำการเกษตรรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้น

ในการนี้ได้มีพระราชดำรัสกับ นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการ สำนักงาน กปร. นายเทอดศักดิ์ บุญยขจร วิศวกรใหญ่ ด้านวางแผนและโครงการ กรมชลประทาน และหม่อมหลวงจิรพันธุ์ ทวีวงศ์ ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานโครงการ สำนักงาน กปร. สรุปความว่า

ให้สำนักงาน กปร. พิจารณาให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ประสบความเดือดร้อนต่อไป

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๙ ได้เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนเกาะยาววิทยา ตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา จากนั้นประทับรถยนต์พระที่นั่งไปสะพานบ้านในคลอง หมู่ที่ ๖ ตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา เพื่อทรงตัดแถบแพรเปิดสะพานบ้านในคลอง และทอดพระเนตรนิทรรศการโครงการกำจัดขยะมูลฝอยของมูลนิธิชัยพัฒนา อำเภอเกาะยาว ประกอบด้วย ๓ ตำบลคือ ตำบลเกาะยาวน้อย ตำบลเกาะยาวใหญ่ และตำบลพรุใน ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงเป็นอาชีพหลัก อาชีพเกษตรกรรมสวนยางพาราและสวนมะพร้าวเป็นอาชีพรอง ราษฎรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และจากการเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยมเยียนราษฎรตำบลเกาะยาวน้อย เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๓

พื้นที่ว่างเปล่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเทือกเขานมสาว หมู่ที่ ๕ ตำบลบางวัน อำเภอกะบุรี จังหวัดพังงา เนื้อที่ประมาณ ๘๐๐ ไร่ จากถนนใหญ่เข้าไปประมาณ ๔ กิโลเมตร มีสระเก็บน้ำหนองชุมคลา ก่อสร้างเมื่อปี ๒๕๔๘ ขนาดความจุ ๔๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการปรับสภาพดิน ปูกลำปล้นน้ำมัน และมีการจัดทำแผนผังแนวเขตที่ดิน โดยแบ่งพื้นที่เป็น ๓ แปลง คือ **แปลงที่ ๑** พื้นที่ ๓๗๐-๐-๗๓ ไร่ **แปลงที่ ๒** พื้นที่ ๒๗๔-๒-๘๐ ไร่ **แปลงที่ ๓** พื้นที่ ๑๕๖-๐-๕๕ ไร่ รวม ๘๐๑-๐-๐๘ ไร่ ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาการบุกรุกพื้นที่ของราษฎร

นอกจากนี้ กรมชลประทานได้พิจารณาจัดหาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) ก่อสร้างฝายคอนกรีตเสริมเหล็ก (คสล.) ขนาดสูง ๒.๐๐ เมตร ยาว ๒๐.๐๐ เมตร พร้อมระบบผันน้ำด้วยท่อ โดยจะผันน้ำไปเติมในสระเก็บน้ำหนองชุมคลาเพื่อเพิ่มปริมาณเก็บกักให้เพียงพอกับการใช้งาน
- ๒) ก่อสร้างอาคารอัดน้ำ ๑ แห่ง และปรับปรุงคูเหมืองเดิม พื้นที่ ๙๐ ไร่ ให้มีความจุ ๔๓๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร

พฤศจิกายน ๒๕๔๘ สมเด็จพระเทพรัตนราช
สุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานเรือ
แก่ผู้แทนกลุ่มอาชีพเกาะยาว

ปัจจุบันเกาะยาวน้อยประสบปัญหาจาก
ขยะและน้ำเสีย ซึ่งเทศบาลตำบลเกาะยาวได้
ทำการกำจัดขยะโดยการเทขยะไว้บริเวณด้านหลัง
ที่ทำการอำเภอเกาะยาว ส่วนน้ำเสียยังไม่มีระบบ
บำบัดน้ำเสียรวม ปัจจุบันจะรวบรวมน้ำเสีย
โดยใช้ระบบรางระบายน้ำแบบรางปิดเป็นส่วนใหญ่
การระบายน้ำของบ้านเรือนลงสู่ท่อของเทศบาล
โดยไม่ได้ทำการกรองขยะทำให้เกิดการหมักหมม
เน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น นอกจากนี้ ที่ระบายน้ำ
บริเวณหน้าตลาดมีลักษณะเป็นแนวระนาบ ไม่มี
ความลาดชัน ทำให้มีน้ำขังเน่าเสีย

สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา ร่วมกับ
โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
แหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เสนอ
แนวทางการจัดการขยะและน้ำเสียเกาะยาวน้อย
เป็น ๒ รูปแบบ คือ การกำจัดขยะในบ้านเรือน
และการกำจัดขยะของตลาดสดและสถาน
ประกอบการ โดยเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
การกำจัดขยะด้วยกลองคอนกรีตทำปุ๋ยหมัก ซึ่ง
ก็ได้แบ่งการดำเนินงานเป็น ๓ ระยะดังนี้

๑) การแก้ไขปัญหาเร่งด่วนบริเวณ
พื้นที่ทิ้งขยะหลังที่ว่าการอำเภอเกาะยาว โดยใช้
หลักการแยกน้ำป่าหน้าดินจากน้ำฝนให้ผ่าน
กองขยะให้น้อยที่สุดโดยจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย
เบื้องต้นจากน้ำขยะก่อนออกสู่ทะเล และจัดทำ
ร่องน้ำในป่าชายเลน เพื่อป้องกันการขังของ
น้ำทะเล ขณะน้ำลง

๒) พื้นที่การจัดการขยะของเทศบาลฯ
จำนวน ๓ ไร่ โดยใช้เทคโนโลยีการกำจัดขยะ
ด้วยการทำปุ๋ยหมักด้วยกลองคอนกรีตตามแนว
พระราชดำริ

๓) การจัดทำพื้นที่ในเขตป่าเสื่อมโทรม
หรือพื้นที่สาธารณะ เพื่อรองรับการกำจัดขยะใน
อนาคต โดยเลือกพื้นที่เนินอยู่ห่างชุมชน และ

ไม่ใช่พื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งจากการสำรวจเบื้องต้นพื้นที่บริเวณควนเคียม
เนื้อที่ ๔๐๐ ไร่ มีความเหมาะสม แต่อยู่ในพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๔
ซึ่งติดปัญหาข้อกฎหมาย กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริสั่งนักนายเกษม วัฒนชัย
องคมนตรี นายสุเมธ ตันติเวชกุล นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ ศาสตราจารย์
ดร.เกษม จันทรแก้ว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สรุปความว่า

**ให้สำนักงาน กปร. พิจารณาสืบสนุนงบประมาณดำเนินการ
ในเรื่องดังกล่าว**

ต่อมาได้เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนบ้านท่ามะพร้าว หมู่ที่ ๙ ตำบล
คลองพน อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ เพื่อทรงรับฟังรายงาน
การดำเนินงานโครงการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้ประสบภัยภาคใต้ และ
ทอดพระเนตรนิทรรศการ เรือหัวโทงพระราชทาน กิจกรรมการเกษตร
เพื่ออาหารกลางวัน ได้แก่ โรงเพาะเห็ด การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ จักรยาน
ปั่นน้ำ การปลูกผัก แปลงสาธิตการปลูกผักแบบไร้ดิน การเลี้ยงปลาใน
บ่อซีเมนต์ พร้อมทั้งทอดพระเนตรการประกอบอาชีพเสริมของราษฎร
เช่น การทำผลิตภัณฑ์ผ้าใยฟ้า ข้าวซ้อมมือ แหนมเห็ด เครื่องแกง ฯลฯ
และทรงเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ 🍌

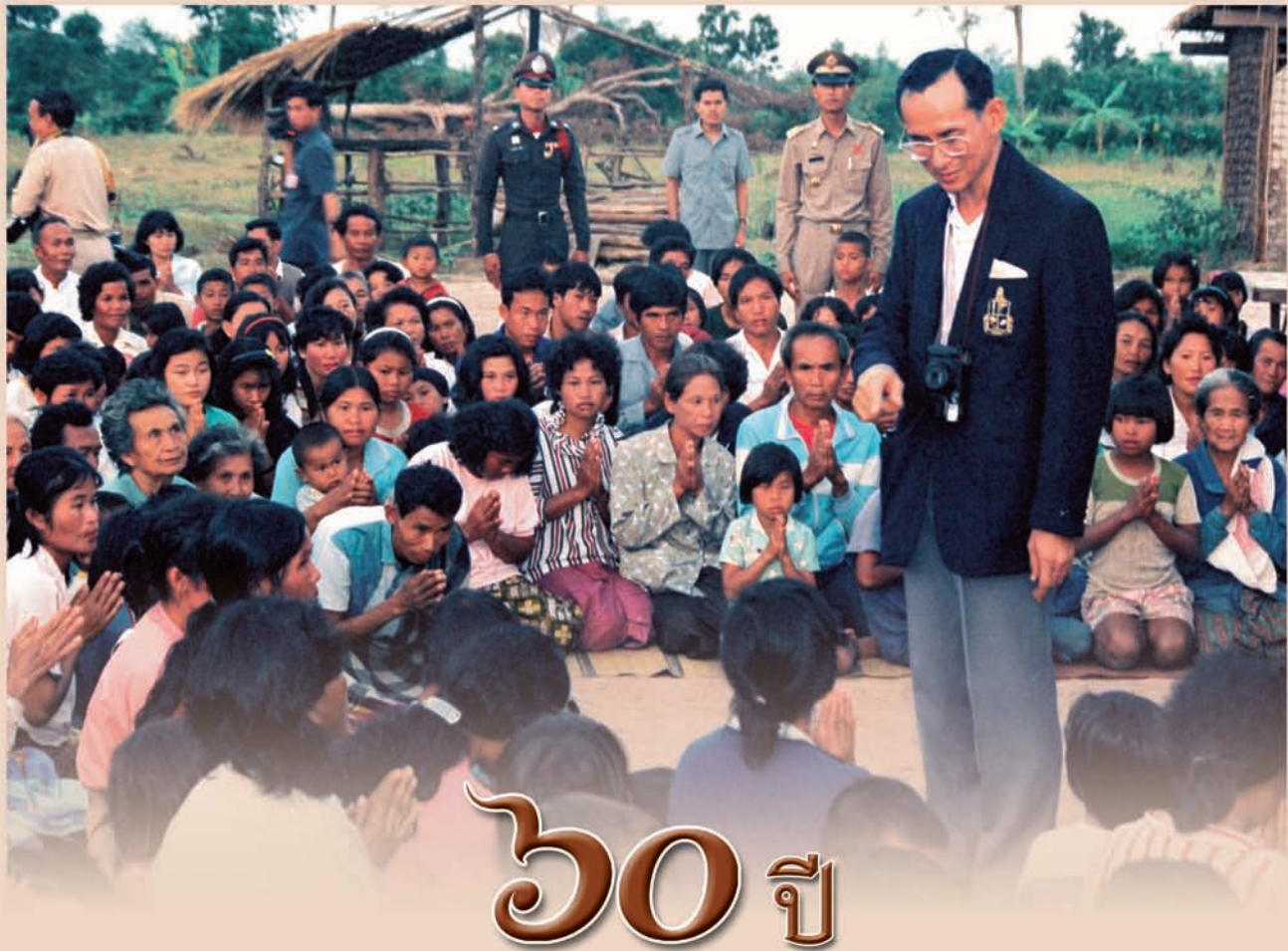

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้แก่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคลองเจริญสุข โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพิระยานุเคราะห์ ตำบลวังทอง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านทุ่งกบินทร์ ตำบลวังใหม่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านวังศรีทอง ตำบลวังสมบูรณ์ กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยมีนายปกรณ์ สัตยวงษ์ รองเลขาธิการ กปร. พร้อมเจ้าหน้าที่จากสำนักงาน กปร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการนี้ได้พระราชทานสิ่งของแก่ครู ตชด. ผู้ดูแลเด็ก ผู้แทนนักเรียนชาย หญิง จากนั้นได้ทอดพระเนตรการสาธิตการเรียนการสอนโครงการฝักอาชีพอิสระ กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน จากนั้นเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทานเคลื่อนที่ และราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ 🐼

๖๐ ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุข ประชาชนชาวไทย

สุเมธ ตันติเวชกุล

“ ๖๐ ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุข
ประชาชนชาวไทย ” ชื่อของโครงการ
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
ที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน
กปร.) ได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง
จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๗ - ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๙
ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเท
พมหานคร ได้มีการจัดกิจกรรมครั้งใหญ่ โดย
การจัดนิทรรศการแสดงผลงานในโครงการอัน

เนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งแต่ภาคเหนือจรดภาคใต้ ตะวันออกจรดตะวันตก
และภาพร่างไฟพระหัตถ์ รวมถึงการแสดงภาพพระบรมฉายาลักษณ์พระเจ้า
อยู่หัวทรงงานหนักอย่างไร ควบคู่กับการบรรยายพิเศษและกิจกรรมการ
กล่าวเฉลิมพระเกียรติของนักเรียนระดับมัธยมที่ชนะเลิศในระดับภาค
การแสดงจากกองทัพไทยและกรุงเทพมหานคร ตลอดระยะเวลา ๓ วัน
มีผู้สนใจเข้ารับฟังการบรรยายพิเศษและเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า
๓๐๐,๐๐๐ คน

อนึ่ง เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพใน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้สาธารณชนทั่วไปได้รับทราบอย่าง
ถ่องหนยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นการน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติ
ในการดำรงชีวิต กองบรรณาธิการวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จึงได้นำคำบรรยายพิเศษของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนาและที่ปรึกษานักงาน กปร. ที่ได้บรรยายพิเศษไว้ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ในหัวข้อ ๖๐ ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุข ประชาชาษฎร์ มาเรียบเรียงไว้ให้ทุกท่านได้รับทราบโดยทั่วหน้า ดังนี้

ผมคิดว่าจะต้องทบทวนความจำกันอีกครั้งหนึ่งว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จขึ้นครองราชย์มาจวบจนถึงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ เป็นระยะเวลา ๖๐ ปีแล้ว ในชวงเวลานี้เป็นชวงระยะเวลาที่เราปลาบปลื้มประทับใจตลอดชวงระยะเวลา ๒ - ๓ อาทิตยที่ผ่านมา หรือตลอดทั้งปีก็ว่าได้ ดูว่าตัวเลขระยะเวลา ๖๐ ปี เป็นตัวเลขที่ธรรมดาแต่ผมคิดว่าพวกเราสามัญชนนั้นเมื่ออายุ ๖๐ ปี ก็ต้องเกษียณจากการทำงาน แต่สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้วจะเห็นได้ว่าไม่ใช่อายุเกษียณ แต่เป็นอายุการทำงานของพระองค์ อยากจะพูดสามัญอย่างนั้นเป็นระยะเวลาชั่วอายุเราด้วยซ้ำไป นับตั้งแต่เราเกิดจนกระทั่งสิ้นสุดของการ

ทำงานของคนทั่วไป ๖๐ ปี สมมติว่า เราเองรับราชการเริ่มอายุ ๒๐ ปี ทำอย่างไรก็แล้วแต่ ยิ่งอายุ ๖๐ ปี ก็เกษียณ ดังนั้นอย่างมากที่สุดก็ทำงานแค่ ๔๐ ปี เท่านั้นเอง แต่พระองค์ทรงใช้เวลาในการทรงงานยาวนานถึง ๖๐ ปีทีเดียว

เห็นได้ว่าตลอดระยะเวลาที่ประเทศไทยเกิดขึ้นมานั้น สถาบันพระมหากษัตริย์กับคำว่าไทยอยู่คู่กันมาตลอด ประชาชนคนไทย การเมืองไทย เศรษฐกิจไทย ประเทศชาติไทยกับพระมหากษัตริย์ไทยดูเหมือนเป็นหนึ่งเดียวไม่เคยมีช่วงใดที่ขาดพระมหากษัตริย์เลยตั้งแต่ประเทศไทยตั้งขึ้นมา สถาบันพระมหากษัตริย์นั้นอยู่คู่เคียงกับประชาชนกับชาติมาโดยตลอดและเมื่อพิจารณาทุก ๆ สถาบันทั่วโลกแล้วจะไม่มีสถาบันพระมหากษัตริย์ใดอยู่ใกล้ชิดประชาชนเท่ากับพระมหากษัตริย์ไทยเลย กล่าวพูดเช่นนั้นเพราะมีการศึกษา มีการดูเรื่องราวต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอยู่ใกล้ชิดพวกเรามากเกือบจะเรียกได้ว่า **ไม่มี**

แห่งหนใดในประเทศของเรานี้ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่เคยเสด็จพระราชดำเนินเข้าไป ท่านองคมนตรี สวัสดิ์ วัฒนายากร และท่านองคมนตรี พลากร สุวรรณรัฐ ได้เล่าให้ฟังแล้วว่า พระองค์เสด็จฯ ไปทุกหนแห่งไม่ว่าจะทุรกันดารเพียงใด โดยเฉพาะอยากจะยืนยันอย่างนั้นว่า ที่สบาย ๆ จะไม่เสด็จฯ เพราะที่สบายส่วนมากไม่มีปัญหา ส่วนมากจะเสด็จฯ ไปที่ที่มีปัญหา ที่ที่ทุรกันดารที่สุด ที่ท่านองคมนตรีสวัสดิ์เล่าให้ฟังนั้น วันไปเส้นทางดิสโก้ เหตุการณ์เป็นจริงก็คือว่า พวกเรานำเสด็จหลงทางจนไปชนคันนา จนไปไม่ได้แล้ว เพราะเชื่อทั้งชาวบ้าน เชื่อทั้งแผนที่ GPS ซึ่งเรามีพร้อมมีหมดเลย แต่นำเสด็จหลงทางถ้าเป็นสมัยก่อนคงหัวขาดแน่แล้วทั้งคัน แต่เมื่อไปถึงจุดนั้นแล้ว พระองค์เสด็จลงมาจากรถคำแครงนครับ รับสั่งว่า **“จะไปไหน หลงมาจากแยกแรกแล้ว แยกแรกก็หลงแล้ว”** ทรงดูเรามาแต่ไกลเลย เฝออยู่เดือนนั้นเป็นเดือนมืดเลยไม่เห็นหน้าพวกเราที่ขีด พวกเราหน้าขีดกันไปหมด หลงตั้งแต่แยกแรกแล้ว เหตุการณ์

ขากลับเป็นใจรู้ใหม่ครับ ข้าไปพวกเรานำเสด็จไป ขากลับพวกเราตามเสด็จครับ ทรงนำด้วยพระองค์เอง เพลอนิดเดียว ประมาณ ๑๐ นาทีก็ถึงแล้ว ทรงมีพระอัจฉริยภาพในการทรงจดจำทิศทางมาก ทั้งที่เป็นคืนเดือนมืด และไม่ทรงมีเครื่องมืออะไร แต่ความที่ทรงฟังพระทัยกับภูมิประเทศ ความละเอียดอ่อนของการสังเกต ทำให้ทรงจำทิศทางได้หมดเลย พวกเราผู้เชี่ยวชาญนั่งเต็มรถมีเครื่องมือสารพัดนึกเต็มไปหมดเลย มีทั้งทหารแผนที่ อธิปไตยกรมชลประทาน ทั้งระดับดอกเตอร์อย่างผม วันนั้นเป็นด็อกไปหมดเลย นั่งชิมกันหมด เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว **ภารกิจที่ยิ่งใหญ่ของพระองค์คือการช่วยเหลือประชาชน หรือจะพูดอีกนัยหนึ่งคือ การทำงาน**

ตอนไปแจ้งเรื่องขอจัดตั้งมูลนิธิพัฒนา เจ้าหน้าที่ก็ถามโดยที่เขา ก็ไม่รู้ว่านายกของมูลนิธิฯ นี้คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมเองก็ไม่กล้าแจ้ง เขาก็ถามว่าบ้านอยู่ไหน เพราะไม่เห็นใส่เลขที่บ้าน ผมก็จนปัญญาเหมือนกัน สวนจิตรลดา ไม่รู้เลขที่อะไร ต้องไปสืบอยู่ตั้งนานว่าคือเลขที่อะไร แต่ที่นำเสนอใจที่สุดคือ ที่ช่องอาชีพไม่ได้ใส่ไว้ ในวันนั้นที่เจ้าหน้าที่ถาม ผมก็จนปัญญาเหมือนกันไม่รู้ว่าจะตอบอย่างไร ได้ตอบเขาไปว่า ไม่ทราบว่าจะอาชีพอะไร เห็นท่าหลายอย่าง เมื่อกลับมาแล้วได้นำความขึ้นกราบบังคมทูล เพราะอยากทราบเหมือนกัน ถ้าเจอปัญหาภายนอกหน้ามีคนถามว่า **พระมหากษัตริย์มีอาชีพอะไร** จะได้ตอบได้ถูก เมื่อกราบบังคมทูลถามว่า ที่ถามเลขที่บ้านข้าพระพุทธเจ้าตอบไม่ได้ ทรงตอบว่า **ฉันไม่รู้เหมือนกันเลขที่ของสวนจิตรลดา** แต่ที่นำเสนอใจที่สุดคือ ช่องอาชีพได้กราบบังคมทูลว่า พอถึงช่องอาชีพข้าพระพุทธเจ้าก็กรอกไม่ได้ รับสั่งสวนกลับมาทันทีเลยนะครับว่า **ที่หลัง ใครถามว่าฉันอาชีพอะไร ให้ใส่ไปว่า ทำราชการ** เห็นไหมครับ คำที่เรียบง่ายว่า ทำราชการ ทำงานในฐานะองค์ราชา พวกเราหลายคนที่นั่งอยู่ในที่นี้ก็เป็นการราชการ แล้วถ้าใครเขาถามเราว่าทำอะไรนั้น เราก็ต้องตอบว่า

เรารับราชการ เป็นหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่ เป็นเกียรติยศ รับงานจากองค์ พระราชามาทำ เวลานี้เรามากจะลืมเลือนฐานะของเรากัน ชอบนิยมใช้ คำอื่นเรียกตัวเอง

คำว่า ราชการนี้ ยิ่งใหญ่ มีเกียรติยศ “รับราชการ” นั้น สร้างความรู้สึกที่ดีและสูงสุดสำหรับเรา หน้าที่ของพระองค์คือ ทำราชการ ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี ทรงทำตลอด ทรงทำตลอดในที่นี้ได้ทรง พระอภัยรวิ้งว่า การช่วยเหลือประชาชนนั้นเป็นหน้าที่ของสถาบันพระมหากษัตริย์ ทรงถือว่าเป็น หน้าที่ และตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี ครึ่งศตวรรษ กว่านั้น ทรงงานอย่างไม่ทรงเหน็ดเหนื่อย ไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหา เศรษฐกิจ สังคม แม้กระทั่งปัญหาการเมืองและความมั่นคง ไม่ว่าปัญหา เรื่องใดสาขาใดที่เกิดขึ้นบนแผ่นดินนี้ พระมหากษัตริย์หรือในหลวงของเรา ทรงลงมาแก้ปัญหาหมดและเหตุการณ์กลับสงบโดยพลัน โดยเฉพาะ เหตุการณ์ทางการเมือง จำเป็นต้องทบทวนกันให้ดี ชั่วพริบตาเลย ที่เดียว ทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยสงบหมด ปัญหาเศรษฐกิจดูยาวนานมาก ปัญหาความยากจนนั้นดูว่าเป็นภาระอันยิ่งใหญ่ของพระองค์และทรง พยายามแก้ไขมาโดยลำดับ

ณ วันนี้ถือว่าสถานการณ์ความยากจนทุเลาเบาบางลง ในท้องถิ่น ทุรกันดารตั้งแต่ยอดเขาจรดทะเล ได้พระราชทานแนวทางโครงการต่าง ๆ กว่า ๓,๐๐๐ โครงการ คงไม่ต้องย้ำเน้นกันอีก ภาพแสดงในท้อง นิทรรศการนี้แสดงให้เห็นแล้วว่า จากยอดเขาจรดทะเล ได้ทรงทำหมด ทุกสิ่งทุกอย่าง

อยากจะกลับไปทบทวนตั้งแต่วันแรกที่เสด็จขึ้นครองราชย์ ผม

อยากจะเตือนความจำพวกเรา ไม่ว่าจะนั่งฟัง อยู่ในห้องนี้ หรือนั่งฟังผ่านทางโทรทัศน์อยู่กับ บ้าน อยากจะย้ำเน้นถึงประโยคที่ได้พระราชทานไว้ ตลอดระยะเวลา ๑๐ ปี ที่ผมได้บรรยาย มานั้น ผมพยายามชักชวนให้พวกเราได้รู้จัก ประโยคนี้ทุกคน ทองจำให้ขึ้นใจ แต่คิดว่าจะมี สักกี่คนที่สนใจพยายามจะแสวงหาความหมาย จากประโยคสั้น ๆ ประโยคที่พระราชทานมา ตั้งแต่ ๖๐ ปี ล่วงมาแล้ว “เราจะครองแผ่นดิน โดยธรรม” คือ ทลักรการ เจื้อนไขในการครอง แผ่นดินโดยธรรม ทรงใช้คำง่าย ๆ คือ ธรรมะ ธรรมะที่เราต้องรอให้ฝรั่งมาบอกเราว่า Good Governance และก็มาแปลกัน สุดท้ายก็มาได้ คำว่า ธรรมาภิบาล ไม่จำเป็นหรอก พระราชทาน มาก่อนฝรั่งมาหลายสิบปีเลย แต่คนไทยไม่เคย สนใจทองกันได้เห็นไปที่ไหนก็ทองกันแจ่วไปเลย เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม จำได้ แม้เกิดไม่ทัน ก็รู้ผ่านสายตามาจากการเล่าขานกันมา ได้อ่าน กันมา ธรรมะง่าย ๆ นี่ก็คือธรรมชาติ ที่เราแปล ทำไม่ต้องรอ ทำไม่ต้องรอฝรั่ง ธรรมะของ พระองค์นั้น ความจริงแปลอย่างง่ายที่สุดเลย ว่าความดีและความถูกต้องนั่นเอง

หลักในการครองแผ่นดินของพระองค์ที่ ทรงปฏิบัติมาโดยตลอด เป็นเรื่องความยุติธรรม เรื่องธรรมะ พระราชทานคำแปลอย่างง่ายที่สุด

เลยก็คือ **ความดีกับความถูกต้อง** ง่าย ๆ
 อย่างนี้ ทำให้พวกเราในฐานะพสกนิกร ไม่ว่าจะ
 จะอยู่ในฐานะไหนก็ต้องปฏิบัติอย่างนี้ด้วย
 ยึดความดีและความถูกต้องเป็นหลักในการ
 ดำเนินงานและการดำเนินชีวิตไม่ว่ากายและใจ

นอกจากนั้น ยังได้ทรงกำหนดเป้าหมาย
 ในการครองแผ่นดินของพระองค์เพื่อประโยชน์
 สุขแห่งมหาชนชาวสยาม คำว่าประโยชน์สุข
 ผมว่าเป็นคำที่ยิ่งใหญ่เป็นคำที่ลึกซึ้ง ผมเรียน
 มาหลายประเทศ ฝรั่งเศสไม่เคยสอนคำนี้แก่ผมเลย
 สอนแต่ให้รู้จักหากำไร สอนให้หาแต่ความร่ำรวย
 แต่ไม่เคยบอกว่าร่ำรวยแต่ต้องมีความสุขด้วย
 ไม่ใช่ร่ำรวยแล้วทุกข์ ไม่ใช่พัฒนาไปจนกระทั่ง
 เจอแต่ความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจมีอัตรา
 การขยายตัวเป็นตัวเลขเท่านั้นเท่านั้น เสร็จแล้ว
 ทุกข์กันทั่วประเทศ ไม่ใช่ ต้องมีความสุขด้วย
 เพราะฉะนั้นคำว่า **ประโยชน์สุขเป็นคำที่ลึกซึ้ง
 ยิ่งใหญ่นัก** อยากให้ ณ วันนี้เหลียวกลับมายึด
 คำนี้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ทรง
 ได้ยึดคำนี้มาโดยตลอด ร่ำรวยแล้วต้องมีความสุข
 คำว่าประโยชน์สุขที่เกิดขึ้น ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า

ทรงยึดสิ่งที่ทรงประกาศไว้ตั้งแต่แรกเลย **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม”**
 จะไม่ยอมทรงทำความผิดเป็นอันขาดไม่ว่าจะอะไรทั้งสิ้น จะดำรงอยู่ในความ
 ถูกต้องความดีความถูกต้องโดยตลอดเวลา และพยายามที่จะสร้างความ
 มั่นคงให้เกิดขึ้นกับประชาชน เพราะเราได้มีรับสั่งไว้อันดับแรก คือความ
 มั่นคงของประชาชน ประชาชนต้องต่อสู้เพื่อเสรีภาพ เพื่อเอกราช หลังจากนั้น
 นั้น เมื่อประเทศชาติสงบลงบ้างแล้วก็จึงมีความสงบเรียบร้อย มีกฎหมาย
 มีการบริหารงานแผ่นดิน และต่อจากนั้นในเวลาเดียวกันมีอาหารพอกิน มี
 ปัจจัยต่าง ๆ เพียงพอต่อการมีบ้านที่ดี ธรรมะที่เรียบง่าย ที่มีรับสั่งมา
 ตลอดที่ทรงครองราชย์มาขอให้บ้านเมืองของเราขอให้ประชาชนคนไทยมีกิน
 คำนี้เป็นคำที่รับสั่งอย่างถ่อมพระองค์ ผมคิดว่าคำว่า **พอมีพอกิน** เป็น
 คำที่ยิ่งใหญ่ ถ้าประเทศใดไม่มีคำว่าพอมีพอกิน ผมคิดว่าประเทศนั้น
 ไม่อยู่รอด ที่ใดมีความเจริญเติบโตอย่างไร ด้านวัตถุ หากไม่มีพอมีพอกิน
 แล้ว คำว่าสงบสุขความผาสุก คงจะไม่เกิดขึ้นบนแผ่นดินนั้นแน่นอน

ที่สุดคำเรียบง่ายก็จริงแต่เป็นคำที่มีความสำคัญยิ่ง ถ้าเรายังไม่หลง
 กับอะไรเกินไปนักตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี ทรงพยายามสร้างความมีกิน
 ความพอกินบนแผ่นดินนี้ ประเทศชาติเราเคยเอ่ยขึ้นอย่างภาคภูมิใจว่า
 เราเป็นหนึ่งในเจ็ดประเทศที่มีอาหารเหลือกิน นำออกไปขายเลี้ยงดูชาวโลก
 ชาวนี้อยู่มา ต่อให้ทุกวันนี้ต่อให้เป็นเทคโนโลยีสูงสุดยังไง ผลสุดท้ายก็กลับ
 มาชาวนี้อยู่ ยามใดที่ประเทศชาติเกิดวิกฤตก็ชาวนี้อยู่ที่ทำให้รอดพ้นมา
 เพราะฉะนั้น อย่ามองข้าม ยิ่งความเจริญทางด้านวัตถุและไฮเทคต่าง ๆ นั้น
 พอกเกิดภาวะวิกฤตจริง ๆ มันไม่ได้ช่วยอะไร แต่คำว่าพอมีพอกินต่างหากที่
 ทำให้ประเทศชาติของเราเงยหน้าอ้าปากขึ้นและทำให้เรามีความสุขขึ้นได้

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ตลอดเวลา ๖๐ ปี ทรงใกล้ชิดกับประชาชนมาก ทรงอยู่ใกล้ชิดประชาชน ทรงโน้มพระวรกายไปหาประชาชนที่มาเฝ้าฯ กัน เป็นชั่วโมง ๆ ท่านั่งของพระเจ้าแผ่นดินที่คุกเข่าต่อหน้าประชาชนที่นั่งพับเพียบอยู่กลางดินกลางทราย ถนนลูกรังอะไรก็แล้วแต่ รับสั่งกับประชาชนนั้นเป็นภาพที่เราเห็นตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี หายากครั้งที่พระเจ้าแผ่นดินองค์ไหนจะมานั่งพับเพียบอยู่กลางดินกลางทรายกับประชาชน

ตอนช่วงแรก ๆ พ.ศ. ๒๕๒๔ ผมได้มีโอกาสเข้าไปถวายงาน ช่วงแรกตลอดทั้งปีเกือบไม่ได้กลับบ้านเลย เพราะเสด็จฯ แปรพระราชฐาน แห่งละ ๒ เดือน ๔ ภาคก็ ๘ เดือนแล้ว เวลาที่เหลือเท่านั้นเองที่อยู่กรุงเทพฯ พวกเราเองก็ต้องลงทะเบียนตั้งบ้าน ตามเสด็จไปด้วย และเสด็จออกทุกวันเหนื่อยยากมาก ในช่วงหลังจะมีคำศัพท์ เวลาทรงกำหนดให้เราไปทำงานวันไหน มีรับสั่งอย่างเรียบง่าย เดี่ยวบ่ายวันนั้นจะไปเที่ยวกัน พอรับสั่งที่ไรใจหายวาบเลย วันนั้นเห็งออกอีกแล้ว และการไปเที่ยวของพระองค์คือ เดินบุกป่าฝ่าดงลุยน้ำลุยท่า ตกแดดตกฝน ขึ้นเขาลูกแล้วลูกเล่า ความสุขของพระองค์อยู่ตรงนั้น ทรงสนุกสนานไปด้วย เห็นได้ว่าทรงอยู่ท่ามกลางพสกนิกรแล้ว ผมมีความรู้สึกจริง ๆ ว่าทรงมีความสุข ถึงแม้ทรงเหนื่อย พระเสโทไหลอาบพระวรกายก็ตาม พวกเราบางทีเดินกันจนล้า ถ้ามพวกเรา กปร. หรือข้าราชการที่ได้ตามเสด็จว่ามีสภาพอย่างไร บางทีเราล้มตัวลงนอนแทบจะไม่มีเวลาอาบน้ำอาบท่า กลับมาดี ๑ ดี ๒ เป็นเรื่องปกติ เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ผมคิดว่าเราอยู่ได้ทุกวันนี้นี้เพราะพระมหากรุณาธิคุณ

เห็นได้จากทรงอยู่ใกล้ชิดประชาชนมาก มีรับสั่งว่า คนเราจะอยู่สุขสบายไปคนเดียวไม่ได้ ถ้าคนที่อยู่ล้อมรอบตัวของเรายังมีความสุขอยู่ จะต้องแบ่งเบาความทุกข์ยากของเขาบ้างตามกำลังและความสามารถเท่าที่จะทำได้ ผมจำได้เลยวันแรกที่รัฐบาลจัดผมเข้าไปทำงาน ผมไม่ได้มีตำแหน่งอยู่ในสำนักพระราชวัง หรือสำนักราชเลขาธิการ หน่วยงานของเรา

อยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงาน กปร. เป็นข้าราชการอยู่ จัดตั้งขึ้นสมัย ฯพลฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ตั้งเป็นหน่วยงานเล็ก ๆ อยู่ในสภาพพัฒนา เริ่มแรกในปี ๒๕๒๔ เพื่อเข้าไปทำงานสนองพระราชดำริ แบ่งเบาพระราชภาระและเป็นจุดประสานงาน เพราะก่อนหน้านั้นไม่มีผมจำวันแรกที่ได้เข้าเฝ้าฯ ได้ พระองค์ได้รับสั่งจับใจมาก และผมได้ยึดเป็นวิถีในการดำเนินชีวิตมาจนทุกวันนี้มีรับสั่งว่า

“ดีแล้วชอบใจ ที่จะมาช่วยงานฉัน แต่มาทำงานกับฉันนั้น ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากความสุขที่จะร่วมกันที่จะทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น”

ประโยคแรกที่ผมได้รับ จนถึงวันนี้เป็นระยะเวลากว่า ๒๐ ปีแล้ว ยังฝังแน่นอยู่ในหัวใจ ยังฝังแน่นอยู่ในสมองไม่มีอะไรจะให้ นอกจากความสุขที่จะมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้ผู้อื่น นี่คือ สิ่งที่พระราชทานไว้ในลักษณะเงื่อนไข และประโยคที่สองนั่นคือ ในสิ่งที่ผมจะอธิบายต่อไป และหลาย ๆ ท่านได้อธิบายไปแล้ว คือ **บทเรียนที่พระราชทานแก่ผมว่า การไปทำงาน**

ที่ไหนก็ตามนั้น ต้องให้ยึดหลักภูมิสังคมและ
ยึดหลักภูมิประเทศและยึดหลักให้เกียรติกับคน
ซึ่งมีหลากหลายเหลือเกิน ไปทำงานทางเหนือ
คนจะอย่างหนึ่ง ทำงานทางใต้คนจะอีกแบบหนึ่ง
อีสานก็จะแตกต่างกันไป ในภาคกลางคนก็จะ
คิดอีกแบบหนึ่ง เพราะฉะนั้นจะต้องให้ความ
เคารพความหลากหลายของผู้คนด้วย นอกจาก
ภูมิประเทศที่ต้องให้ความเคารพแล้ว เป็นหลัก
การที่ผมจำฝังแน่นและนำมาใช้ปฏิบัติมาเป็น
หลักของชีวิตมาจนทุกวันนี้ และก็ได้มีความสุข
จริง ๆ จะเหนื่อยกายอย่างไรก็แล้วแต่ **ผมคิดว่า
ที่เราซื้อหาไม่ได้คือ ความสุข** ต่อให้มีเงินทอง
โตพะเนินเทินทึกอย่างไรก็แล้วแต่ แต่บางครั้ง
บางคราว ก็ซื้อความสุขไม่ได้ฉันใดฉันนั้น

เพราะฉะนั้นในสิ่งต่าง ๆ ตลอดระยะเวลา
เวลา ๖๐ ปี ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนา
จริง ๆ ไม่เพียงแต่เป็นที่ยอมรับของชาวไทย
หรือพวกเราเท่านั้น แต่หากว่าเป็นที่ยอมรับ
ของชาวโลกเลย รางวัลต่าง ๆ ท่านลองอ่านดูสิ
ความจริงในที่นี้เชิญมาแค่ส่วนหนึ่งเท่านั้นเอง
องค์กรนาชาติ องค์กระหว่างประเทศไม่ว่า
FAO, AIT สุดท้ายนี้ UN ไม่เคยให้ประมุข
องค์ใดในโลกนี้ แต่ได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระ
องค์เป็นพระองค์แรกด้วย สิ่งนี้ผมคิดว่าชาว
ไทยทุกคนน่าจะมีความภาคภูมิใจเป็นที่สุด
เป็นสิ่งที่อิจฉาของหลาย ๆ คน ผมคุยกับฝรั่ง
เพื่อน ๆ นานาชาติ เขาอิจฉาเราเหลือเกินที่มี
พระมหากษัตริย์ที่ทรงทุ่มเทให้กับประชาชนถึง
เพียงนี้ และทรงทำมาตลอดเวลาอย่างไม่ขาด
เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ ได้ทรงสร้างประโยชน์สุข
อย่างที่ทุกคนทราบ

ภาพที่เชิญในวันนี้ เป็นภาพที่นาน ๆ
ปรากฏสักครั้งหนึ่งคือ กระบวนกรทรงงาน โดย
ปกติเวลาประชุมทำงานไม่เคยประทับที่โต๊ะ
นาน ๆ จะได้ประทับเท่าที่ผมจำได้ตามปกติ
แล้วบนพื้นครับ ประทับพับเพียบ แล้วพวกเรา
พับเพียบอยู่รอบ ๆ ผมจำได้มีอยู่ครั้งหนึ่ง วันนั้น

รับสั่งเรียกเข้าไป ๔ โมงเย็น ตามปกติเราจะนั่ง ๒ แถว ซ้าย-ขวา วันนั้น
ผมจับเวลาได้ เราทำสถิตินั่งพับเพียงตั้งแต่ ๔ โมงเย็นออกมาตอน ๓ ทุ่ม
นั่งพับเพียบอยู่ ๕ ชั่วโมงรวดเลย ไม่มีเปลี่ยนท่าเลย มีรับสั่งว่าเวลา
ทำงานบนพื้นสะดวกดี ถ้าเป็นโต๊ะเวลากางแผนที่ไม่สะดวก แผนที่สั้นโต๊ะ
ต้องใช้โต๊ะกว้างใหญ่มากบนพื้นนี่ดี แผนที่กว้างใหญ่ขนาดไหนก็ได้หมด เวลา
ถวายงานครึ่งชั่วโมงแรก เราก็นั่งพับเพียบตามกฎราชสำนัก นั่งพับเพียบ
อย่างเรียบร้อยทีเดียว ตัวตรง พับเพียบขวาทับซ้าย ซ้ายทับขวา เก็บปลายขา
มือประสานอยู่ที่ตัก พอผ่านครึ่งชั่วโมงไม่ไหวเพราะตัวมันจะลึบทำเดี๋ยวปวด
เมื่อยพุดง่าย ๆ พอหลังจาก ๒ - ๓ ชั่วโมงถัดไปนอนเฝ้าฯ กันหมดทุกคน
เลยขาเหยียดไปข้างหลังทำที่ว่าดูแผนที่แล้วก็ค้างอยู่อย่างนั้นเป็นท่านอนเฝ้าฯ
ทำพระนอน เวลานั้นพับเพียบเฝ้าฯ ต้องมีศิลปะถามพวกที่เคยเฝ้าฯ ได้ เวลา
รับสั่งกับทางซีกขวา ทางซ้ายจะเปลี่ยนขาทันทีเลย คิดว่าไม่ได้ทอดพระเนตร
เวลาหันมารับสั่งทางซีกซ้าย ทางขวาจะพลิกขาทันทีเลย แต่พลิกแล้วพลิก
อีกก็ไม่อยู่ ท้ายใจก็ทนไม่ไหวเหมือนกัน พอผ่านไปชั่วโมงที่ ๔ ทุกคน
พับเพียบเรียบร้อยหมดไม่เปลี่ยนท่าเลย สาเหตุที่ไม่เปลี่ยนท่าเลยเพราะ
ตายไปครึ่งตัวแล้ว ซยับไม่ได้เลยแม้แต่นิดเดียว นี่คือ การทรงงาน ซึ่งได้
ดำเนินงานมาตลอด แต่ที่นำแปลกคือทรงไม่เปลี่ยนท่าเลย ทรงมีระเบียบ
วินัยควบคุมพระวรกายได้โดยสิ้นเชิง อันนี้คือ **สมาธิของการทำงาน**
ทรงงานในลักษณะนั้นตลอดเลยทีเดียว

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีกว่า ๓,๐๐๐ โครงการ จะ
เห็นว่าโครงการทั้งหมดนั้นเปรียบเสมือนกับร่มฉัตรคลุมไปทั้งแผ่นดินเลย
ประสานเครือข่ายให้ส่วนราชการต่าง ๆ เข้ามาร่วมงานกัน ประสานกันเป็น
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไม่ว่าหน่วยราชการหรือหน่วยงาน
เอกชนไม่ว่าใครผู้ใดทั้งสิ้น จะมีความกระตือรือร้น เพราะว่าในตอนแรกที่
เสด็จฯ ไปพื้นที่ใดนั้น หน่วยราชการใด ๆ ยังไม่เคยไปถึงเลย ทรงบุกเบิก
ไปก่อน เป้าหมายในการพัฒนาประโยชน์สุขนั้นมีความสำคัญ ผมอยากจะ

ชักชวนพวกเราทั้งหมดให้เชิญพระราชดำริ **“ประโยชน์สุข”** มายึดเป็นเป้าหมายปลายทางในการดำเนินชีวิตของพวกเขา **“ประโยชน์สุข”** เป็นคำดีแน่นอน เมื่อจนไปเราทุกข์ แต่รวยอย่างไงนั้นจะต้องควบคุมความรวยอย่าให้ความรวยมาเป็นนายเรา นึกถึงความสุขด้วย และความสุขนี้ไม่จำเป็นจะต้องมีเงินหรือมีอะไรที่พอดี พอเพียง ก็นำไปเพื่อความสุขแล้ว เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสรวงของเราที่ต้องยึดถือด้วย

หลักของการพัฒนาตามแนวพระราชดำรินั้นอย่างที่ผมเรียนให้ทราบให้ยึดหลักภูมิสังคม ภูมิประเทศของเราไม่เหมือนกัน ทางเหนืออย่างหนึ่ง ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างหนึ่ง ทางใต้อย่างหนึ่ง ภาคกลางอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นโครงการแต่ละโครงการที่ทำสำเร็จในที่แห่งหนึ่ง ไม่ได้หมายความว่าทุกแห่งต้องสำเร็จหมด เพราะภูมิประเทศไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะคนไม่เหมือนกัน คนทางเหนือกับคนทางใต้คิดไม่เหมือนกัน จะตัดสินใจไม่เหมือนกัน คนอีสานก็ตัดสินใจไม่เหมือนภาคกลางเสมอไป เพราะฉะนั้นเราต้องให้ความเคารพ

จำได้เสด็จฯ ไปที่จอมทองมีบ้านกะเหรี่ยงอยู่ตรงนั้นเขาแบ่งกลุ่มอย่างดีเลย กลุ่มหนึ่งทำนา กลุ่มหนึ่งเลี้ยงสัตว์ กลุ่มหนึ่งทำพืชไร่พืชสวน เวลากลุ่มหนึ่งล้มเหลวอีกกลุ่มก็จะเข้ามาพยุง ทรงหันมารับสั่ง **อย่าไปเปลี่ยนแปลงเขาซะ อันนี้เป็นธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาของชาวบ้าน** หลักการปฏิบัติที่ดีแล้ว อย่าไปเปลี่ยนแปลงเขา ในกรณีภาคใต้ก็มีรับสั่ง **เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา** อันนี้เป็นสิ่งที่เข้าใจซะก่อน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจคน เข้าใจหลักปฏิบัติ เข้าใจประเพณี เข้าใจจารีตต่าง ๆ เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น และพร้อมกันนั้นผมอยากจะเติมด้วยว่า จากเราเข้าใจเขาและจะต้องทำอย่างไรให้เขาเข้าใจเราด้วย การเข้าใจนี้เป็น ๒ ทาง ผมอยากจะกล่าวอย่างนั้น ไม่ใช่เราเข้าใจเขา แต่เขาไม่เคยเข้าใจเราเลย อย่างนี้เราทำไปก็เหนื่อยเหมือนกัน เพราะฉะนั้นการที่เราทำให้เขาเข้าใจ สิ่งที่จะคำนึงคือให้เขาเข้าใจเราด้วย ไม่ว่าจะวิธีใดก็แล้วแต่ การเข้าถึงเหมือนกัน เราต้อง

เข้าถึงเขาที่สุด กระบวนการทำงานของข้าราชการจะให้บริการของประชาชนนั้นก็จะต้องเข้าถึงเขา และที่สำคัญที่สุดคือเขาอยากเข้าถึงเราด้วย อันนี้สำคัญ ทุกอย่างต้องเป็น ๒ ทาง จึงจะเกิดความสมบูรณ์ขึ้น อย่างนี้กว่าเป็นทางเดียว เราเข้าถึงที่ไร้อีกฝ่ายก็หนีออกไปทุกที คงไม่ใช่ความสำเร็จ **ความสำเร็จคือต่างฝ่ายต่างเข้าใจซึ่งกันและกัน** การพัฒนาต้องเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องตกลงร่วมกัน เห็นพ้องต้องกัน นั่นคือสุดยอดของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของพระองค์ ทำให้ได้แล้ว ความสงบจะกลับมา

จะเห็นได้ว่างานของพระองค์นับตั้งแต่บนฟ้าจรดชายทะเล ตั้งแต่บนฟ้าเราจะเห็นได้ว่าทรงนำน้ำมาให้เราใช้ ได้แก่ **โครงการฝนหลวง** บนยอดเขานั้นมีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธารเพราะว่าหากต้นทางตายปลายทางก็ตายเหมือนกัน จะทำอย่างไรให้ต้นทางมีความอุดมสมบูรณ์เพราะชีวิตเราในกรุงเทพฯ ถ้าไม่สนใจทางเหนือ แม่น้ำเจ้าพระยามาจากไหน ปิงวังยม่าน รวมตัวกันแล้วมาถึงให้เราใช้ ถ้าเราไปทำลายตั้งแต่ต้นทางถือว่าต้นทางคือชีวิตเหมือนกัน เพราะฉะนั้นทุกตารางนิ้ว คือ ชีวิต ต้องให้ความสำคัญหมด ทรงให้ความสำคัญหมด มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงตั้งแต่ภูมิภาคทั้งหมดเลย

อยู่ข้าวอยู่น้ำบริเวณภาคกลางนั้น น้ำท่ามาจากไหน มาจากทางเหนือ เมื่อทางเหนือหมด

สภาพความเป็นป่า ใบไม้ใบหญ้าที่เป็นปุ๋ย น้ำ
ชะล้างมากองในภาคกลางก็จะหมดสภาพไป
กระบวนการลูกโซ่สิ่งแวดล้อมเชื่อมโยงกันหมด
ทั้งนั้น จะขาดสะบั้นไป เมื่อขาดสะบั้นไปเราก็ตาย
อยู่ดี เพราะฉะนั้นทุกแผ่นดินทุกตารางนิ้วมีส่วน
เชื่อมโยงกันหมด ดังนั้นต้องรักษาทุกตารางนิ้ว
ไม่มีใครอยู่ได้อย่างโดดเดี่ยว ภาคกลางถ้าไม่มี
ภาคเหนือก็ไม่มีน้ำใช้ ไม่มีปุ๋ยลงมาให้เราใช้
ถ้าเราทำลายต้นน้ำลำธารหมด ช้างล่างก็หมด
เหมือนกัน ชีวิตคนเราไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็
เชื่อมโยงกันหมด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็น
สายใยที่จะสร้างโครงการ ให้เกิดความเข้มแข็ง
รัฐรักสามัคคีที่มีรับสั่งไว้ ชาวเขาอยู่บนเขา รับสั่ง
ไว้ว่า เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม
มหาชน หมายถึง คนทุกแห่งไม่ว่าจะอยู่มุมไหน
ของแผ่นดินนั้น ได้รับพระราชทานพระเมตตา
หมด ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีรับสั่ง ให้ใช้
หลักสังฆทานในการดำเนินงาน วันนั้นเข้าเฝ้าฯ
กัน ๒ - ๓ คน รับสั่งว่า ฉันทใช้หลักสังฆทานกับ
ลัทธิเรื้อย ๆ มีรับสั่งอย่างนั้น **สังฆทานคือ**
ไม่เลือก ทำเรื่อย ๆ คือ ทำไม่หยุด และ
กำชับให้พวกเราทำอย่างนั้นด้วย ตั้งแต่บนฟ้า
เทือกเขามากกลางเขา มาเชิงเขา ทรงสร้างอ่าง
เก็บน้ำไว้ ผ่านหมู่บ้านอะไรก็ทรงทำ พอน้ำ
ทำผ่านเมืองไปอะไรต่ออะไรเสร็จ ทรงหาน้ำ
บริโศคให้ ยามน้ำท่วมทรงมีวิธีการแก้มลิง วิธี
การแก้ไขอะอะไปหมด แถมพวกเราใช้เสร็จ
ออกมาเป็นน้ำเสีย ทรงตามไปกำจัดขยะ กำจัด
น้ำเสียให้เราอีก พระเจ้าแผ่นดินทรงทำทั้งนั้นเลย
พระเจ้าแผ่นดินที่ไหนทรงดูแลพสกนิกรของ
พระองค์ขนาดนี้ แม้กระทั่งของปลดถ่ายออกมา
จากพวกเรา พูดยตรง ๆ อย่างนี้ดีกว่า ขยะที่เรา
ปล่อยออกมา น้ำเสียของเราแล้ว เรามาเอาน้ำ
บริสุทธิ์ของพระองค์ไป เราเอาน้ำเสียออกมา ทรง
ตามไปบำบัดอีก ไปดูที่แหลมผักเบี้ยสิครับ เวลา
นี้ก็แพร่หลายไปหมดแล้ว เทคโนโลยีอย่างง่าย ๆ

ใช้ธรรมสู้กับอธรรม ใช้ธรรมะสู้กับอธรรม ใช้หลักธรรมะแก้ไขหลักธรรมะ
ธรรมชาติแก้ไขธรรมชาติ จะเห็นว่าไม่มีการลงทุนเป็นหมื่นล้านเป็นพันล้าน
เพื่อทำโรงบำบัดน้ำเสีย ทรงเอาธรรมชาติเข้าแก้ไข เราจะเห็นภาพที่
สวยงามมาก แหลมผักเบี้ยเป็นที่บำบัดน้ำเสียมีคนไปเที่ยวเป็นหมื่นเป็นแสน
สำนักงานท่องเที่ยวต้องบรรจุเป็นแหล่งท่องเที่ยวไปแล้ว คุณเข้ามาดูความ
สวยงามของโรงบำบัดน้ำเสียก็แปลกดี ที่สำคัญมันทำงานได้ นำน้ำเน่าที่
เพชรบุรีมาบำบัดที่นั่น ก่อนจะปล่อยออกทะเลไป ไปดูแล้วท่านจะ
ประจักษ์ถึงพระปรีชาสามารถ

ธรรมะคือธรรมชาติ ธรรมะคือธรรมดา ทรงใช้ธรรมชาติกับ
ความธรรมดาแก้ไขปัญหาสลับซับซ้อนที่พวกเราเป็นคนก่อตั้งขึ้น อยาก
จะเตือนพวกเราแม้ว่าปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาการเมือง
พวกเรานี้แหละเป็นคนก่อ ทรงตามแก้ไขด้วยความเหนื่อยยาก ใครก่อก็
คำนึงบ้าง ทั้งขยะแต่ละก้อนคิดไว้จะว่าพระเจ้าแผ่นดินก็ต้องทรงตามมาแก้
จะเห็นว่าเสียทั้งไปเหมือนเอาภาระไปใส่ให้พระองค์ท่านอีก ทะเลาะเบาะแว้ง
เมื่อไหร่ ก็ตามทรงแก้อีก ผมขอฝากไว้ตรงนี้ด้วย

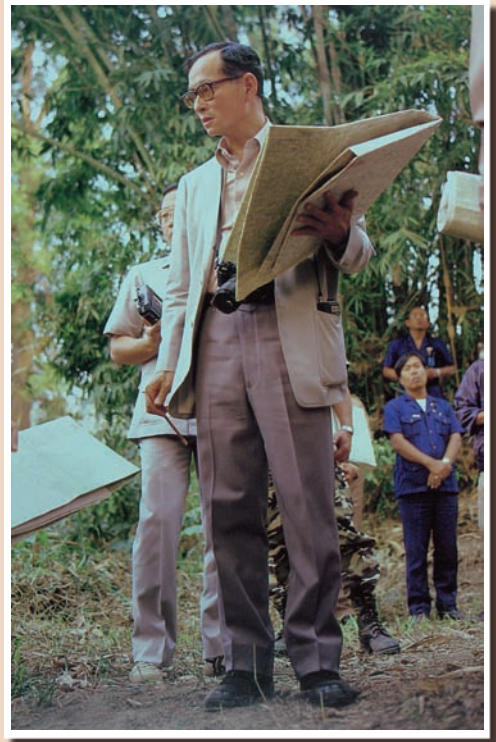
แม้แต่เรื่องเศรษฐกิจ ก็ได้พระราชทาน**เศรษฐกิจพอเพียง** ผม
อธิบายมาโดยตลอดเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ท่านเลขาธิการสหประชาชาติ
นายโคฟี อันนัน ก็กล่าวไว้ว่าปรัชญานี้ เน้นการเดินทางสายกลาง ทำให้
สหประชาชาติมีปฏิธานมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคน ให้คนเป็นเป้าหมายศูนย์
กลางแห่งการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืนต่อไป นี่ขนาด
UN เขารับแนวพระราชดำริของพระองค์เป็นปฏิธานของเขา คนเป็น
ศูนย์กลาง เป้าหมาย คือ พสกนิกรของพระองค์ เพราะฉะนั้นเศรษฐกิจ
พอเพียงอะไรต่าง ๆ คนเป็นศูนย์กลาง ตอนที่ผมกลับไปสภาพพัฒนาฯ ได้
เชิญแนวพระราชดำริลงไปในแผนพัฒนาฉบับที่ ๘ และต่อมาแผนพัฒนา
ฉบับที่ ๙ ได้เชิญเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาอย่างต่อเนื่องวันนั้นใช้คำว่า

คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเอาสิ่งที่ได้รับพระราชทานทั้งหมดจากพระองค์ไปใส่ แต่คนไม่ค่อยเข้าใจนัก หมายความว่าอะไร แต่นี่ชาวโลกเขา รับแล้ว นำเสียดาย ถ้าเริ่มทำตั้งแต่ตอนนั้นไม่หลงไหลไปกับวัตถุนิยมมากนัก ประเทศชาติของเราอาจจะไม่ร่ำรวยเท่าขนาดนี้ แต่เราจะมีความสุขขึ้นอีกเยอะ เราจะมีความยั่งยืนขึ้นอีกเยอะเลย ไม่ใช่โตแล้วแตก โตแล้วแตกเหมือนอย่างทุกวันนี้

เพราะฉะนั้นหลักเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะเห็นได้ว่า เป็นเรื่องที่พระองค์มีรับสั่งเตือนพวกเราให้ตั้งอยู่ในความมีเหตุมีผล ความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน การที่ต้องมีภูมิคุ้มกันเพราะวันนี้ น้ำมัน ๓๐ บาทแล้ว ปีหน้าจะเท่าไรก็ไม่รู้ ปีที่แล้วผมบรรยาย ผมเตือนพวกเราระวังนะ ๔ ลิตร ๑๐๐ บาท ก็หาว่าผมชอบขี้ให้กลัว พอพูดไปไม่กี่เดือน ถัดมาไม่ใช่ ๔ ลิตร ๑๐๐ บาท แต่เป็น ๓ ลิตร ๑๐๐ บาท ๓ ลิตร ๑๐๐ บาทแล้ววันนี้ ปีหน้าจะเท่าไรก็ไม่รู้ คงไม่ ๒ ลิตร ๑๐๐ บาท หรืออะไรก็ไม่รู้ เราเตรียมตัวกัน หรือยัง มีภูมิคุ้มกันหรือยัง ท่านทรงเตือนเอาไว้ด้วย พอประมาณ มีเหตุมีผล ลองตรวจสอบตัวเราเองก่อน และอย่าหลงไหลตามวัตถุกระแส นิยม เลือกลงเส้นทางเดินให้มีเหตุมีผล ต้องระมัดระวังรอบคอบอยู่เสมอ ให้มีภูมิคุ้มกัน

พระองค์มีรับสั่งเรื่องไปโอดีเซลมา ๑๐ กว่าปีแล้ว ไปดูสิน้ำมัน ปาล์มทำไปโอดีเซลได้รีเปลา ก็ทำจนกระทั่งมีปั๊มแล้ว ทีมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกับที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ มีปั๊มให้เต็มแล้ว แต่ว่าโครงการพระราชดำริเป็นตัวอย่าง ไม่ใช่กระทรวง ทบวง กรม ไม่ใช่รัฐบาลที่จะทำทั้งประเทศไทย ทรงทำให้ดู ทรงชี้แนวทาง ให้ทรงเตือนสติ แต่ก็ไม่มีใครนึกกันก็คว่าสนุกดี พอวันนี้ก็สะดุ้งแล้ว ๓ ลิตร ๑๐๐ บาท ก็ปลุกปล้ำกันใหญ่ ปลุกวันนี้อีก ๕ ปี ถึงจะได้ใช้ นี่ถ้าทำไป ๑๐ ปีที่แล้ว วันนี้เราก็ไม่กระทบกระเทือนมาก ภูมิคุ้มกันนี้ต้องสร้างขึ้นมาก่อน ต้องมองไปข้างหน้า อย่าหลงไหลว่านี่ราคาถูกดีแล้ว เราก็สนุกสนานไปให้ระวังอยู่เสมอสำหรับอนาคตข้างหน้าเราไม่รู้เลย เพราะฉะนั้น เราต้องอยู่อย่างประหยัด หลอดยาสีพระทนต์ คณะทันตแพทย์กราบบังคมทูลขอมา เห็นไหมพระเจ้าแผ่นดินใช้ยาสีพระทนต์อย่างไร เกลี้ยงเลย แล้วพวกเราประหยัดอย่างนั้นไหม ขนาดพระเจ้าแผ่นดินจะเอาอะไรก็ได้ทรงแสงหาอะไรก็ได้ทุกสิ่งทุกอย่างทรงเอาประโยชน์เป็นที่ตั้งทรงรียดยาสีพระทนต์จนเกลี้ยงหมดหลอดเลย แต่พวกเราทั้ง ๆ ข้าง ๆ ก็นึกก็ทั้ง ๆ ข้าง ๆ ผมเห็นเวลาตัดข้าว ตักปลากินกัน เหลือทิ้งครึ่งจาน ไร้อาหารนี้ กว่าจะมาอยู่บนจานแต่ละเม็ด เป็นหยาดเหงื่อของชาวนาทั้งสิ้น กระจุกสันหลังของชาติ ต้องก้มหน้าก้มตาปลูกให้เรากิน แล้วเรามาทั้ง ๆ ข้าง ๆ ความจริงชีวิตประจำวันของเราถ้าเป็นบทเรียนของเราแล้ว ให้มีการประหยัดตามลำดับขั้น เพราะฉะนั้นอย่าไปหลงไหลอะไร อย่าไปฟุ่มเฟือย แพ้ชนะอะไร

อย่าไปตามมากนัก ทำไมนาฬิกาต้องโรเหล็ก ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน ชื่อที่โรกระเป่าเหล็กทุกที ผมเลยไม่เรียกโรเหล็กช้ เรียกโรเหล็กและไ้กระเป่าหลุยส์ตั้งตองก็หัวกันใบตั้งหลายหมื่น ชื่อของไทย ทำนาเอ็นดูและสวยงาม ราคาถูกกว่าด้วย แล้วยังเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ไปให้คนยาก คนจนของเราด้วยกัน ไปเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กับคนรวยต่างชาติทำไม ใช้ของไทยหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เราต้องใช้ก่อนเพื่อนไม่ใช่รอไปส่งออก เราคนไทยต้องใช้ก่อน ถือว่าเราได้ช่วยกันเองเพราะฉะนั้นต้องช่วยกันบอกประชาชนว่าอย่าฟุ่มเฟือย บางคนยากจนซื้อโทรศัพท์มือถือ ผมเห็นคนบ้าเดินตามถนนเยอะเลย เดินพูดคนเดียวพูดอะไรกับใคร เอาอะไรจุกจุกไว้ อยู่ไม่รู้ ไฮเทคเหลือเกินเดี๋ยวนี จะเป็นจะตาย ถ้าไม่ได้ติดต่อกับโลกภายนอก เสียเงินเป็นหมื่นเป็นแสนซื้ออะไรมาก็ไม่รู้ พอมันเปลี่ยนแบบมาวอบแวบขึ้นมาหน่อยก็ไปซื้อแล้ว ผมเองมีเหมือนกันปิดหมด เพราะว่าพวกแล้วสั่งเราทุกที ไม่รับเลย ผมจะหยิบเมื่อใช้เท่านั้น เพราะฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่างนั้นได้ทรงดำเนินการมาตลอด ๖๐ ปี

ผมขอยอมรับว่า ทรงเหนื่อยมาก ทรงเหนื่อยมาก ๆ เมื่อวานนี้เราก็ได้รับภาพข่าว ทรงพระประชวร พสกนิกรทุกคนก็เป็นห่วงพระองค์ท่าน ผมคิดว่าพระวรกายทุกวันนี้จะเป็นการบังอาจริเปล่าไม่ทราบ ทรงใช้อย่าง สึกหรือมาก ส่งผลให้ ณ วันนี้พระองค์อาการที่ ทรงพระดำเนินไม่ค่อยทรงถนัดนัก อาจจะกล่าวอย่างนี้ ถ้าจะบังอาจก็ต้องกราบขอขมา บิดทูลพระกรุณาพระราชทานอภัยโทษ แต่ผมคิดว่าพระวรกายถูกใช้มาอย่างหนัก ๖๐ ปี ถูกใช้มาอย่างหนัก เพื่อพวกเราทั้งนั้น ทำให้พวกเรา อยู่เป็นสุขสงบทรงทำทุกสิ่งทุกอย่างตั้งแต่บนฟ้าจรดดิน เก็บแม้กระทั่งกากของน้ำเสียที่เราทำกันเอาไปบำบัดต่าง ๆ ผมคิดว่าพระพลานามัยของพระองค์ ณ วันนี้เป็นผลพวงที่ทรงทุ่มเทให้พวกเราทั้งหมด ผมคิดว่าจากที่กล่าวมาทั้งหมดในวันนี้เป็นหน้าที่ของพวกเราจะต้องช่วยพระองค์แบกแผ่นดินนี้บ้าง ทรงแบกมา ๖๐ ปีแล้ว คำว่าแบกแผ่นดินนั้น มีพวกเราอยู่บนแผ่นดินนั้นด้วย ทรงแบกไว้หมดเลยวันหนึ่งมีรับสั่งกับผมว่า **“ในฐานะพระมหากษัตริย์ ตามปกติต้องอยู่บนยอดปรางค์มิใช่ไหม แต่ปรางค์เมืองไทยเป็นปรางค์ทั่วกลีบ”** ทรงประทับอยู่ที่กั้นกรวย ทรงรับหมดทุกสิ่งทุกอย่าง พวกเราไม่คิดจะช่วยพระองค์แบกบ้างหรือ หรือจะให้แผ่นดินนี้หนักขึ้น หนักขึ้น ผมไม่ทราบ ก็ขอฝากไว้ตรงนี้ด้วย

วันหนึ่งเสด็จฯ ทรงงาน ตามปกติก็เตรียมพระราชอาสน์ไว้ แต่ไม่เคยประทับ จะประทับพับเพียบอยู่ที่พื้น วันนั้นพอเสด็จลงไม่ได้ทรงงานทันที แต่ทรงทอดสายพระเนตรไปที่พระราชอาสน์ ทรงจ้องอยู่นาน ทรงจ้องแล้วทรงชี้ไปที่พระราชอาสน์องค์นั้น ทำไมพระเจ้าแผ่นดินต้องเหนื่อยยากอย่างนี้ ทำไมพระเจ้าแผ่นดินต้องแบกทุกสิ่งทุกอย่างไว้รู้ไหมว่าทำไม ที่ต้องแบกไว้หนัก เหน็ดเหนื่อยอยู่ทุกวันนี้ เพราะว่าประชาชนยังยากจนอยู่

แล้วเมื่อประชาชนยากจนแล้ว เขาไม่มีอิสรภาพ ไม่มีเสรีภาพ และเมื่อเขาไม่มีอิสรภาพเสรีภาพ เขาก็เป็นประชาธิปไตยไม่ได้ นอกเหนือความยากจนที่ทรงขจัดแล้ว เป้าหมายปลายทางที่ไกลแสนไกลออกไปนั่นคือ **การสร้างประชาธิปไตย** ประชาธิปไตยเกิดจากปากท้อง ไม่ใช่รัฐธรรมนูญสามร้อยกว่ามาตรา ไม่ใช่เกิดจากลายลักษณ์อักษรตัวบทกฎหมาย แต่ต้องเกิดจากจิตสำนึกความรู้สึก ความรู้สึกส่วนรวมโดยเฉพาะคนต้องมิกินก่อน トラบโดที่เป็นคนจนอยู่เป็นประชาธิปไตยไม่ได้หรอก

วันนี้ผมนั่งฟังชนลูกที่สุดเลย ในประโยคง่าย ๆ ทรงสรุปทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในแผ่นดินนี้ให้เราฟัง ที่ทรงเหนื่อยยากอยู่ทุกวันนี้ **เพราะประชาชนยากจนมาก** แต่ไม่มีคนนำมาพูดกันแต่ผมต้องพูดในวันนี้ เพื่อให้เข้าใจพระองค์ที่ทรงเหน็ดเหนื่อย ไม่ใช่ขจัดทุกข์บำรุงสุขประชาราษฎร์เฉย ๆ แต่ทรงมีเป้าหมายปลายทางขึ้นไปอีก คือ ประเทศชาติต้องเป็นประชาธิปไตยและประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้น ประชาชนจะต้องมิกินต้องฟื้นฟูสภาพความยากจน

ท่านทั้งหลายผมได้ใช้เวลามากแล้ว เกินเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องขอขอบคุณท่านทั้งหลายที่รับฟังในครั้งนี้ ขอขอบคุณท่านที่ไม่มีเก้าอี้ก็ทนนั่งซัดสมาธิฟังที่ท่านฟังและไม่ได้ออกไปจากห้องเลย ต้องไม่ใช่เพราะผม แต่เพราะท่านทั้งหลายต้องการสิ่งที่มีค่ามากกว่าคำพูดของผม คือ ต้องการทราบเรื่องราวเกี่ยวกับเหนือหัวของเรา พระเจ้าแผ่นดินของเรา ต้องขอบคุณครับ การใส่เสื้อเหลืองคงยังไม่พอ ผมอยากจะให้พวกเราปฏิบัติ ปฏิบัติอะไรถวายพระองค์ อยากจะฝากอย่างนั้น อยากจะฝากทั้งในห้อง นอกห้องหรือที่นั่งอยู่ที่บ้านก็ตาม ทำอะไรถวายท่านได้ไหม ไม่ต้องการอะไรมากรอกขอเพียง ๔ ข้อจำได้ไหมครับวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ ทรงขออะไรไว้ **อยากให้สี่เหลืองซึมซับอยู่ในหัวใจเข้าไปในสมองและออกมาเป็นหลักปฏิบัติ**

ขอทบทวนอีกสักครั้งเถอะว่า ๔ ข้อ ที่ได้ทรงร้องขอพวกเรานั้น ปฏิบัติได้ง่าย ๆ ขอให้พสกนิกรนั้นได้ปฏิบัติ ๔ ข้อ ข้อแรกนั้นคือ ถ้าจะคิด จะพูด จะทำนั้น ขอให้อยู่ในความเมตตา มุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน นี่ข้อแรกที่ทรงขอ ข้อที่ ๒ ให้แต่ละคนช่วยเหลือกันได้ไหม ช่วยเหลือ เกื้อกูลกันประสานงาน ประสานประโยชน์กันให้งานนั้นสำเร็จผล ทั้งสำเร็จแก่ตน แก่คนอื่นด้วย และแก่ประเทศชาติส่วนรวม อันนี้ คือสามัคคีกันเอง ช่วยกันประสานกันไม่ใช่ต่างฝ่ายต่างทำ ไม่ใช่ต่างฝ่าย ต่างก็แย่งชิงกันกอบโกยกัน ช่วยกันประสานประโยชน์ได้ไหม แล้ว ผลประโยชน์ก็ตกแก่เราเองไม่ใช่ใครประโยชน์แก่ส่วนรวมและประเทศชาติ ประเทศชาติดี เราดีด้วย เราก็กินไปด้วย รักชาตินั้นต้องใช้ความฉลาด ต้องใช้สติและปัญญามากที่สุด ข้อที่ ๓ คือ ให้ทุกคนประพฤติปฏิบัติตน อยู่ในความสุจริต มีจริยธรรม คุณธรรม ทรงเน้นมาโดยตลอดให้ประพฤติ สุจริตได้ไหม ให้เคารพกติกา กฎหมาย และอย่างเสมอภาคด้วย เมื่อ วันที่ ๔ ธันวาคม หลายปีมาแล้ว มีรับสั่ง ให้ใช้มาตรฐานอย่างเดียวกัน ไม่ใช่ใช้กับอีกคนอย่างหนึ่ง และอีกคนก็ใช้อีกอย่างหนึ่ง วันนี้ทรงมาขออีก ข้อที่ ๓ ให้เคารพกติกาสังคม กฎระเบียบ กฎหมายให้เสมอเหมือน เสมอภาคกันด้วย ข้อที่ ๔ ต่างฝ่ายต่างพยายามทำความคิด ความเห็น ของแต่ละคนให้อยู่ในเหตุผลและเที่ยงตรงอยู่เสมอ ถ้อยคิดความดี ความถูกต้องให้เป็นหลักในการดำรงชีวิตให้ได้

ทรงขอเราเกินไปรีเปล่า ๔ ข้อที่เราจะปฏิบัติถือว่าเป็นการเสียสละ ที่ยากเข็ญไหม ผมว่าไม่นะ ถ้าใจอยากมีความปรารถนา เราต้องปฏิบัติ ให้ได้ทุกข้อ และต้องเอาจริง เมื่อปฏิบัติครบแล้วท่านจะได้อะไร นอกจาก จะทำให้พระองค์ทรงมีพระราชหฤทัยที่สุขสบายขึ้นและพระวรกายที่ดีขึ้นแล้ว

แท้ที่จริงเราก็ได้ประโยชน์สุขแก่ตัวเราด้วย ทำให้แผ่นดินนี้สงบ แผ่นดินนี้มีความสุข แผ่นดินนี้เป็นแผ่นดินของเกียรติยศ มีชื่อเสียงเป็นที่ ประจักษ์ของชาวโลก เหมือนที่พระองค์ทรงทำ มาตลอดจนทุกคนยอมรับ เป็นหน้าที่ของเราจะต้องทะนุถนอมแผ่นดินนี้ไว้ รักษาแผ่นดินนี้ไว้ และไม่สร้างปัญหาให้เกิดขึ้น ปฏิบัติกันเถิด ผมขอวิงวอนขอร้องอีกสักครั้ง ผมคิดว่าหลายคน ทราบและก็ลืมไปแล้ว วันนี้นำมาทบทวนกันอีกครั้งหนึ่ง ๔ ข้อที่ทรงขอนั้นมีแค่นี้ ขอให้ถวาย เป็นราชพลี แล้ววันนั้นถือว่าเป็นของขวัญ เป็นของขวัญที่มีคุณค่ามากที่สุดและทรงปรารถนา ที่สุดเพราะว่าทรงขอมารอง

ผมขอยุติการบรรยายเพียงเท่านี้ ขอ รวมจิตอธิษฐานถวายพระพร ขอให้ทรง พระเจริญ ทรงมีพระวรกายที่แข็งแรง ทรงหายพระอาการประชวรโดยเร็ว เพื่อ เป็นศูนย์รวมดวงใจของปวงเหล่าพสกนิกร ไทยตลอดไปชั่วกาลนาน ขอพระคุณครับ 🙏

แนะนำโครงการ

โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหัวช้าง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง

ประพิศ จันทร์มา*

โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหัวช้างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ บ้านหัวช้างและบ้านคลองน้ย หมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๕ ตำบลตะโหนด อำเภอ ตะโหนด จังหวัดพัทลุง เกิดจากพระเมตตาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๔ ตามที่นายบุญชอบ เพชรหนู ประธาน สภาตำบลตะโหนด นายหวัง เสถียร ประธานสภาตำบลคลองใหญ่ และนายสวัสดิ์ มุสิกสงศ์ ประธานตำบลแม่ขรี ได้ทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานความช่วยเหลือ ในการแก้ไขความเดือดร้อน เนื่องจากการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ในภาวะฝนทิ้งช่วงเป็นประจำทุกปี

* หัวหน้ากลุ่มงานก่อสร้าง ๑ โครงการก่อสร้าง ๑ สำนักชลประทานที่ ๑๖

พระเมตตาสู่ปวงประชา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานความช่วยเหลือราษฎรในบริเวณดังกล่าวโดยให้ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหัวช้างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่อมาคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ขนาดความจุ ๓๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนแหล่งใหม่ให้แก่จังหวัดพัทลุง ที่จะช่วยส่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าชีด พื้นที่ชลประทานประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ ในฤดูฝน และประมาณ ๔๐,๐๐๐ ไร่ ในฤดูแล้ง ส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราช

เสาวนีย์สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง ส่งน้ำสนับสนุนโครงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่หมู่บ้านอาพัดและหมู่บ้านใกล้เคียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เป็นแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคของราษฎรในพื้นที่ตำบลตะโหมด และพื้นที่ใกล้เคียง อีกทั้งจะสามารถบรรเทาอุทกภัยโดยกักน้ำไว้ตอนบนไม่ให้ไหลท่วมพื้นที่อำเภอตะโหมด อำเภอเขาชัยสน อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุงอีกด้วย

การสนองพระราชดำริ

ก่อนดำเนินการก่อสร้าง สำนักชลประทานที่ ๑๖ กรมชลประทานได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลตะโหมด เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมกันชี้แจงให้กับราษฎรในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูลในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ทำให้ราษฎรส่วนใหญ่ยินดีให้การสนับสนุนร่วมมือในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหัวช้างเป็นอย่างดี

โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหัวช้างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นประเภทอ่างเก็บน้ำซึ่งประกอบด้วยทำนบดินและอาคารประกอบซึ่งประกอบด้วย ทำนบดิน จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่

๑. ทำนบดินหัวงาน สร้างเป็นเขื่อนดิน กว้าง ๙ เมตร สูง ๒๘ เมตร ยาว ๗๔๗ เมตร และอาคารประกอบ (Main Dam)

- อาคารท่อระบายน้ำลงลำน้ำเดิม (River Outlet) สามารถระบายน้ำได้สูงสุด ๑๒๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

- อาคารระบายน้ำล้น (Spillway) สามารถระบายน้ำได้สูงสุด ๑๕๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

๒. ทำนบดินปิดช่องเขาขาด ๑ (Saddle Dam I) กว้าง ๙ เมตร สูง ๒๓ เมตร ยาว ๙๖๐ เมตร

๓. ทำนบดินปิดช่องเขาขาด ๒ (Saddle Dam II) กว้าง ๙ เมตร สูง ๘ เมตร ยาว ๗๙๐ เมตร

อ่างเก็บน้ำคลองหัวช้างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สามารถเก็บกักน้ำได้ ๓๐ ล้าน ลูกบาศก์เมตร โดยมีแผนที่จะดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ของโครงการภายในระยะเวลา ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑) โดยคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ (กปร.) ได้สนับสนุนงบประมาณปี ๒๕๔๘ และ ๒๕๔๙ เพื่อดำเนินการที่ทำการ บ้านพัก และทำนบดินช่องเขาขาด ๒ ส่วนในปีงบประมาณต่อไปจะขอรับสนับสนุนงบประมาณปกติจากกรมชลประทาน

ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีความสอดคล้องและต่อเนื่องกัน มีแผนรองรับกันเป็นอย่างดีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ไม่เกิดความซ้ำซ้อน และครอบคลุมทั่วพื้นที่ เพื่อให้ราษฎรได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปและเกิดความยั่งยืน

ปวงประชาร่มเย็น

อีกไม่นานปัญหาน้ำแล้ง น้ำท่วม ที่รุกร้าราษฎรจังหวัดพัทลุง กำลังจะหมดสิ้นไป ด้วยพระเมตตาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวทางแก้ไขและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่พสกนิกรได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข สามารถพึ่งตนเองได้อย่างพอเพียง ส่งผลให้การทำนาซึ่งเป็นอาชีพของคนส่วนใหญ่ได้ผลดีขึ้น นำมาซึ่งความสมบูรณ์พูนสุขทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม สมดังพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงต้องการบรรเทาทุกข์ให้ราษฎรอำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุงได้มีแหล่งน้ำต้นทุน เพื่อใช้ในการอุปโภค-บริโภคและการประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืนอีกทั้งปัญหาน้ำท่วมจะบรรเทาลง สร้างรอยยิ้มและความสุขให้แก่ราษฎรโดยทั่วกัน 🙏

แนะนำโครงการ

พระมหากรุณา สู่ราษฎรบ้านทุ่งกล้วย

ศุภรัชต์ อินทรารุธ*

ปัญหาสำคัญของประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ ซึ่งประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ที่มักประสบปัญหา และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขา ก็คือ ปัญหาน้ำแล้งและปัญหาน้ำท่วม ซึ่งมักจะวนเวียนเข้ามาในชีวิตของเกษตรกรอยู่ตลอดเวลา อันนำมาซึ่งความเสียหายในเรื่องของผลผลิตที่ไม่ค่อยจะได้ผลอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย หากปัญหาดังกล่าวมีความรุนแรงในบางปีก็นำความเสียหายถึงชีวิตราษฎรได้

จากปัญหาที่สำคัญดังกล่าว จึงมีราษฎรในหลายพื้นที่ขอพระราชทานความช่วยเหลือจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังเช่น ราษฎรบ้านทุ่งกล้วย ตำบลบ้านเชียง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งมักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ในฤดูแล้ง ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่ฤดูฝนปริมาณน้ำที่มีจำนวนมากได้เข้าท่วมพื้นที่ทางการเกษตรและที่อยู่อาศัยจนได้รับความเสียหาย ซึ่งหากมีอ่างเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งก็จะเป็นประโยชน์ต่อราษฎรยิ่งนัก ดังนั้น นายบุญแท้ง วงศ์ทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ บ้านทุ่งกล้วย ตำบลแม่เอี่ยม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จึงได้มีหนังสือขอพระราชทานอ่างเก็บน้ำแม่ตำหลวง เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทจึงได้มีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานความช่วยเหลือราษฎรดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๗ โดยการจัดสร้างอ่างเก็บกักน้ำแม่ตำหลวง เพื่อปิดกั้นลำห้วยแม่ตำในการกักเก็บน้ำไว้ใช้ทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสนองพระราชดำริ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ตำหลวง ในปี ๒๕๔๘ โดยกรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ตำหลวง มีทำนบดินสูง ๒๐ เมตร ยาว ๒๐๑ เมตร กว้าง ๘ เมตร ขนาดความจุ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ประกอบด้วย งานก่อสร้างทำนบดิน ทางระบายน้ำล้น นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการก่อสร้างท่อส่งน้ำ

* เจ้าหน้าที่กลุ่มประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๓ ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

คลองส่งน้ำคาคคอนกรีต รวมทั้งท่อแยก ความยาวรวม ๑๓๐ เมตร พร้อมอาคารประกอบ เพื่อส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎร ทำให้ราษฎรมีแหล่งน้ำใช้อุปโภค-บริโภค และเป็นปัจจัยสำคัญในการทำการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิต ส่งผลให้ราษฎรมีรายได้ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

พระมหากรุณาสู่ราษฎรบ้านทุ่งกล้วย

ปัจจุบันการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตำหลวงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จและมีปริมาณน้ำที่เก็บกักไว้ในตัวอ่างเก็บน้ำเต็มความจุที่กำหนดไว้ สามารถส่งน้ำช่วยเหลือพี่น้องประชาชนในบริเวณดังกล่าวได้ถึง ๒ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านทุ่งกล้วยและบ้านทุ่งกล้วยใต้ ประกอบด้วย ราษฎร ๓๐ ครัวเรือน ๑,๐๓๒ คน โดยครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูกของทั้งสองหมู่บ้านได้มากถึง ๑,๔๐๐ ไร่ ทั้งยังช่วยให้ราษฎรมีน้ำในการเพาะปลูกในฤดูแล้งได้ถึง ๕๐๐ ไร่ จากเดิมที่ไม่สามารถเพาะปลูกใดๆ ได้เลยในฤดูแล้ง ในขณะที่เดียวกันราษฎรก็จะมีน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคได้อย่างเพียงพอตลอดทั้งปี และเนื่องจากโครงการดังกล่าวเป็นความต้องการอย่างแท้จริง โดยชุมชนจึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อร่วมกันบริหารจัดการในการใช้น้ำและบำรุงรักษาอ่างเก็บน้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณดังกล่าว จึงทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงสภาพเศรษฐกิจของพี่น้องประชาชนชาวบ้านทุ่งกล้วยดีขึ้น ส่งผลให้การอพยพเคลื่อนย้ายของราษฎรโดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูแล้ง เพื่อประกอบอาชีพรับจ้างในพื้นที่อื่นๆ ลดลง ครอบครัวยังมีอยู่มีกิน และอยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา ก่อให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็งและร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เกิดความเจริญต่อไป

ในความทรงจำ

“พระเจ้าอยู่หัวมาโปรด”

คอลัมน์ในความทรงจำฉบับนี้ได้เรียนเชิญหม่อมราชวงศ์
แช่มแจ่มจรัส รัชนี้ ผู้ที่ทำงานสนองพระราชดำริด้านการพัฒนาดิน
อีกท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นอดีตข้าราชการกรมพัฒนาที่ดิน และผู้อำนวยการ
สำนักงานพัฒนาที่ดินที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงเป็นผู้ประสานงาน
โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีหญ้าแฝก มูลนิธิโครงการหลวง

จุดเริ่มต้นในการทำงานสนองพระราชดำริในพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ผมเกิดมาในชาติวุฒิชี้เป็นข้าราชการอยู่แล้ว และเมื่อสมัย
เด็กยังได้มีโอกาสเรียนในโรงเรียน (วชิราวุธวิทยาลัย) ซึ่งเน้นการปลูกฝัง
ในเรื่องนี้ ตัวอย่างชัด ๆ ก็คือในเนื้อเพลงของโรงเรียนเพลงหนึ่ง ตอนหนึ่ง
ขึ้นต้นว่า “พวกเราเหล่านักเรียนมหาดเล็กเด็กในหลวง” หรืออีกเพลงหนึ่ง
คือ “รู้รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์เป็นฉัตรชัย อีกรู้เสียสละได้ด้วยใจงาม”
 เป็นต้น

นอกจากนั้นโอวาทที่ครูบาอาจารย์นำมาพูดจาอบรมสั่งสอนอยู่
เป็นนิจคือการย้ำถึงพระราชประสงค์ข้อหนึ่งขององค์ผู้พระราชทานกำเนิด
โรงเรียนว่า ต้องการให้นักเรียนทุกคนเป็นสุภาพบุรุษและเป็นคนดีมี
คุณภาพในสังคม สิ่งเหล่านี้ก็ได้หล่อหลอมใจมาตั้งแต่ต้น และทุกปีเมื่อ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมโรงเรียนของเรา เมื่อถึง

เวลาเสด็จฯ กลับก็เป็นธรรมเนียมในการเสด็จที่พวกเรากลุ่มหนึ่งจะได้มีโอกาสเซ็นรถพระที่นั่งไปส่งเสด็จที่เขตโรงเรียน ก่อนที่รถพระที่นั่งจะติดเครื่องยนต์เคลื่อนไปเองต่อไป

ยังเคยนึกภูมิใจอย่างสนุก ๆ ตามประสาเด็กว่า นี่เป็นการประเดิมการถวายงานรับใช้พระองค์แล้ว และรู้สึกมั่นใจว่าเมื่อโตขึ้นจะต้องได้ถวายงานมากกว่านี้ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นก็สัญญากับตัวเองว่าจะต้องทำให้ได้ดีกว่านี้

เมื่อพ้นวัยเรียนออกมาทำงานก็ได้มีโอกาสพบผู้คนที่ต่างพื้นฐานอาชีพต่างวัย ต่างการศึกษา ต่างประสบการณ์ และได้รับการหล่อหลอมมาจากแหล่งอื่น มีจิตสำนึกที่คล้ายคลึงกันในการที่จะถวายงาน ในคราวเสด็จฯ ไปทรงงานในป่าดงคอย จึงได้เห็นภาพที่ชินตาที่มีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่หรือชั้นผู้น้อย และผู้คนในพื้นที่ถวายรายงานหรือถวายคำตอบแด่พระองค์ และไม่ใช่ว่าภาพที่แปลกตาเลยที่จะได้เห็นพระองค์ประทับอยู่ท่ามกลางบรรยากาศเช่นนั้นเป็นเวลานาน ๆ เมื่อพระองค์เสด็จฯ กลับแล้วก็ได้เก็บความภาคภูมิใจเป็นกำลังใจที่จะทำงานถวายต่อไปจนกว่าจะได้เฝ้าฯ อีก ส่วนตัวผมนั้นก็ถึงคำพูดที่ชินหูมาแต่เยาว์วัยว่า **“พระมาโปรด”** ความรู้สึกของผู้คนที่มารับเสด็จ ก็คงจะคิดเช่นนั้น แต่เป็น **“พระเจ้าอยู่หัวมาโปรด”**

ในบางครั้งพวกเราก็มีท้อแท้ เมื่อเทียบกับความสนุกสนานสนทนาสนทนาที่เพื่อนร่วมงานคนอื่นได้รับอยู่ แต่ความคิดนี้ก็กลับหมดไป เมื่อเทียบกับความเหนื่อยยากหรือความทุ่มเทที่พระองค์ทรงมี **การทำงานโดยแน่วแน่ต่อการปิดทองหลังพระ จึงกลับเป็นหน้าที่ที่ทำให้การทำงานมีความสุข**

พวกเราเคยได้มีโอกาสรับพระราชทานพร ดังสรุปใจความตอนหนึ่งประมาณได้ว่า **“ถ้าอยากให้พระองค์มีความสุขก็จงไปทำให้**

ประชาชนของพระองค์มีความสุข แล้วพระองค์ก็จะมีความสุขเอง”

พรนี้จับใจพวกเรามาก เพราะว่าทุกครั้ง ที่ทำงานช่วยเหลือคนที่ลำบากกว่าหรือด้อยโอกาสกว่า อันเป็นงานที่ไม่มีรางวัลแต่ก็ได้รับรางวัลอยู่ในตัว คือ **มีความสุขเพราะได้ถวายงานที่จะทำให้ในหลวง ทรงมีความสุข**

แนวพระราชดำริและการสนองพระราชดำริ

ผมตอบด้วยข้อจำกัดของกำลังและสติปัญญาที่ผมมีเท่านั้น เพราะเป็นคำถามที่กว้างใหญ่ไพศาลเสียเหลือเกิน คงจะพูดคุ้ยให้ฟังได้แค่ภาพที่เห็นจากน้ำในขัน น้ำมิใช่ภาพที่สะท้อนจากสระน้ำ ซึ่งย่อมมีได้หลากหลายกว่า พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงงานทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ส่วนผมและคณะเพียงแต่มีโอกาสได้รับเสด็จ เฉพาะในพื้นที่ที่ผมได้ทำงานถวายเท่านั้น ดีใจที่ได้มีโอกาสเล่าเรื่องราวส่วนหนึ่งแห่งพระอัจฉริยภาพให้เป็นที่ประจักษ์

ผมและคณะได้เคยถวายงานเกี่ยวกับการสำรวจดินเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในโครงการหนึ่ง ได้พระราชทานคำชี้แนะว่า

อย่าคัดเลือกเฉพาะดินที่ดีมาใช้เท่านั้น แต่ให้พิจารณาคัดเลือกดิน ที่สามารถจะพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขให้ใช้ประโยชน์ได้มาใช้ด้วย เพื่อจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ในอนาคต แต่ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น พื้นที่ที่เป็นป่าก็ต้องเป็นป่า

ดังนั้นเมื่อได้วางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่แห่งแล้งกันดารก็ได้คัดเลือกดินที่ดีที่สุดที่ทำได้ในพื้นที่นั้นสำหรับการเกษตร ดินที่ด้อยลงไปคือดินตื้น สำหรับปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ และดินที่พอจะปรับปรุงได้คือดินหินผุ สำหรับการพัฒนาเพื่อการใช้ในอนาคต ส่วนที่ด้อยที่สุดนั้นยกให้ป่าไม้ นอกจากนั้นก็ยังได้นำข้อมูลมาประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่สีเขียวเหลือง แดง โดยที่เขียวยุ่งให้ใช้ประโยชน์ เหลืองยอมให้ใช้หากจำเป็น และแดงเป็นพื้นที่ห้ามไว้สำหรับให้ป่าไม้ใช้เท่านั้น และต่อมาก็ได้ถือเป็นหลักเกณฑ์ในการวางแผนการใช้ที่ดินในโครงการอื่น ๆ ต่อไป

เมื่อมีการนำโครงการนี้มาปฏิบัติจริงด้วยการบุกเบิกพัฒนาในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่เกษตรจัดสรรแก่ราษฎร ซึ่งทำการเกษตรเลื่อนลอยอยู่บนดอย ให้ได้มีที่ทำกินเป็นหลักแหล่งถาวร ชาวบ้านซึ่งอยู่ดินดอยข้างล่างก็กลับขึ้นมาเพื่อซื้อรุ่กที่ทำกินผืนนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับสิทธิทำกิน โดยแบ่งขั้นตอนเป็น สทก.๑, ๒ และ ๓ ตามลำดับ โดยที่ สทก.๑ เป็นการกำหนดเขตพื้นที่โครงการ สทก.๒ เป็นการจัดแบ่งพื้นที่อย่างคร่าว ๆ พร้อมกับการพัฒนา เมื่อการพัฒนาเสร็จสมบูรณ์ไม่ว่าจะเกี่ยวกับระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ การชลประทาน หรือการก่อสร้างเส้นทางลำเลียงในไร่นาก็ตาม ก็จะมีการตรวจสอบขอบเขตที่ดินที่แน่นอนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทำ สทก.๓ หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสนองพระราชดำริ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) ก็เพียงแค่ทำการรังวัดขอบเขตพื้นที่ที่ราษฎรใช้ทำกินอยู่เท่านั้น เป็นเพียงการมอบเอกสารเพื่อมิให้ผิดกฎหมายป่าไม้ ทั้งนี้โดยแท้จริงแล้วราษฎรเหล่านั้น อาจจะทำกินก่อนที่กฎหมายป่าไม้จะตรากำหนดขึ้นใช้บังคับด้วยซ้ำไป

ครั้งหนึ่งได้เคยกราบบังคมทูลรายงานเกี่ยวกับการก่อสร้างฝายขนาดเล็ก เพื่อการกักเก็บตะกอนอันอุดมสมบูรณ์ที่ไหลลงมาจากพื้นที่รับน้ำ รวมทั้งศึกษาการสูญเสียธาตุอาหารที่ไหลปนไปกับน้ำ ได้พระราชทานคำชี้แนะว่า

อย่าเพียงแต่ศึกษาเพื่อรู้การสูญเสียเท่านั้น ให้หาทางนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้ด้วย

ในเรื่องนี้ได้นำไปออกแบบระบบรักษาดินในพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้สามารถเก็บกักน้ำไหลป่าไว้ใช้กับไม้ผลได้ทั้งหมด ซึ่งต่อมาได้มีพระราชดำริเพิ่มเติม

**ให้มีการป้องกันในเตรศ มิให้ไหลลงไป
ปนเปื้อนกับแหล่งน้ำซึ่งอยู่ในพื้นที่ต่ำลงไป
หรือแม้กระทั่งลงไปปนเปื้อนกับน้ำใต้ดินซึ่ง
อยู่ชั้นล่าง**

ระบบการเก็บน้ำเพื่อการรักษาดินนี้ก็สามารถสนองพระราชดำริได้ และเมื่อมีการปลูกหญ้าแฝกร่วมด้วย ทั้งหญ้าแฝกและไม้ผลยืนต้นก็ยังช่วยดั่งสารในเตรศให้เวียนกลับขึ้นมาใช้ได้อีก แทนการปล่อยให้ซึมลงดินไปปนเปื้อนกับน้ำใต้ดินชั้นล่าง

ความก้าวหน้าทางวิทยาการด้านการเกษตร ทำให้ชาวนาสามารถปลูกข้าวได้ ๒ - ๓ ครั้งต่อปี มีการนำเครื่องจักรเข้ามาใช้ทั้งในการไถพรวน และการเก็บเกี่ยวเพื่อให้งานทำได้เร็วขึ้นทันเวลาสำหรับการปลูกข้าวในฤดูกาลต่อไป ชาวนาไม่มีโอกาสตากข้าวให้แห้งโดยวิธีธรรมชาติ จึงเป็นการปลูกเพื่อส่งให้โรงสีเท่านั้นไม่สามารถเก็บไว้กินเองได้ เพราะความชื้นสูงเกินไป ได้มีพระราชดำริ **ให้สร้างยุ้งฉางหญ้าแฝกดินเหนียวสาธิตขึ้นในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา เป็นยุ้งฉางที่สร้างได้ง่าย ราคาถูก และสามารถเก็บข้าวไว้กินได้ตลอดปีโดยที่คุณภาพยังดี** งานวิจัยต่อมาก็ยืนยันในเรื่องนี้

ต่อมาได้มีพระราชดำริเพิ่มเติมให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพของยุ้งฉางหญ้าแฝกดินเหนียวให้ผนังซึ่งสามารถรับน้ำหนักได้เองนี้สร้างได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น และมีคุณสมบัติการเป็นฉนวนดีขึ้นไปอีก ส่วนในตัวของข้าวเปลือกเองนั้น มีพระราชดำริ

ให้ใช้ประโยชน์จากความลาดเทของกองข้าวเปลือกและความลาดเทของพื้นที่ที่ทำให้ข้าวไหลได้ มาสร้างให้เกิดโพรงหรือช่องอากาศในกองข้าวเปลือก เป็นการลดอุณหภูมิและความชื้นที่เกิดจากการหายใจของกองข้าวเปลือก ทำให้ข้าวหอมมะลิคงความหอมไว้ได้ โดยที่ไม่ถูกทำลายจากความร้อน ที่เกิดขึ้นในกองข้าวเปลือกเอง

นอกจากนั้น ยังมีพระราชดำริเพิ่มเติม **ให้นำความร้อนที่เกิดจากการหายใจของกองข้าวเปลือกเวียนกลับมาใช้ด้วย รวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถของยุ้งฉาง ให้สามารถอบข้าวเปลือกให้แห้งพอที่จะเก็บไว้กินได้ตลอดปีโดยไม่เสียหาย**

เมื่อ ๔๐ ปีที่แล้วได้ทรงออกแบบและสร้างเรือหางกุดเพื่อให้ชาวนาสามารถใช้เป็นเครื่องเรือและเครื่องสูบน้ำได้ในเครื่องเดียวกัน เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รื้อฟื้นสร้างขึ้นใหม่ได้พระราชทานพระบรมราชาธิบายว่า

เป็นเรือ “Out Board Hydro Jet” ที่สามารถวิ่งขึ้นจอดเทียบหาดได้เอง เพราะตำแหน่งของท้องเรืออยู่ต่ำกว่าใบจักร และได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติม ให้ปรับปรุงแก้ไขให้ใช้กับเครื่องเรือหางยาวได้ ทำให้มีความคล่องตัวกว่าและปลอดภัยกว่า มีอุปกรณ์ประกอบเพิ่มเติมให้ใช้เบรกหรือถอยหลังได้ และสามารถเติมอากาศได้ในคราวเดียวกันทำให้ใช้ในการบำบัดน้ำเสียได้ด้วยไม่ว่าจะในขณะเรือแล่นหรือไม่ก็ตาม

ในเรื่องพระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝกทรงกล่าวไว้หลายครั้งหลายคราหลายเรื่องหลายราว กว้างขวางลึกซึ้ง อยากจะขอเล่าถึงหัวข้อสำคัญ ๆ ที่ประทับใจและได้ก่อให้เกิดการขยายผลและความเข้าใจในเรื่องหญ้าแฝกออกไปอีกมากมาย ๒ - ๓ ประการ

ครั้งหนึ่งทรงเล่าว่า

ในการปลูกหญ้าแฝก นั้นถ้ามีดินดำ ๆ ติดไปกับหญ้าแฝกด้วย แล้วหญ้าแฝกก็จะเจริญเติบโตเองโดยง่าย

พวกเราสามารถสรุปกันว่าดินดำเพียงน้อยนิดที่ติดไปกับหญ้าแฝกไม่น่าจะเป็นความอุดมสมบูรณ์เพียงพอที่จะทำให้หญ้าแฝกเจริญเติบโตได้ แต่น่าจะเป็นอะไรบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับหญ้าแฝกและความเด่นเฉพาะของหญ้าแฝกโดยตรง ผลการศึกษาเรื่องจุลินทรีย์ดินที่เกี่ยวกับหญ้าแฝกพบว่า หญ้าแฝก มีจุลินทรีย์ดินชนิดที่เป็นเชื้อราที่ทำให้รากหญ้าแฝกเจริญงอกงามได้ดีทาน้ำและอาหารได้เก่ง มีแบคทีเรียกลุ่มที่ตรึงไนโตรเจนได้เองจากอากาศ และกลุ่มที่สามารถละลายสินแร่โปแตสเซียมและฟอสฟอรัสให้อยู่ในรูปที่พืชใช้ประโยชน์ได้ การขยายผลการศึกษาต่อมาจึงทำให้สามารถใช้หญ้าแฝกในดินที่มีปัญหาการใช้ประโยชน์ได้ดีโดยเฉพาะในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

เมื่อมีการพระราชทานรางวัล King of Thailand Vetiver Award ครั้งที่ ๑ คณะผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่ได้รับพระราชทานรางวัลในครั้งนั้นได้ให้คำทำนายกับผมว่า ต่อไปข้างหน้าประเทศไทยจะเป็นผู้นำของโลกในการใช้หญ้าแฝกเพราะว่า มีหญ้าแฝกมากมายหลายสายพันธุ์ในประเทศ มีตั้งแต่บนพื้นที่สูงทางภาคเหนือ ที่ดอน ที่ราบลุ่มน้ำขัง ป่าพรุ และป่าชายเลนชายฝั่ง เป็นต้น และอีกประการหนึ่งน่าจะเป็นโครงการเดียวในโลกที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้นำโครงการ

เหตุการณ์ต่อมาก็เป็นเช่นคำทำนายนั้น ได้มีพระราชดำริอย่างกว้างขวาง **ให้มีการศึกษาเรื่องสายพันธุ์โดยเฉพาะความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์ของหญ้าแฝกแต่ละสายพันธุ์** อาทิ เมื่อนำสายพันธุ์ที่เหมาะสมมาใช้ในการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนแล้วก็ต้องมีการใช้งานร่วมกับแห่งเพาะชำที่ย่อยสลายได้ เมื่อปลูกแล้วก็ต้องป้องกันมิให้

หญ้าแฝกลอยท้งเต้งเมื่อน้ำทะเลขึ้น หรือในอีกกรณีหนึ่ง การใช้หญ้าแฝกสายพันธุ์ซึ่งยังมีความเขียวข่มในฤดูแล้งมาปลูกในพื้นที่ป่าไม้เพื่อใช้เป็นแนวป้องกันไฟป่าเปียก หรือการใช้แฝกพันธุ์ที่โตได้ในที่น้ำขังมาปลูกในที่ราบลุ่มริมฝั่งน้ำให้ระยะระหว่างแถวถี่ขึ้นกว่าการรักษาดินเป็นการป้องกันพื้นที่เกษตรไม่ให้เสียหายเมื่อน้ำล้นตลิ่ง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีพระราชดำริ **ให้หญ้าแฝกที่เกิดขึ้นในประเทศเป็นพันธุ์พืชที่ได้รับการคุ้มครอง ทำให้สามารถกำหนดให้มีการใช้หญ้าแฝกสายพันธุ์ที่ถูกต้องกับการใช้งานแต่ละประเภท** และสามารถห้ามปรามการใช้หญ้าแฝกสายพันธุ์ที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาในอนาคต เช่น สายพันธุ์ที่เมล็ดไม่เป็นหมันสามารถงอกได้ เป็นต้น

ในเรื่องสิทธิบัตร ได้พระราชทานสิทธิบัตรเรื่อง **“เรือทางกุด”** อันเป็นสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้พวกเราคนไทยตื่นตัวในเรื่องการจดสิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญาของตนเอง ขอสรุปสั้น ๆ เป็นคำโคลงซึ่งได้แต่งถวายบันทึกไว้ว่า

- ๑ วันหนึ่งในที่เฝ้า ภูมิินทร์
- รับสั่งทรัพย์สินแผ่นดิน ชาติไชร์
- ปัญญาเนื่องนำสิน สมบัติ
- สิทธิบัตรจดไว้ ค่าแผ่นดินทองฯ

การนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้

ได้พยายามที่จะนำพระราชดำริมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนเท่าที่จะมีโอกาสหรือความสามารถที่เหลืออยู่เท่าที่จะทำได้ เป็นการงานสนองพระราชดำริตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยช่วยให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้

อาศัยความรู้จากพระราชดำริเรื่อง ไปโอดีเซลมาจัดตั้งโรงงานทำไบโอดีเซลขนาดเล็กระดับ

ชาวบ้าน โดยปรับปรุงรูปแบบให้เรียบง่าย ชาวบ้านทำเองได้ ขั้นตอนง่าย ๆ คือนำน้ำมันพืชที่ใช้แล้วมากรอง ต้มพอเดือดเพื่อไล่น้ำให้ส่วนผสมต่าง ๆ เข้ากันดี นำมาเก็บสะสมรวมไว้จนได้ปริมาณมากพอจึงใส่สารเคมีและอุ่นด้วยความร้อนเพื่อเป็นการกระตุ้นปฏิกิริยาแล้วทิ้งไว้ ๑ คืน จึงนำมาผสมน้ำเพื่อละลายสารเคมีที่ตกค้างทิ้งไป แยกน้ำกับน้ำมันด้วยวิธีการกักน้ำ ๒ - ๔ ครั้ง ทางโรงงานจะจัดกลุ่มสมาชิกในการนำน้ำมันพืชที่ใช้แล้วมาแลกเปลี่ยนกับน้ำมันไบโอดีเซลที่โรงงานผลิตขึ้นโดยมีส่วนต่างผลที่เกิดขึ้นคือทำให้รถไถเดินตาม เครื่องสูบน้ำ หรือรถยนต์รับจ้าง ๔ ล้อขนาดเล็ก สามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่ต้องใช้น้ำมันดีเซลซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

ได้พยายามจัดตั้งกลุ่มอุตสาหกรรมชาวบ้านเป็นการสร้างวงจรการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรขึ้นในหมู่บ้านของตนเอง ทำให้ชาวบ้านไม่ว่าจะมีอายุหรือขีดความสามารถที่แตกต่างกันก็สามารถมีรายได้จากการร่วมในโครงการนี้ได้ไม่ต้องไปทำงานในโรงงานหรือในเมืองที่ห่างไกลออกไป เป็นการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นมีความสุข โดยได้ทำอยู่ ๒ - ๓ โครงการ เป็นโครงการนำร่อง คือการนำเศษและกากไบโอดีเซลมาต้มกับโซดาไฟเพื่อแยกเนื้อเยื่อหุ้มเมล็ดออกมาใช้ทำกระดาษแฟก เป็นการทดแทนการใช้เยื่อสา ทำให้ลดการตัดต้นสาซึ่งเป็นไม้ยืนต้นลงได้ หรือการจัดกลุ่มผู้ปลูกหญ้าแฝกสายพันธุ์สงขลา ๓ โดยใช้จุลินทรีย์ดิน เพื่อการเก็บเกี่ยวใบที่ได้คุณภาพตามต้องการมาทำเป็นเชือกเกลียวหญ้าแฝกเพื่อส่งต่อให้กลุ่มที่ทำจักสานหรือเฟอร์นิเจอร์ต่อไป เป็นการปรับปรุงการ “จักสาน” สู่การ “จักรสาน” นั่นคือการออกแบบเครื่องมือ เพื่อให้การจักสานทำงานได้มีคุณภาพสม่ำเสมอขึ้นรวดเร็วขึ้น และไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเท่านั้นมาทำงานอีกต่อไป

เด็กเล็กผู้เฒ่าผู้แก่ก็สามารถทำงานจักสานที่มีคุณภาพได้ ในการนี้ได้มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของลูกค้าก่อนจึงจะทำการผลิต โดยได้รับการคุ้มครองผลงานทรัพย์สินทางปัญญา ถือเป็นการใช้การตลาดนำการผลิต หรือแม้กระทั่งการทำก่อนอุดหนุนเหนียวโดยมีหญ้าแฝกเป็นวัสดุเสริมแรง ทำให้ชาวบ้านมีวัสดุก่อสร้างที่ประหยัดทั้งราคาและพลังงาน เป็นต้น

ทั้งนี้ได้มีการเตรียมการที่จะส่งเสริมให้มีการผลิตจุลินทรีย์ดินสำหรับหญ้าแฝกในระบบอุตสาหกรรมชาวบ้าน เพื่อให้หญ้าแฝกทรงคุณค่าในการใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางหลากหลายมากยิ่งขึ้น และได้มีการมองหาช่องทางที่จะนำจุลินทรีย์ดินซึ่งได้จากหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์กับพืชอื่นโดยเริ่มจากพืชตระกูลหญ้าด้วยกันก่อน เพื่อเป็นแนวทางการใช้เทคโนโลยีชีวภาพกับพืชในระบบเกษตรอินทรีย์แทนการใช้สารเคมี โดยเริ่มจากอ้อย เพื่อเป็นพืชพลังงานทดแทนหรือข้าวซึ่งเป็นพืชอาหารหลักก่อน

ความประทับใจในการทำงานสนองพระราชดำริ

กษัตริย์ PARAKRAMA BAHU มหาราช ซึ่งปกครองศรีลังกาในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๒ เคยตรัสไว้ สรุปความได้ว่า

ในประเทศของพระองค์ซึ่งมีการทำนาโดยอาศัยน้ำฝน ระบบชลประทาน หรือน้ำซึ่งไหลจากป่าธรรมชาติก็ตาม พระองค์จะไม่ยอมปล่อยให้ฝนแม้แต่หยดเดียวไหลลงสู่ทะเล โดยไม่ทำประโยชน์ให้กับพสกนิกรของพระองค์ให้มากที่สุดเสียก่อน

ในหลวงของเราทรงทำมากกว่านั้น คือโดยที่นอกจากจะมีพระราชดำริให้มีการปลูกป่าเพื่อเก็บน้ำไว้ในพื้นที่ป่าไม้ ปลูกหญ้าแฝก

เพื่อรักษาป่าในพื้นที่เกษตร ปลูกหญ้าแฝกเป็นฝายหญ้าแฝกในลำห้วยร่วมกับฝายแม้วเพื่อชะลอการไหลของน้ำ มีฝายยกระดับน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร มีอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก กลาง ใหญ่กระจายอยู่ทั่วไปเป็นการเก็บทั้งความชุ่มชื้นและน้ำเพื่อใช้ในประเศแล้ว พระองค์ยังทรงมุ่งเน้นการสร้างภูมิประเทศให้ความชื้นที่พัดจากทะเลหรือมหาสมุทรสามารถรวมตัวเป็นเมฆฝนและกลั่นตัวเป็นฝนได้มากขึ้น นอกจากนี้เมื่อเกิดวิกฤตเกี่ยวกับภาวะฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วงก็ยังมีพระราชทานฝนหลวงอีกด้วย

เมื่อเสด็จฯ ไปทรงงานในหลาย ๆ ครั้งที่เกี่ยวข้องกับการพระราชทานการวางโครงการก็จะทรงวางงานให้เป็นการทำงานร่วมกันของหลาย ๆ หน่วยงาน อาทิ การวางโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำ เป็นต้นก็ทรงพูดถึงการรักษาพื้นที่ป่าไม้ต้นน้ำลำธาร ทรงพูดถึงการใช้ที่ดิน ใช้น้ำ การจัดที่ทำกิน การส่งเสริมอาชีพ การรักษาสสิ่งแวดล้อม และการประหยัดพลังงานในคราวเดียวกัน พวกเราก็ได้ร่วมกันจัดประชุมปรึกษาหารือถวายงานให้ลุล่วงเป็นที่ต้องพระราชประสงค์และพอพระราชหฤทัยให้จงได้ หน่วยงานที่ใหญ่หรือหน่วยงานที่ผู้บริหารระดับสูงให้ความสนับสนุนดี ผลงานก็มักจะก้าวหน้าไปได้ด้วยดี ซึ่งแน่นอนว่าหน่วยงานที่เล็กหรือข้าราชการชั้นผู้น้อยเป็นผู้ปฏิบัติถวายงานผลงานก็ย่อมจะไปช้ากว่าไม่ทันกัน ผู้ที่ไปเร็วกว่าก็จะช่วยอ้อมชูผู้ที่ไปช้ากว่าให้ก้าวไปสู่จุดหมายพร้อมกัน โดยไม่ถือเอาถือเรา หรือถือเอาการแบ่งแยกของหน่วยงานหรือต้นสังกัดมาข้องเกี่ยว นี่กระมังที่เขาเรียกคำโก้ ๆ ว่า **“บูรณาการในปัจจุบัน”**

พวกเราแอบถวายพระสมัญญานามพระองค์เป็นการภายในในหมู่พวกเราว่า **“อาจารย์ใหญ่”** เพราะทุกครั้งที่ทรงติดตามงานก็ไม่ได้คิดเทียบพวกเราที่ทำงานผิดพลาด แต่กลับพระราชทานคำชี้แนะที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ ในบางครั้งการบ้านที่อาจารย์ใหญ่ให้ไว้ยังไม่เสร็จดีก็ถึงรอบวาระที่อาจารย์ใหญ่จะมาให้การบ้านอีกแล้ว พวกเรา

ต่างปริวิตกกันว่า เราไม่ได้ทุ่มเทมากมายเหมือนพระองค์หรือ จึงทำงานได้ไม่เสร็จทัน **พระองค์กลับเสด็จฯ มาพระราชทานกำลังใจด้วยเข้าไป** พวกเราก็แอบภูมิใจกันว่า ทรงรู้ว่าพวกเราไม่ได้ทำการเพาะปลูกผักชี ในหลายครั้งพวกเราก็ได้การบ้านที่ยากเป็นโจทย์เลขการบ้านที่เป็นเลขในใจสำหรับพระองค์ แต่สำหรับพวกเราแล้วเป็นโจทย์เลขการบ้านที่ต้องสูมหัวร่วมกันคิดร่วมกันทำเป็นเวลานานแล้วก็ยังทำไม่ได้เสียอีกด้วยต้องขอรับพระราชทานเฉลยในโอกาสต่อไป

พวกเราที่ได้เคยถวายงานด้วยกันและได้พื้นที่หรือวัยทำงานไปแล้ว ต่างก็ได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้คนรุ่นหลังฟัง มีหลายเหตุการณ์ที่พวกเราเพิ่งถึงบางอ้อ เพราะเหตุการณ์หรือสถานการณ์ได้ประจักษ์ถึงที่พระองค์ได้มองเหตุการณ์ล่วงหน้าไว้แล้ว ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกล แต่สิ่งที่พวกเราเห็นประจักษ์พ้องกันตั้งแต่เริ่มทำงานด้วยกันก็คือ ทรงทุ่มเทเหลือเกินที่จะช่วยพสกนิกรผู้ยากไร้ของพระองค์ ความดีงามนี้มีใช่เป็นเพียงดอกไม้ซึ่งสวยงามชั่วคราววันเห็นเวลา แต่เป็นดอกไม้แห่งความดีงามซึ่งเบ่งบานอยู่ในหัวใจของพวกเราตลอดไป และเราก็ตั่งใจร่วมกันที่จะเล่าถึงเรื่องดอกไม้นี้ ให้ลูกหลานของเราได้รับทราบสืบไป พร้อมทั้งอบรมสั่งสอนให้ทำความดีงาม ให้เข้าไปอยู่ในหัวใจของผู้คนให้จงได้ แม้เพียงซีกเสี้ยวหนึ่งก็ยิ่งดี

นอกจากนี้ยังจะสอนให้เป็นผู้มีพรหมวิหาร ๔ ด้วยการแสดง มุทิตาจิต ซินขม ยินดี ให้กำลังใจกับผู้ที่เสียสละทำงานให้ส่วนรวมหรือแผ่นดินโดยมิเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

- **อธิษฐานทิพยข้อไม้** ถวายคาว
- อมตะบูชาเรื่องราว** เทพไท่
- ปีติปราโมทย์ทุกคราว** กัมกรบาท
- ฝากเบ่งบานข้อไม้** พสกถ้วนหัวใจ

ตามรอยพระยุคลบาท :
ณ นพบุรี ศรีนครพิงค์ เชียงใหม่

๕ เป็นเวลากว่า ๗๐๐ ปีมาแล้ว ที่นคร
นพบุรี ศรีนครพิงค์ เชียงใหม่ ใน
ปัจจุบันคือ จังหวัดเชียงใหม่ ได้ถือกำเนิดขึ้น
บริเวณแอ่งที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง ล้อมรอบด้วย
ดินแดนแห่งขุนเขา ดอกไม้เอื้องหลวงงาม
มีประเพณีวัฒนธรรม เป็นศรีสง่าล้ำค่า ณ
ดินแดนที่แต่เดิมเรียกกันว่า **“อาณาจักร
ล้านนา”** ล่วงเลยมาจนถึงปัจจุบันความ
เปลี่ยนแปลงในเชิงการพัฒนามาหลายยุค
หลายสมัย ผ่านเวลาอันเนิ่นนาน ทั้งในด้าน
ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศิลปะ
หัตถกรรมในรูปแบบสิ่งเก่า และสิ่งใหม่ ๆ ที่แฝง
ด้วยปรัชญา และวิถีชีวิตได้มีการเปลี่ยนแปลง
และขยายตัวเข้ามาสู่จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้นคร
แห่งนี้เป็นเมืองแห่งความหลากหลายและ
เป็นเมืองที่มีการผสมผสานระหว่างอดีตและ
ปัจจุบันได้อย่างกลมกลืนกันเป็นอย่างดี

เส้นทางย้อนอดีตด้านการท่องเที่ยวเชิง
พัฒนาอันหลากหลายของนครที่สำคัญแห่งหนึ่ง
ของประเทศ สถานที่แห่งแรกที่เราจะพาท่านไป
สัมผัส คือ **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ** ตั้งอยู่ที่อำเภอ
ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหนึ่งในโครงการ
ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทาน
พระราชดำริให้จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลาง
ในการศึกษา ทดลอง วิจัยเพื่อหารูปแบบการ
พัฒนาที่เรียกว่า **“ต้นทางคือป่าไม้ ปลายทาง
คือประมง ระหว่างทางคือ เกษตรกรรม”**
ถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ให้ราษฎร

สามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ ในขณะเดียวกัน ก็ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยได้จัดเส้นทางเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้มาศึกษาธรรมชาติ การพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในรูปแบบฝายชะลอความชุ่มชื้นหรือ Check Dam นอกจากนี้ภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย เช่น การพัฒนาที่ดิน การปลูกสัตว์ การประมง และยังมีสินค้าซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อก่อนกลับบ้านอีกด้วย

นอกจากนี้ในโอกาสเฉลิมฉลองทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี สำนักงาน กปร. ได้จัดนิทรรศการภายใต้งาน **“๖๐ ปี ครองราชย์ ประเทศชาติพัฒนา ศูนย์ศึกษา เทิดไถ่”** ขึ้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ โดยการนำผลสำเร็จจากการพัฒนาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้ง ๖ แห่ง มาจัดแสดงและเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้เห็นแนวทางการพัฒนาในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไม่ว่าจะเป็นภาคใด

ภาคอีสาน และภาคกลาง ซึ่งได้นำมาจำลองบนเนื้อที่ ๑๗ ไร่ ในรูปแบบของ **“พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต”** ซึ่งเป็นต้นแบบของความสำเร็จด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน จุดต่อไปที่จะพาไปชมเป็นการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ คือ

เขื่อนแม่กวงอุดมธารา สืบเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ **“...ให้กรมชลประทานศึกษาการพัฒนาลำน้ำสาขาของลำน้ำแม่กวงและจัดทำดินทำกินให้แก่ราษฎร...”** ซึ่งกรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี ๒๕๓๖ และเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานชื่อ เขื่อนแม่กวงอุดมธารา พร้อมกับเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐

เขื่อนแม่กวงอุดมธารา สามารถเก็บกักน้ำได้สูงสุดถึง ๒๖๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ลักษณะทั่วไปบริเวณรอบพื้นที่อ่างเก็บน้ำมีพื้นที่ประมาณ ๑๒ ตารางกิโลเมตร เสมือนทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ที่โอบล้อมด้วยทิวเขาและป่าที่เขียวขจี ทำให้สภาพภูมิประเทศบริเวณอ่างเก็บน้ำสวยงามมาก นอกจากนี้ยังมีศาลาขนาดใหญ่ให้นั่งชมธรรมชาติ บริเวณขอบอ่าง เหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจเป็นอย่างมาก หากเดินทางมาตอนเช้าจะได้พบกับเมฆหมอกสีขาวคล้ายปุยฝ้ายลอยตัวเหนือท้องฟ้าปกคลุมทั่วท้องน้ำ และเมื่ออาทิตย์ขึ้นพ้นหุบเขา หมอกจะค่อย ๆ จางหายไป ท้องฟ้าก็จะเปลี่ยนสีจากสีทองเป็นสีครามตัดกับพื้นน้ำ สวยงามจับตา

ไม่เพียงแต่ความสวยงามเท่านั้น เขื่อนแม่กวงอุดมธารายังสร้างคุณประโยชน์ทั้งต่อประชาชนและพื้นที่ป่าโดยรอบอย่างมากมาย ดังนี้

- ด้านชลประทานสนับสนุนพื้นที่การเกษตร จำนวน ๑๗๕,๐๐๐ ไร่
- บรรเทาอุทกภัยในเขตพื้นที่จังหวัดลำพูนถึงตัวเมืองเชียงใหม่
- สนับสนุนด้านอุปโภค-บริโภค และสามารถส่งน้ำให้แก่การ

ประปาท้องถิ่นในเขตอำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน ปีละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร และส่งน้ำให้แก่การประปาส่วนภูมิภาคเชียงใหม่อีกปีละ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร เพื่อหล่อเลี้ยงตัวเมืองเชียงใหม่

- เป็นแหล่งน้ำสนับสนุนกิจกรรมในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งอาหารโปรตีนขนาดใหญ่ เนื่องจากมีพันธุ์ปลาหลากหลายชนิดได้เข้ามาอาศัย อาทิ ปลานิล ปลาสวาย ปลาเทโพ ปลาตะเพียนขาว เป็นต้น

จากเขื่อนแม่กวงฯ สามารถเดินทางต่อไปยังบ้านป่าสักงาม หมู่ที่ ๑ ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด โดยนั่งเรือข้ามฟากจากท่าน้ำบริเวณเขื่อนฯ ใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที ถึงบ้านป่าสักงาม ซึ่งถือว่าเป็นชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานมายาวนานกว่าสามชั่วอายุคน หรือมากกว่า ๒๐๐ ปี จาก

คำบอกเล่าของพ่อหลวงคำปึง ดวงดี ว่า “...ในอดีตบ้านป่าสักงามเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ อยู่ในป่า การเดินทางไปมาลำบากมาก ราษฎรมีอาชีพในการตัดไม้ทำลายป่าทำให้เกิดสภาพความแห้งแล้ง สร้างความเสื่อมโทรม น้ำที่เคยได้กิน เคยใช้เริ่มแห้งขอด...”

หลังจากที่โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าชุมชนแม่กวงอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้เข้ามาพัฒนาและให้คำแนะนำ ตลอดจนให้ความรู้ให้แก่ชุมชนได้เห็นความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ชาวบ้านจึงให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์รักษาป่าไม้ให้คงไว้ ทำให้สภาพป่าไม้ได้กลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง ความสมดุลของป่าชั้นน้ำได้กลับคืนมาได้เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ มีพันธุ์ไม้เกิดขึ้นหลากหลายชนิด สัตว์ป่าที่เคยหายไปก็

กลับคืนถิ่น เช่น นกยูง ไก่ป่า หมูป่า นกชนิดต่าง ๆ นับเป็นหนึ่งในตัวอย่างของความสำเร็จในการพัฒนาฟื้นฟูป่าไม้ต้นน้ำลำธาร โดยใช้ฝายชะลอความชุ่มชื้น Check Dam เข้ามาฟื้นฟูสภาพป่า ให้มีชีวิต มีน้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีน้ำตกขนาดเล็กซึ่งในอดีตแห้งไป ปัจจุบันมีน้ำไหลตลอดทั้งปี สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่ชอบการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ อัตราราคาที่พักแสนจะถูกลงมาก เพียงคืนละ ๑๐๐ บาทต่อคน มีอาหาร เครื่องดื่มไว้คอยบริการพร้อมสรรพ และเมื่อเดินไปถึงสุดทางของหมู่บ้านป่าสักงาม จะพบกับแหล่งที่เรียกกันว่า “แผ่นดินทิวัด” มีลักษณะแผ่นดินที่ขาดหายไป ทำให้มองเห็นทิวทัศน์เบื้องล่างที่มีสภาพป่าไม้อันอุดมสมบูรณ์ ซึ่งหากใครได้ไปสักครั้งก็จะประทับใจไม่รู้ลืม

จากการพัฒนาแหล่งน้ำและป่าไม้ต่อไป เราจะพาไปเที่ยวชมพรรณไม้หลากหลายชนิด ณ สวนสวยแห่งเมืองหนาว นั่นคือ

สวนพฤกษศาสตร์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ถือว่าเป็นสวนพฤกษศาสตร์ระดับสากลแห่งแรกของประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งหมด ๓,๕๐๐ ไร่ ได้รับพระราชทานพระราชานุญาตจากสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ให้เป็นสถานที่ศึกษา รวบรวมพรรณไม้ไว้เป็นหมวดหมู่ ตามวงศ์สกุลต่าง ๆ ตามความ

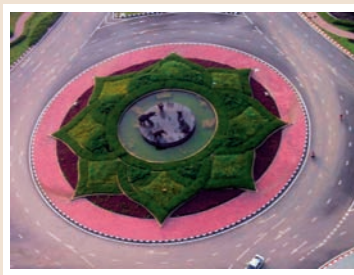

หลากหลายทางชีวภาพ โดยได้มีการจัดปลูกให้สอดคล้องกับธรรมชาติมากที่สุด ประกอบด้วย

กลุ่มอาคารเรือนกระจกขนาดใหญ่ บริเวณลานเนินเขาที่สวยงาม ได้รวบรวมพรรณไม้เขตป่าดงดิบจากทุกภูมิภาคของทวีปเอเชียไว้ มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการฉีดละอองน้ำในเรือนกระจก เพื่อควบคุมระดับความชื้นเพื่อความอุดมสมบูรณ์ เขียวขจีของพรรณไม้ และละอองน้ำที่มาสัมผัสจะคล้าย ๆ กับได้เข้าไปอยู่ในเขตป่าดงดิบจริง ๆ

กลุ่มอาคารเรือนกระจกที่รวบรวมพืชไม้แห้ง ที่มีต้นกระบองเพชร นานาพันธุ์ ประจูดได้เข้าไปในพื้นที่ทะเลทราย นอกจากนี้ยังมีพรรณไม้ น้ำ ซึ่งได้รวบรวมบัวพันธุ์หายากทั้งของไทยและเอเชีย ดอกบัวหลากหลายสี บานสะพรั่งอยู่เหนือผิวน้ำ ดูแล้วเย็นตาเย็นใจ

และที่ไม่ควรพลาดคือ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ **“วัลยชาติ”** หรือ ไม้เลื้อยซึ่งเป็นเส้นทางกว่า ๘๐๐ เมตร ให้ความรื่นรมย์กลมกลืนกับ

พรรณไม้งามอร่าม ออกดอกสีส้มสวยงาม และยังมีที่นั่งเล่นพักผ่อน หย่อนใจบริเวณใกล้ ๆ กับน้ำตกแม่सान้อย ลำธารเล็ก ๆ ที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี เหมาะอย่างยิ่งที่จะมาพักผ่อนและศึกษารวมชาติด้านพืชพรรณต่าง ๆ ที่โดดเด่นแห่งหนึ่งของโลกก็ว่าได้ สถานที่แห่งสุดท้ายที่จะพาเที่ยวชมอีกแห่งซึ่งกำลังจะเปิดให้ทุกคนได้เที่ยวชมงาน **ราชพฤกษ์ ๒๕๔๙** หรือ งานมหกรรมพืชสวนโลก เฉลิมพระเกียรติ กำหนดจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ รวม ๙๒ วัน บนพื้นที่ ๔๗๐ ไร่ ของศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้มาสัมผัสบรรยากาศเพลินตากับประสบการณ์ครั้งหนึ่งในชีวิต กับกลิ่นอายของธรรมชาติสวนสวยมีพรรณไม้งามนานาชนิดบานสะพรั่ง ผลิดอกออกผล เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในปี ๒๕๔๙ และในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ในปี ๒๕๕๐

เริ่มตั้งแต่อาคาร **“หอคำหลวง”** ซึ่งตั้งอยู่กลางพื้นที่จัดงาน เป็นเสมือนภาพลักษณ์แทนสถานที่ที่คนไทยเคารพสูงสุด สร้างอย่างวิจิตรตระการตา โดดเด่นทรงคุณค่าศิลปกรรมแบบล้านนาประยุกต์สวยงามสง่า และยิ่งใหญ่สมพระเกียรติ ภายในมีต้นโพธิ์ทอง เพื่อแสดงถึงพระบารมีแผ่ปกให้ความร่มเย็นเป็นสุขแก่พสกนิกรชาวไทย ส่วนชั้นล่างเป็นการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ นำเสนอพระราช

กรณียกิจด้านการพัฒนาทุก ๆ ด้าน มาร้อยเรียงได้อย่างน่าสนใจชวนติดตามยิ่งนัก

นอกจากนี้ยังมีการจัดสวนเฉลิมพระเกียรติฯ ที่มี ๒๒ องค์กรชั้นนำของรัฐ และเอกชนของไทย ร่วมมือกับ ๓๔ ประเทศจาก ๕ ทวีป ได้มาจัดสร้างสวนเฉลิมพระเกียรติฯ ที่ตระการตา ทั้งด้านศิลปกรรม สถาปัตยกรรมและเทคโนโลยีที่นำเอาแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินำมาจัดสวนที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น สวยงามและยังมีการแสดงกิจกรรมพิเศษ การประกวดพืชพรรณไม้เขตร้อน การประชุมและสัมมนาทางวิชาการนานาชาติด้านการเกษตรจากทุกสาขาทั้งในประเทศและนอกประเทศทั่วโลก ที่น่าสนใจมากมาย

โครงการต่าง ๆ ที่เราได้แนะนำท่านได้เข้าไปเยี่ยมชมนั้น ได้ก่อเกิดจากพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรไทยให้ได้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งปรากฏผลชัดเจนเป็นรูปธรรมแล้ว นอกจากนี้ยังสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้เข้าไปศึกษาค้นคว้า หรือสัมผัสได้ด้วยตัวเอง นอกจากจะได้รับความเพลิดเพลินแล้วทุกท่านยังได้รับความรู้กลับบ้านอีกด้วย 🙏

พัฒนาอาชีพ

จากยอดเขาลู่ท้อลงทะเล

อนุสรณ์ หมูดุดจ้าวแห่งคู้งกระเบน

ทะเลบริเวณนี้เคยมีพะยูน (Dugong) เป็นจำนวนมาก (ภาษาพื้นบ้านเรียกพะยูนว่า "ตุต" หรือ "ตุตเต") อาหารหลักของพะยูน คือหญ้าทะเลชนิดนี้คล้ายสัตว์บกชนิดอื่นที่กินหญ้ากินเป็นอาหารหลัก ได้แก่ Pinifolia) และหญ้าทะเลใบยาว (Syringodium acoroides) ซึ่งมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์เพียงพอกับพะยูนจำนวนมาก

ปัจจุบันอ่าวคู้งกระเบนไม่มีหมูดุดอาศัยอยู่เลย ราวปลายปี พ.ศ. 2533 (สุวลักษณ์ นทิกาญจนลาภ มูลนิธิประเทศไทย) แม้หญ้าทะเลก็เสื่อมโทรมไปจากพื้นที่แห่งนี้ด้วย ซึ่งเป็นอาหารของหมูดุดและเป็นแหล่งอาศัย หลบภัยจากธรรมชาติของสัตว์น้ำนานาชนิดในปัจจุบันนี้ก็ลดไปมาก สัตว์น้ำอื่นๆ ไปด้วย ขณะที่ท่านอ่านข้อความนี้ คงจะสงสัยว่าหมูดุดคืออะไร จังหวัดจันทบุรีก็ยังไม่รู้จัก "หมูดุด" ต่อไปอนาคต

บาย่าผืนดินอันเป็นผลพวงของความ สำเร็จจากโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ภาพแรกที่ได้ประจักษ์กับสายตา คือ โบราณสถานใต้น้ำของเกษตรกร พืชพันธุ์ธัญญาหารอันอุดมสมบูรณ์ น้ำท่าที่ พรั่งพร้อมบริบูรณ์ คำกล่าวเหล่านี้คละเคล้ากับ บรรณาธิการไม่ได้หยิบขึ้นมาอ้างลอย ๆ แต่มี ข้อเท็จจริงที่ได้ไปสัมผัสและคลุกคลีกับวิถีชีวิต ของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก แม้จะ เป็นช่วงเวลาอันน้อยนิด แต่ก็เต็มเปี่ยมไปด้วย ความทรงจำและคุณค่าทางจิตใจ มาเล่าสู่กันฟัง

จากการเดินทางมาดูพื้นที่รับประโยชน์ ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในเขต พื้นที่ภาคตะวันออก ที่แต่เดิมเราคาดว่าภาค ตะวันออกมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งดิน น้ำ ทรัพยากรแต่สภาพความเป็นจริงกลับไม่เป็น เช่นนั้น ดินเหล่านี้กลับมีความสมบูรณ์น้อยนิด มีปัญหาความเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากการบุกรุกทำลายป่า หน้าดินพังทลาย การรुकล้ำ ของน้ำเค็ม ทำให้ดินเค็ม น้ำกร่อย ปัญหาคือ ทุกภัยทำลายทรัพย์สินเสียหาย นานวันเข้า ประชาชนในพื้นที่ต้องไปขายแรงงานในต่างถิ่น ทั้งผืนดินให้หมดคุณค่า

แต่ในวันนี้เหตุการณ์ในอดีตกำลังถูก ลบเลือน ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลที่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเล็งเห็นหนทางใน การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการพระราชทานพระราช ดำริให้จัดตั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราช ดำริหลายต่อหลายโครงการในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออก ดังเช่นที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา อ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอกาญจนบุรี พื้นที่ที่ถูกเรียกขาน ว่าเป็นหาดทรายและป่าชายเลนงดงามที่สุดแห่ง ทะเลตะวันออก ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้พระราชดำรินี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อปี ๒๕๒๕ โดยมุ่งหวังให้ฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน

ดำรง เสนาะสรรค์

บริเวณทะเลตะวันออกให้เป็นพื้นที่ชายฝั่งที่สมบูรณ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ผู้ที่สนใจในสภาพธรรมชาติวิทยาของป่าชายเลน โดยมีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติบนสะพานไม้ยาวกว่า ๘๕๐ เมตร และยังมีพรรณไม้มงคล พรรณไม้ป่าชายหาดและป่าชายเลนที่หาดูไม่ได้ ณ ที่แห่งใดซึ่งได้นำมาจัดแสดงไว้ในลักษณะพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ นอกจากจะพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งให้มีสภาพที่สมบูรณ์แล้ว ยังได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้และมีอาชีพที่เหมาะสมหลากหลาย ตามสภาพพื้นที่จริงที่ไม่ทำลายธรรมชาติ ดังเช่น **ดำรง เสนาะสรรค์** อยู่บ้านเลขที่ ๔๗/๑ หมู่ ๗ ตำบลสนามชัย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี เกษตรกรที่สามารถล้มตาอ้าปากได้ด้วยความช่วยเหลือและสนับสนุนจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ ได้เล่าให้ฟังว่า

“แต่ก่อนผมเป็นเกษตรกรรับจ้างทำนาทำสวน มีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง ต้องรับจ้างไปในพื้นที่ต่าง ๆ สมาชิกในครอบครัวไม่ได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน อีกทั้งรายได้ก็ไม่พอเลี้ยงครอบครัว เมื่อรู้ว่าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนา

เส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนบนสะพานไม้ยาว ๘๕๐ เมตร

ระบบชลประทานน้ำเค็ม เพื่อการเลี้ยงกุ้งทะเลอ่าวคุ้งกระเบน

เปิดโอกาสให้เกษตรกรสามารถเข้ามาอยู่ในโครงการ ซึ่งตอนนั้นบริเวณนี้เป็นป่าชายเลนเสื่อมโทรมรอบอ่าวคุ้งกระเบน ผมเป็นเกษตรกรกลุ่มที่เข้าร่วมในโครงการ ผมได้พื้นที่ในโครงการเรียกว่าแปลงที่ ๘ มีพื้นที่จำนวน ๑๐ ไร่ ได้รับการส่งเสริมให้เพาะเลี้ยงกุ้งทะเลด้วยระบบชลประทานน้ำเค็ม จากวันนั้นถึงวันนี้ก็ ๒๐ ปีมาแล้วที่อยู่ที่นี่”

บ่อเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

นอกจากนี้ ดำรงได้เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งทะเลด้วยระบบชลประทานน้ำเค็มที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยว่า

“เมื่อได้ทีในโครงการมาแล้ว ก่อนอื่นผมต้องปรับพื้นที่ก่อน จากนั้นก็ขุดบ่อเลี้ยงกุ้งกุลาดำ จำนวน ๒ - ๓ บ่อ ของผมมี ๒ บ่อ สำหรับเลี้ยงกุ้ง และอีก ๑ บ่อ เป็นที่ทิ้งเลนจากการเลี้ยงกุ้ง โดยบ่อแรกมีขนาด ๒ ไร่ ๓ งาน บ่อสอง มีขนาด ๒ ไร่ ในการเตรียมบ่อกุ้ง ต้องมีการไถ

พลิกดินกลับไปกลับมา ๒ ครั้ง และตากแดดอีก ๖๐ วัน หลังจากนั้นจึงเอาน้ำเข้า ทำสีนํ้า ซึ่งการทำสีนํ้า คือ การดูสีนํ้าว่ามีความโปร่งใสเท่าไร ใสมากก็ไม่มีอาหารให้ลูกกุ้ง เพราะในน้ำจะมีอาหารธรรมชาติ แล้วเราก็เอาลูกกุ้งเตรียมลงบ่อ การปล่อยลูกกุ้ง ช่วงแรกไม่ต้องให้อาหารลูกกุ้งเลี้ยงไปประมาณ ๑๕ วัน ถึงจะเริ่มให้อาหาร ซึ่งเป็นอาหารสำเร็จรูปแบบเม็ดที่เราได้จากซีพีเลี้ยงต่อไปจนครบ ๑๒๐ วันหรือ ๑๓๐ วัน ก็สามารถจับขายได้ ในการให้อาหารกุ้งเราจะให้เขาวินละ ๔ มื้อ ส่วนปริมาณแล้วแต่ว่ากุ้งจะกินมาก และหมดเร็วหรือไม่ ถ้าหมดเร็วก็ให้เขาเพิ่ม ทั้งนี้ในบ่อเลี้ยงกุ้งของผมจะปล่อยกุ้งลงไร่ละ ๔๐,๐๐๐ ตัว ๑ บ่อ และอีก ๑ บ่อ ปล่อยกุ้งลงไร่ละ ๓๐,๐๐๐ ตัว รวมแล้วปล่อยกุ้งลงครั้งละ ๑๓๐,๐๐๐ ตัว ในการเลี้ยงกุ้งของผมไม่มีการทิ้งขี้เลนลงทะเลเด็ดขาด ผมเอาบ่อทิ้งเลนมาทำเป็นปุ๋ยหมักดินเลนมาปลูกผักสวนครัว เป็นการรักษาสสิ่งแวดล้อมทางหนึ่งและเป็นการเลี้ยงกุ้งแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง”

ทั้งนี้ ดำรงยังได้บอกวิธีการและเคล็ดลับการเลี้ยงกุ้งให้ประสบความสำเร็จ โดยเขาได้เล่าให้ฟังว่า สิ่งสำคัญที่ยึดถือตลอดเวลา คือ ต้องขยันและเชื่อฟังนักวิชาการเกษตรที่ศูนย์ฯ และต้องนำน้ำและกุ้งไปตรวจสอบคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะทำให้เลี้ยงกุ้งรอดและมีรายได้เป็นกอบเป็นกำ

สำหรับราคาขายกุ้งกุลาดำ จะขายส่งอยู่หน้าบ่อเลี้ยงกุ้งนั่นเอง ส่วนใหญ่แล้วจะมีพ่อค้ากุ้งมารับซื้อที่หน้าบ่อ หรือไม่ก็มีการจองกันเอาไว้แต่เนิ่น ๆ เมื่อถึงเวลาก็มาตักกุ้งเอาไป

“เมื่อกุ้งโตได้ที่ ก็จะมีคนเข้ามารับซื้อที่บ่อกุ้ง ไม่จำเป็นต้องออกไปขายที่ตลาด กุ้งที่บ่อจะมีราคาขายอยู่ที่ ๔๐ ตัวต่อกิโลกรัม กิโลกรัมละ ๒๒๐ บาท ปีหนึ่งผมได้ประมาณ ๓๗๐,๐๐๐ บาท เป็นรายได้ที่หักค่าใช้จ่ายแล้วนะ” ดำรงกล่าวด้วยอารมณ์ชื่นมื่น

ฉลวย จันทแสง เกษตรกร อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

แปลงสาธิตการเกษตร

ชีวิตที่เกือบอับแสง ครอบครัวต้องอยู่ห่างไกลกัน ตอนนี้ได้รับแสงอันอบอุ่นจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการประกอบอาชีพอย่างพอเพียงตามกำลังกายและทรัพย์ที่มีอยู่ รวมถึงการใช้วิชาการที่ถูกต้องเหมาะสมจากคำแนะนำของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และที่สำคัญยังประกอบกิจกรรมแบบผสมผสานไม่พึ่งพาอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้สามารถดำรงตนเองได้อย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ดึงความเป็นครอบครัวและสร้างอาชีพให้กลับมาอย่างภาคภูมิใจ นอกจากดำรงจะน้อมนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันจนประสบความสำเร็จแล้ว เขาก็ยังไม่ลืมว่าศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งนี้ ก็เป็นที่สร้างชีวิตใหม่ของเขาเช่นกัน ดำรงทวนรำลึกวันคืนเก่า ๆ ที่ยากลำบากกว่า

“ตอนมีชีวิตเริ่มดีขึ้น จากที่เป็นหนี้สินทั้งหมดไป อาชีพที่ทำอยู่ปัจจุบันนี้สามารถส่งลูกเรียนจนจบทุกคน ชีวิตที่เคยลำบาก ต้องเร่ร่อนไปรับจ้างตามที่ต่าง ๆ ก็ไม่ต้องเร่ร่อนแบบในอดีตแล้ว ตอนนี้อยู่กับครอบครัว มีความสุขดี ผมใช้ชีวิตเศรษฐกิจแบบพอเพียง เลี้ยงปลา ปลูกข้าว เลี้ยงกุ้ง พอกินไม่อดอยาก ...ผมรู้สึก

ปลื้มใจมากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เข้ามาช่วยเหลือ อดยาก ตอบแทนพระองค์ ด้วยการเป็นคนดี ไม่ทำชั่ว และจะเป็นเกษตรกรจนชั่วลูกชั่วหลาน ที่สำคัญอยากให้ท่านอยู่ยืนยาว อยู่กับเกษตรกรตลอดไป และผมอยากขอบคุณศูนย์ศึกษาการพัฒนา ที่เข้ามาดูแลทั้งตรวจสอบคุณภาพดิน น้ำ พันธุ์กุ้ง ดูแลเราทุกอย่างเลย”

ฉลวย จันทแสง อายุ ๕๔ ปี อยู่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เกษตรกรอีกผู้หนึ่งที่เข้ามาศึกษาหาความรู้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และได้นำเอาความรู้เกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมักชีวภาพจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา แห่งนี้ไปใช้ลดต้นทุนการทำเกษตรกรรมในพื้นที่ของตนเอง จนสามารถสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว เล่าให้ฟังว่า

“ผมมีอาชีพทำการเกษตรผสมผสาน ปลูกพืชหลายชนิด มีค่าใช้จ่ายในเรื่องของปุ๋ยที่ใส่บำรุงพืชค่อนข้างมาก เมื่อเข้ามาศึกษาดูงานที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนา ซึ่งเขามีสอนให้ทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ เพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้ในพื้นที่เกษตร ซึ่งจะทำให้ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตได้ดี อีกทั้งยังสามารถปรับปรุงในเรื่องของคุณภาพดินให้ดีขึ้นด้วย สำหรับการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์นี้ ผมได้รับการสนับสนุนจากกรมวิชาการเกษตรครับ เมื่อผมได้ใช้ปุ๋ยหมักในสวน ทำให้ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายได้ถึง ๑๑ - ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ตอนนี้ผมมีรายได้ต่อปีอยู่ที่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ก็อยู่ได้อย่างสบายนะครับ”

โครงการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร และโรงสีข้าวชุมชน

ผลผลิตทางการเกษตร

การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการ
ประมงภายในศูนย์ฯ

สำหรับวัสดุที่ใช้ในการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์นั้นจะแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ วัสดุที่หาได้ง่ายในพื้นที่ และวัสดุที่จำเป็นต้องซื้อหามาจากต่างถิ่น ซึ่งวัสดุที่ต้องซื้อหามาจากถิ่นอื่นส่วนใหญ่จะเป็นมูลสัตว์ประเภทขี้วัว ขี้หมู เพราะแถบนี้ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้ไม่มีการเลี้ยงสัตว์ ส่วนประกอบอื่นๆ ที่หาได้ในท้องถิ่นก็จะมี แกลบ เปลือกถั่ว รำ ซึ่งเป็นอาหารเสริมจุลินทรีย์ ขี้เลื่อย และขุยมะพร้าว วัสดุพวกนี้จะช่วยในเรื่องของการปรับปรุงดิน

“นอกจากปุ๋ยอินทรีย์ ผมยังมีปุ๋ยน้ำที่หมักได้จากซากปลา พืช ผัก และสมุนไพร ซึ่งสามารถนำปุ๋ยน้ำมาผสมกับปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้เพิ่มอาหารในดินก็ได้ แต่ตอนนี้ผมใช้ปุ๋ยหมักเป็นหลักเพราะพื้นที่นี้เป็นดินทราย ต้องใช้ปุ๋ยหมักเพื่อปรับสภาพดิน เดี่ยวนี้ผมปลูกพืชได้หลายชนิดและพืชก็เจริญเติบโตได้ดี ตอนนี้ผมอยากให้เกษตรกรในพื้นที่รวมตัวกันผลิตปุ๋ยหมักให้เป็นเรื่องเป็นราว เพราะจะทำให้ต้นทุนการผลิตปุ๋ยต่ำลง ซึ่งหากแยกกันทำต้นทุนมันจะสูง และผมเห็นว่าปุ๋ยอินทรีย์มีประโยชน์และแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรมของที่นี่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกษตรกรก็จะไม่มีปุ๋ยราคาถูกไว้ใช้ด้วย”

เวลาเพียงน้อยนิดกับการถามไถ่ถึงชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการเข้ามาหาความรู้และได้รับความช่วยเหลือในเรื่องการพัฒนาอาชีพ ทำให้เราได้รับรู้ว่าศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้สร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้กับชีวิตของเกษตรกรจนกระทั่งสามารถพึ่งพาตนเอง และเกิดความเข้มแข็งอย่างแท้จริง

แค่เพียงแนะนำให้ท่านผู้อ่านรู้จักจากหน้ากระดาษนี้ คงไม่เพียงพอเท่าการได้สัมผัสกับตาของตัวเอง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริรอให้เกษตรกร และผู้สนใจเข้ามาศึกษาหาความรู้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตลอดเวลา

ขยายผลตามแนวพระราชดำริ

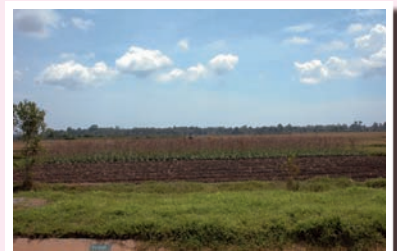
ปวงประชาเป็นสุข ทุกรอยยิ้ม... ที่ โลกอิฐ-โคกใน

บุญณรงค์ ธานีรัตน์*

บ้านโคกอิฐ-โคกใน เป็นหมู่บ้านเก่าแก่แห่งหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๒ ตำบลพร่อน อำเภอตากใบ ประชากรในหมู่บ้านมีจำนวน ๗๘ คน ๒๒ ครัวเรือน มีพื้นที่ทั้งหมด ๖,๙๑๕ ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน ๑,๐๗๒ ไร่ พื้นที่เดิมส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาร้าง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม และดินแปรสภาพเป็นดินเปรี้ยวจัด และขาดความอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรทำนา ไม่ได้ผลและไม่สามารถใช้พื้นที่ทำการเกษตรได้ ทำให้เกษตรกรต้องปล่อยพื้นที่ทิ้งร้างเป็นจำนวนมาก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เข้าไปดำเนินการพัฒนาพื้นที่ **บ้านโคกอิฐ-โคกใน** ในปี ๒๕๓๓ โดยนำผลสำเร็จจากการศึกษา ทดลอง วิจัย จากโครงการแก้มดิน ไปถ่ายทอดสู่พื้นที่เกษตรกร โดยการจัดทำ **โครงการทดสอบการถ่ายทอดเทคโนโลยีบ้านโคกอิฐ-โคกใน** ในพื้นที่ ๕๐๐ ไร่ ทำการปรับปรุงบำรุงดิน และฟื้นคืนนา จากนั้นร่วมกับเกษตรกร ทำแปลงเพาะกล้าปลูกข้าวเป็นครั้งแรก และได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ข้าวให้ผลผลิตเฉลี่ย ๓๒ ถังต่อไร่ ซึ่งจากเดิมได้ผลผลิตน้อยมากแค่ ๕ - ๑๐ ถังต่อไร่ ต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสในคราวเสด็จฯ ไปทอดพระเนตร สถานีสืบน้ำบ้านโคกกุแวง บริเวณบ้านโคกอิฐ-โคกใน เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๕ ความว่า

* ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

“...เราเคยมาโคกอิฐ-โคกไทร มาดูเขาชี้ตรงนั้น ๆ เขาทำ
แต่ว่าเขาได้เพียง ๕ ถึง ๑๐ ถึง แต่ตอนนี้ได้ขึ้นไปถึง ๔๐ - ๕๐ ถึง
ก็ใช้ได้แล้ว ต่อไปดินก็ไม่เปรี้ยวแล้ว เพราะว่าทำให้เปรี้ยวเต็มที่แล้ว
โดยที่ขุดอะไร ๆ ทำให้เปรี้ยวแล้วก็ระบาย รู้สึกว่านวันเขาจะดีขึ้น...
อันนี้ก็เป็นชัยชนะที่ดีใจมาก ที่ใช้งานได้ แล้วชาวบ้านเขาก็ดีขึ้น
แต่ก่อนชาวบ้านเขาต้องซื้อข้าว เดียวนี้เขามีข้าว อาจจะขายได้...”

และเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เสด็จฯ ไปบริเวณบ้านโคกอิฐ-โคกไทร ซึ่งทำให้บรรดาราชกรและข้าราชการ
ทุกคนในพื้นที่นั้นรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจมิรู้ลืม ในพระราชดำรัส
ตอนหนึ่งความว่า

“... แต่ก่อนนี้ เรามายืนตรงนี้ เห็นพื้นที่ที่เขาทำน้อยกว่านี้แต่ว่า
เป็นจุดที่เขียวที่สุด ใช้ได้ นี่ที่มาจากที่นี้ดีใจมาก ที่ทั้งเจ้าหน้าที่ทุกคน
ร่วมกันทำและชาวบ้านร่วมกันช่วยกันทำ เห็นผลจึงต้องมาดูที่นี่
จะอธิบายได้...”

ปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยว เพื่อทำการเกษตรพื้นที่บ้าน
โคกอิฐ-โคกไทร จำนวน ๑,๐๑๘ ไร่ โดยแบ่งเป็น ๓ กิจกรรม คือ
(๑.) **พื้นที่ทำนา** จำนวน ๗๕๘ ไร่ โดยทำการปรับปรุงดินเพื่อลดการใช้
ปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวด้วยการหว่านปุ๋ยพืชสดหลังฤดูเก็บเกี่ยวข้าว
และทำการไถกลบลงในดินในขณะที่พืชปุ๋ยสดกำลังออกดอกบานเต็มที่
จากนั้นปลูกข้าวพันธุ์เฉียงพัทลุง พันธุ์ลูกแดงและพันธุ์หอมกระดังงา

ได้ผลผลิตเฉลี่ย ๔๕ - ๕๕ ถึงต่อไร่ (๒.) **พื้นที่**
ขุดยกร่อง เพื่อปลูกพืชผักและทำการเกษตร
แบบผสมผสาน จำนวน ๒๐๐ ไร่ และ (๓.)
พื้นที่ขุดยกร่องส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก
ปาล์มน้ำมันอีก ๖๐ ไร่

เกษตรกรบ้านโคกอิฐ-โคกไทร ต่างรู้สึก
ปลาบปลื้มปีติ และมีความภาคภูมิใจ ด้วย
รอยยิ้มบนใบหน้าของทุกคน ที่พื้นที่ของตน
สามารถทำการเกษตรในพื้นที่ดินเปรี้ยวจน
ประสบผลสำเร็จ มีข้าวพอกินและเหลือขายด้วย
โดยจัดตั้งกลุ่มผลิตข้าวหอมมะลิ ส่งจำหน่ายทั่วไป
ทำให้มีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น อีกทั้งทำให้
ชุมชนเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

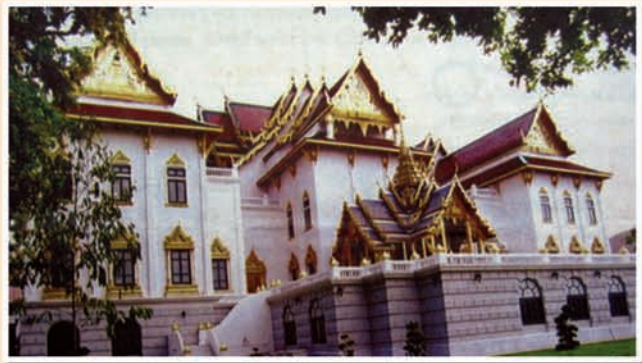
นับได้ว่า การขยายผลการพัฒนาใน
พื้นที่บ้านโคกอิฐ-โคกไทร สามารถพัฒนา
จนประสบผลสำเร็จ สสนองพระราชดำริ
สมเด็จพระราชทูลกระหม่อมสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และที่สำคัญเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์
ที่ดินได้อย่างต่อเนื่อง อย่างยั่งยืนและมี
ประสิทธิภาพ

พระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร

สมลักษณ์ วงศ์งามขำ*

พ ระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร พระที่นั่งองค์ใหม่ ในหมู่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาทอันเป็นที่เลื่องลือในความวิจิตรงดงามไปในทุกนานาประเทศ เนื่องด้วยเป็นสถานที่จัดงานถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำแก่บรรดาพระราชอาคันตุกะ ที่เป็นสมเด็จพระราชาธิบดี สมเด็จพระราชินี และพระราชวงศ์ผู้แทนพระองค์จาก ๒๕ ประเทศ ในงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี เมื่อคืนวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจสมควรจะเล่าสู่กันฟัง

พระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬารองค์ที่เห็นกันในปัจจุบันเป็นพระที่นั่งองค์ใหม่ ซึ่งก่อสร้างอยู่บนสถานที่เดิมซึ่งชำรุดและรื้อถอนไปแล้ว เดิมเป็นพระราชมณเฑียรที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ เป็นพระที่นั่ง ๒ ชั้น สร้างอยู่ทางทิศใต้ของพระที่นั่งมูลสถานบรมอาสน์และพระที่นั่งสมมติเทวราชอุปบัติ มีพระเฉลียงด้านหน้าต่อเนื่องกับท้องพระโรงหลังพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๓

* ผู้เชี่ยวชาญ ๑๐ สำนักพระราชเลขาธิการ

เสร็จสมบูรณ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๘ เคยได้รับการบูรณะซ่อมแซมใน พ.ศ. ๒๔๕๗ และ พ.ศ. ๒๔๕๙ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๙๑ สภาพขององค์พระที่นั่งชำรุดเสียหายด้วยกาลเวลา สำนักพระราชวังจึงดำริจะทำการปรับปรุงครั้งใหญ่แต่ติดขัดเรื่องงบประมาณ ในที่สุดก็ได้ตัดสินใจที่จะรื้อลงทั้งหมดใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริว่า หากจะสร้างขึ้นใหม่ ก็ควรจัดให้มีห้องสำหรับการพระราชทานเลี้ยงพระราชอาคันตุกะที่เหมาะสม ให้สามารถรับรองแขกได้มากกว่า ๒๐๐ - ๒๕๐ คนขึ้นไป

พ.ศ. ๒๕๓๗ สำนักพระราชวังและสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้ดำเนินการก่อสร้างต่อเติมด้านหลังองค์พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท สำหรับใช้ในการจัดงานพระราชทานเลี้ยง การก่อสร้างแล้วเสร็จเฉพาะโครงสร้างฐานรากและชั้นใต้ดินบางส่วนเท่านั้น เนื่องจากมีพระราชดำริให้หยุดพักการก่อสร้าง เพราะภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำ ทรงเห็นสมควรให้ประหยัดงบประมาณการก่อสร้าง จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๔๗ สำนักพระราชวังจึงได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ดำเนินการปรับปรุงและก่อสร้างส่วนต่อเติมองค์พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เพื่อเป็นสถานที่จัดงานพระราชพิธีและจัดงานเลี้ยงรับรองแขกต่างประเทศ โดยนำเงินดอกผลจากเงินรายได้ที่จัดเก็บจากค่าเข้าชมพระบรมมหาราชวังเป็นค่าใช้จ่ายและได้รับเงิน

สนับสนุนจากงบประมาณของรัฐบาลอีก ๕๐๐ ล้านบาท ในการตกแต่งพระที่นั่งเพื่อให้แล้วเสร็จใช้ในพิธีถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำแก่พระราชวงศ์ต่าง ๆ จากทั่วโลกรวม ๒๕ ประเทศ ในงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามพระที่นั่งองค์นี้ในชื่อเดิมว่า “พระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร” และพระที่นั่งจตุรมุขด้านทิศใต้ว่า “พระที่นั่งเทวารัถยนสถาน”

พระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬารองค์ใหม่นี้ เป็นอาคารคอนกรีต ๓ ชั้น และชั้นใต้ดินอีก ๒ ชั้น ขนาด ๖๐ x ๖๐ เมตร ห้องจัดเลี้ยงบนชั้น ๒ มีพื้นที่ถึง ๑,๐๔๐ ตารางเมตร ฝ้าเพดานสูง ๑๕ เมตร ที่ชั้น ๓ เป็นห้องรับรองทิศตะวันออกและทิศตะวันตก

ความงดงามขององค์พระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร ได้รอดพ้นภัยพิบัติของชาวโลกแล้ว เมื่อคืนวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๙

พระเกียรติเกริกไกร

สหประชาชาติถวายรางวัล :

พระมหากษัตริย์นักพัฒนา

1 ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี องค์การสหประชาชาติได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเกียรติยศ “รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ” (UNDP Human Development Lifetime Achievement Award) เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ตลอดจนตระหนักถึงการที่พระองค์ได้ทรงอุทิศพระวรกายและพระวิริยอุตสาหะในการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนา รวมทั้งริเริ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ นานัปการ เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรชาวไทย โดยนายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้รับพระราชทานพระบรมราชโองการให้เข้าเฝ้าฯ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลดังกล่าวแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

รางวัลที่ทูลเกล้าฯ ถวายเป็นรางวัลเกียรติยศที่ริเริ่มขึ้นใหม่โดยสำนักเลขาธิการสหประชาชาติ เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี โดยจัดตั้งเป็นประเภทรางวัลในชื่อว่า **Human Development Lifetime Achievement Award** ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นพระองค์แรกที่ได้รับรางวัลเกียรติยศนี้ เพื่อเฉลิมพระเกียรติและแสดงความตระหนักถึงการที่ได้ทรงอุทิศพระวรกายและพระวิริยอุตสาหะในการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจและริเริ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินานัปการ เพื่อการพัฒนายกระดับความเป็นอยู่ รวมทั้งนำประโยชน์และความเจริญอย่างยั่งยืนมาสู่ประชาชนชาวไทยทั้งประเทศมาโดยตลอดนับตั้งแต่เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติจนถึงปัจจุบัน

รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนา มนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ มีลักษณะเป็นพานรูปกลม ทำด้วยเงินบริสุทธิ์ ด้านในขัดมันผิวเรียบ ผิวด้านนอกมีลักษณะเป็นคลื่นคล้ายสายน้ำ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๙.๘๕ นิ้ว สูง ๘.๖๖ นิ้ว ฐานทำด้วยไม้สัก มีแผ่นป้ายคำจารึกติดที่ฐานไม่ว่า

To His Majesty

King Bhumibol Adulyadej

*In Recognition of Lifetime Achievement in
Human Development*

May 2006

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เป็นองค์กรพัฒนาที่มีภารกิจหลักในการ สนับสนุนและผลักดันเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลง ที่ดีขึ้น เป็นการยกระดับและเชื่อมโยงประเทศ ต่าง ๆ ต่อการเสริมสร้างและแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ การถ่ายทอดประสบการณ์ สนับสนุน ทรัพยากรในการพัฒนาซึ่งกันและกันเพื่อความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ประเทศต่าง ๆ ๑๖๖ ประเทศทั่วโลก และในปี ๒๕๔๙ เป็นปี มหามงคลของประเทศไทยที่พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์ สุขของประชาชนมาโดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา อันเป็นที่ประจักษ์ของนานาอารยประเทศ

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล ฦ ฦ ฦ ไกลกังวล อำเภอกว๊านหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังคำประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ ความว่า

“ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม องค์การสหประชาชาติมีความปลาบปลื้มยินดีในเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ ที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ ซึ่งเป็นรางวัลชิ้นแรกของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) จัดทำขึ้นเพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในโอกาสแห่งการเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบหกสิบปี

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงมุ่งมั่นบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของปวงชนชาวไทยอยู่เป็นนิจศีลเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก จึงต่างกล่าวขานพระนามพระองค์ ว่าทรงเป็น ‘พระมหากษัตริย์นักพัฒนา’ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท มีพระราชหฤทัยเปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาต่อพสกนิกรผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส โดยไม่ทรงแบ่งแยกสถานะ ศาสนา ชชาติพันธุ์ หรือหมู่เหล่า ทรงสดับรับฟังปัญหาความทุกข์ยากของราษฎร

และพระราชทานแนวทางการดำรงชีวิต เพื่อให้ประชาชนของพระองค์สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

โครงการในพระราชดำริต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชนบทมีจำนวนมากมาย และมีอำนับได้ ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ความรู้และนวัตกรรมที่เอื้อต่อความก้าวหน้าในการพัฒนายังประโยชน์ให้แก่พสกนิกรทั่วหล้า อาทิ โครงการที่มุ่งเน้นการเกษตรขนาดเล็ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม โครงการที่มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน รวมทั้งโครงการป้องกันและบรรเทาความเดือดร้อนจากน้ำท่วมและภัยแล้ง

ด้วยพระปรีชาสามารถในการเป็นนักคิดของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และคุณูปการต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้นานาประเทศตื่นตัวในการปรับรูปแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้แนวคิดใหม่ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทที่มีต่อประชากรชาวจี ที่ใต้พระราชทานปรัชญา ‘เศรษฐกิจพอเพียง’ ซึ่งชี้ถึงแนวทางการพัฒนาที่เน้นความสมดุล ความพอประมาณ ความมีเหตุผล สำนึกในคุณธรรม และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอที่จะต้านทานและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จากกระแสโลกาภิวัตน์ ด้วยปรัชญาดังกล่าวนี้องค์การสหประชาชาติจึงมุ่งเน้นเพียรพยายามและส่งเสริมการพัฒนาคน ให้มีความสำคัญต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นเป้าหมายศูนย์กลางในการพัฒนา

รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์นี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายมีปณิธานที่จะส่งเสริมประสพการณ์ และนำแนวทางการปฏิบัติในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันทรงคุณค่าอย่างหาที่สุดมิได้ของพระองค์ท่าน มาช่วยจุดประกายแนวความคิดในปรัชญาดังกล่าวสู่นานาชาติต่อไป ในโอกาสนี้ข้าพระพุทธเจ้ามีความปลื้มปิติและภาคภูมิใจ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ แด่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ” 🙏

❖ เยาวชนไทยสำนึกในพระบารมี ❖

เยาวชนไทยสำนึกในพระบารมี ๖๐ ปี ครองราชย์

เมื่อฉบับที่แล้ววารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คอลัมน์เยาวชนไทยสำนึกในพระบารมี ได้นำบทกล่าวเฉลิมพระเกียรติ จากผู้ที่ชนะเลิศการประกวดการกล่าวเฉลิมพระเกียรติของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ในหัวข้อ **เยาวชนไทยสำนึกในพระบารมี ๖๐ ปี ครองราชย์** จากกรุงเทพมหานคร และภาคกลาง มาเผยแพร่ให้ทุกท่านได้รับรู้ถึงความสามารถของเยาวชนไทยและการแสดงถึงความรักและเทิดทูนในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมกับได้เรียนรู้แนวพระราชดำริที่ได้พระราชทานให้แก่พสกนิกรไทยได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีชีวิตที่พอเพียงและยั่งยืน

ฉบับนี้ได้้นำบทกล่าวเฉลิมพระเกียรติฯ ของผู้ที่ชนะเลิศการประกวดการกล่าวเฉลิมพระเกียรติฯ ในหัวข้อ **“เยาวชนไทยสำนึกในพระบารมี ๖๐ ปี ครองราชย์”** ประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดขึ้น เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ อาคารอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมแข่งขันทั้งสิ้น ๑๙ คน ผู้ชนะเลิศการกล่าวเฉลิมพระเกียรติฯ ได้แก่ **นางสาวระพีพรรณ จันทะคัด** จากโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด สำหรับภาคเหนือนี้ได้จัดขึ้น เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้เข้าร่วมประกวดการกล่าวเฉลิมพระเกียรติฯ จำนวน ๑๖ คน และผู้ที่ชนะเลิศ ได้แก่ **นางสาวสิรินภา พิชัยพันธุ์** จากโรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่

กรุงสยามประเทศเรื่อง	เลอนาน
เย็นศิระพระบริบาล	ทั่วหน้า
พระจงโปรดประทาน	ทางร่ม เย็นแฮ
ทวยราษฎร์โดยเสด็จอ้า	โอบอุ้มอาทร

ในบ้านเรือนใด หากมีบุคคลสักคนหนึ่ง โดยเฉพาะผู้นำครอบครัวที่สามารถเป็นตัวอย่าง เป็นผู้นำในสิ่งที่ดีได้ บุคคลอื่น ๆ ภายในครอบครัวนั้น ตลอดจนบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกัน ก็จะทำสิ่งที่ดี ๆ เหล่านั้นตาม คือ ชิมซาบถึงกันได้ ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า “ภูเขาทินมีอยู่ในป่าใหญ่ หมูไม้เหล่านั้นอาศัยภูเขาทินนั้นเจริญงอกงามเติบโตในป่าไม้ฉั่นใด พระมหากษัตริย์ก็เปรียบดังภูเขา ซึ่งพระบารมีแผ่ปกเกล้าแก่พสกนิกรฉนั้น”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพ่อของแผ่นดิน เป็นศูนย์รวมใจของพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี ที่พระองค์ทรงครองราชสมบัติ ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ พระราชทานแนวพระราชดำริและโครงการต่าง ๆ มากมาย อาทิ โครงการแก้มลิง เพื่อช่วยป้องกันปัญหาน้ำท่วม โครงการทฤษฎีใหม่ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของราษฎร ด้วยวิธีการจัดสรรที่ดินทำกินให้เหมาะสม โครงการกักตุนน้ำชลพัฒนา เพื่อใช้ในการบำบัดน้ำเสียจากแหล่งชุมชนและแหล่งอุตสาหกรรม โครงการเศรษฐกิจแบบพอเพียง อันเนื่องในพระราชดำริ ซึ่งช่วยให้ราษฎร

นางสาวระพีพรรณ จันทะคัต ผู้ชนะเลิศประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สามารถประกอบอาชีพได้อย่างพอเพียงเลี้ยงตนเองได้ โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเองอย่างมีอิสรภาพ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ โครงการฝนหลวง ซึ่งบรรเทาปัญหาความแห้งแล้ง ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระเกียรติคุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการประดิษฐ์คิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยีการทำฝนหลวงจนประสบความสำเร็จ ดังนั้นพระองค์จึงทรงเป็นพระบิดาแห่งเทคโนโลยีไทยอีกด้วย และโครงการที่มีความสำคัญอีกโครงการหนึ่งคือ โครงการศึกษาเรื่องพลังงานทดแทน ทรงได้เริ่มจัดตั้งโรงกลั่นเอทานอลจากอ้อยตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ พระองค์ทรงเล็งเห็นว่า หากในอนาคตเกิดภาวะน้ำมันขาดแคลนหรือราคาอ้อยตกต่ำ การนำอ้อยมาแปรรูปเป็นเอทานอล เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหานี้ได้ โดยโครงการนี้ได้ดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ประชาชนมีแก๊สโซฮอล์เป็นทางเลือกหนึ่งในการใช้พลังงานเชื้อเพลิง ซึ่งผลงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสามโครงการ คือ โครงการทฤษฎีใหม่ โครงการฝนหลวง และโครงการน้ำมันไบโอดีเซล สูตรสกัดจากน้ำมันปาล์มได้รับรางวัลและได้รับการสดุดีเทิดพระเกียรติคุณจากต่างชาติเป็นกรณีพิเศษ พระองค์ให้ความสำคัญในด้านการศึกษา เพราะทรงตระหนักดีว่า การพัฒนาการศึกษาของเยาวชนนั้น เป็นพื้นฐานอันสำคัญของประเทศชาติ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชทรัพย์ในการจัดตั้งมูลนิธิอานันทมหิดล ให้เป็นทุนการศึกษาแก่เยาวชนในแขนงวิชาต่าง ๆ เพื่อที่จะได้นำความรู้นั้น ๆ กลับมาใช้พัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

นอกจากนี้ พระองค์มีพระราชดำริให้ดำเนินการจัดทำสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนขึ้น ซึ่งเป็นสารานุกรมอเนกประสงค์ที่บรรจุเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นสาระไว้ครบทุกแขนง

พระราชกรณียกิจด้านการแพทย์ เมื่อพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรทุกครั้งจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีคณะแพทย์

พร้อมด้วยเครื่องมือแพทย์ครบครัน พร้อมทั้งจะให้การรักษาพยาบาลราษฎรผู้ป่วยไข้ได้ทันที นอกจากนั้น ยังมีโครงการทันตกรรมพระราชทาน ซึ่งเป็นพระราชดำริที่ให้ทันตแพทย์อาสาสมัครได้เดินทางออกไปช่วยเหลือบำบัดโรคเกี่ยวกับฟันตลอดจนสอนการรักษาอนามัยของปากและฟันให้แก่เด็ก นักเรียนและราษฎรที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารและห่างไกลจากแพทย์ทั่วทุกภาค โดยให้บริการรักษาโรคฟันโดยไม่คิดมูลค่าในการแพทย์เคลื่อนที่ การที่ทรงเป็นนพราชชนกพัฒนานั้นเป็นสิ่งที่ยกไทยชาบซึ่งยิ่งนัก

พระองค์มิเพียงเป็นกษัตริย์นักพัฒนาเท่านั้น แต่ทรงเป็นอัจฉริยศิลปินและมหาปราชญ์ ทรงสนพระราชหฤทัยในด้านศิลปะหลายแขนงจนถึงขั้นเชี่ยวชาญ ทรงเป็นนักดนตรี นักกีฬา

และนักจิตรกร พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือไว้หลายเล่ม อาทิ นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และหนังสือที่ชาวไทยรู้จักดีคือ พระมหาชนก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการบำเพ็ญวิริยะบารมี ที่ให้ข้อคิดแก่ชีวิต และพระราชนิพนธ์เล่มล่าสุด คือ เรื่องทองแดงฉบับการ์ตูน นอกจากนี้พระองค์ยังทรงรอบรู้ภาษาต่างประเทศหลายภาษา ทั้งอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ละติน บาลีและสันสกฤต เมื่อเสด็จพระราชดำเนินต่างประเทศ ก็ทรงร่างพระราชดำรัสเอง ทรงได้ตอบ และพระราชทานสัมภาษณ์เป็นภาษาต่างประเทศได้อย่างเฉียบคม กระชับ ชัดเจน และลึกซึ้ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพทางภาษาหาใดเปรียบ โดยเฉพาะภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ พระองค์ทรงเป็นห่วงอยากให้คนไทยใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เพื่อแสดงถึงความเป็นชาติไทยที่มีเอกราชมาช้านาน

คนไทยนับว่าโชคดี เพราะเรามีพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระปรีชาสามารถ คอยห่วงใยทุกข์สุขของราษฎรประดุจบิดาผู้คุ้มครองบุตร นอกจากนี้ยังทรงห่วงใยในด้านศีลธรรม พระราชทานธรรมะ เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตแก่บุคคลทุกระดับ ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่พสกนิกรชาวไทยได้เดินตามรอยพระยุคลบาท โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งพระบรมราโชวาทที่พระราชทานให้แก่คณะบุคคลเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่พสกนิกรชาวไทยควรน้อมนำไปปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามัคคีของคนในชาติ ชาติจะเจริญได้ด้วยความรักความสามัคคีของคนในชาติ สมดังพระราชปณิธาน **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”**

ด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยือนประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นการเจริญพระราชไมตรีระหว่างประเทศไทยและบรรดามิตรประเทศเหล่านั้นที่มีความสัมพันธ์อันดีอยู่แล้ว ให้มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ดิฉันซึ่งเป็นหนึ่งในเยาวชนไทย ก็ยังคงดำเนินความฝันที่จะก้าวเดินตามรอยเท้าของพ่อผู้เป็นพลังของแผ่นดิน ด้วยการตั้งปณิธานที่จะปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี รับผิดชอบหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ ทำประโยชน์ต่อประเทศชาติ ซื่อสัตย์สุจริต จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพ่อหลวง รวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ เพื่อแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่หาที่สุดมิได้ที่พระองค์ทรงมีต่อปวงชนชาวไทยมาตลอด ๖๐ ปี ที่ทรงครองราชย์ แม้จะเป็นเพียงพลังเล็ก ๆ แต่ดิฉันเชื่อมั่นเสมอว่า หากพลังเล็ก ๆ หลายพลังมารวมกันเป็นมหานทีที่จะช่วยสรรค์สร้างผืนแผ่นดินไทยให้เจริญรุ่งเรืองตามรอยเบื้องพระยุคลบาทและพระราชประสงค์ของพระองค์ ให้สมกับที่ได้เกิดในผืนแผ่นดินที่ได้ชื่อว่า **“ไทย”** อันแสนสงบร่มเย็นภายใต้ร่มฉัตรแก้วของพระองค์ **“พ่อของแผ่นดิน”**

พระบารมีมากพัน
พระพิทักษ์ยุติธรรม
บริสุทธิคุณดวงตะวัน
ทวยราษฎร์รักบาทแม่

รำพัน
ถ่องแท้
ส่องโลก ไชร์แฮ
ยิ่งด้วยปีตุรงค์

พระเสวยไอศวรรย์บัลลังก์รัตน
 ประจุฉัตรคุ้มเกล้าชาวสยาม
 พระประทับดับเทาซทุกเขตคาม
 สมพระนามพ่อหลวงของปวงไทย

นางสาวสิรินภา พิชัยพันธุ์
 ผู้ชนะเลิศประจำภาคเหนือ

การปกครองแผ่นดินสยามโดยมีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข สืบทอดมาแต่ครั้งโบราณกาล จึงเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยอันศักดิ์สิทธิ์ และมั่นคงมิเสื่อมคลาย เพราะถือว่าพระเจ้าแผ่นดิน คือพระผู้ปกครองแผ่นดิน น้ำฝนฟ้าและราษฎรชาวไทยทุกหมู่เหล่าให้อยู่กินด้วยความอุดมสมบูรณ์

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน ตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย สิ่งหนึ่งที่คนไทยภาคภูมิใจที่สุดก็คือการได้อาศัยอยู่ ได้ร่วมพระบรมโพธิสมภารของในหลวง ที่ทรงครองสิริราชสมบัติเป็น ระยะเวลาถึง ๖๐ ปี ซึ่งยาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในโลก นับตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๔ ที่พระองค์เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ สิริราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ไทยองค์ที่ ๙ แห่งราชอาณาจักรไทย

๖๐ ปีแห่งการปกครองด้วยทศพิธราชธรรม พระบารมีของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้แผ่ไพศาลไปยังราษฎรทั่วทุกสารทิศ ได้ พระราชทานหลักวิชาความรู้อันเกิดประโยชน์มหาศาลและยังความร่วมมือ ไปสู่ประชาชนทั้งประเทศ ได้จากการที่ทรงมีความห่วงใยและให้ความ สนพระราชนิพนธ์ต่อราษฎรของพระองค์ เป็นเครื่องพิสูจน์อย่างชัดเจน

แล้วว่าการดำรงฐานะพระมหากษัตริย์ของพระองค์ ทรงใช้เวลาที่ตระหนักและคิดถึงแต่การบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนทั้งสิ้น

คนไทยส่วนใหญ่ในแผ่นดินประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยอาศัยดินและน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตให้อยู่รอด เพราะฉะนั้นพระองค์ จึงสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษในเรื่องของดินและน้ำ โดยเฉพาะน้ำที่ทรงคิดค้นหลายวิธีด้วยพระองค์เอง หนึ่งในนั้นคือ ทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาแหล่งน้ำในบรรยากาศหรือฝนหลวง

โครงการแต่ละโครงการที่พระองค์พระราชทานแก่ราษฎร ก่อเกิดประโยชน์นานัปการทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ส่งเสริมอาชีพทำฟาร์มโคนม พระราชทานความคิดในการประดิษฐ์เครื่องยนต์กลไก โครงการเกษตรหลวงที่ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อชักชวนชาวเขาให้เลิกปลูกฝิ่นหันมาปลูกพืชดอก และผลไม้แทน

ด้านสังคมและสาธารณสุขทรงก่อตั้งมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยและมีหน่วยแพทย์พระราชทานช่วยเหลือราษฎรที่เจ็บป่วยแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

และอีก ๑ โครงการที่ปวงชนชาวไทยต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ คือ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่เน้นการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างพอเพียง นั่นก็หมายถึง การมีกินมีใช้อย่างเพียงพอในครอบครัว ส่วนที่เหลือจากนั้น ก็นำไปกระจายหรือซื้อขายแลกเปลี่ยนกับชุมชน โดยอาศัยหลักของการเอื้อเพื่อแบ่งปันและมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์

พระองค์ทรงพลิกผืนแผ่นดินที่แห้งแล้งให้ชุ่มชื้น เปลี่ยนน้ำเสียให้กลายเป็นน้ำดีอย่างน่าอัศจรรย์ เพราะพระองค์คือพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของโลกที่ได้รับการจดสิทธิบัตร

ผลงานการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย หรือ กังหันน้ำชัยพัฒนา

นำหญ้าแฝก ที่เดิมใช้ประโยชน์ได้ในวงแคบ ซึ่งความจริงแล้วมันมีประโยชน์อย่างมากมายมหาศาล ให้แปรสภาพเป็นสิ่งมหัศจรรย์ ที่เรียกว่า กำแพงที่มีชีวิตในการอนุรักษ์และคืนธรรมชาติสู่แผ่นดิน เพราะรากของหญ้าแฝกสามารถหยั่งลึกตรงลงไปในดินเป็นแนวตรงโดยไม่แพร่กระจาย จึงเสมือนกำแพงธรรมชาติที่กั้นน้ำและยึดเหนี่ยวดินได้เป็นอย่างดี

และโครงการชีววิถี เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยทำใน ๔ เรื่องด้วยกันคือ การปลูกพืชทุกชนิด การเลี้ยงสัตว์น้ำ การปศุสัตว์ และการรักษาสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์ที่ใช้ประโยชน์จากสิ่งนั้น หลักสำคัญคือการนำสิ่งดีมาเติมให้กับสิ่งแวดล้อมโดยไม่เป็นพิษเป็นภัย

นอกจากนั้นยังมีโครงการใหม่ ๆ ที่พระองค์ได้ทรงริเริ่มและพระราชทานแก่ราษฎร เช่น

- โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาค้อ จังหวัดพะเยา เพื่อเน้นการปรับทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน จังหวัดสกลนคร ที่เน้นการแก้ปัญหาดินเค็มให้มีความชุ่มชื้น

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี โดยเน้นการพัฒนาอาชีพด้านการประมงชายฝั่งทะเลและอีกมากมายในทุกด้าน คือ ด้านการเกษตร สิ่งแวดล้อม สาธารณสุข ส่งเสริมอาชีพ พัฒนาแหล่งน้ำ คมนาคมสื่อสาร และด้านสวัสดิการสังคม

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพคะ เห็นหรือยังว่า พระราชภาระในฐานะพระมหากษัตริย์ของพระองค์หนักอึ้งเพียงใด เราอาจตระหนักได้จากพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ผู้สัมภาษณ์นิตยสารเนชั่นแนล จีโอกราฟิก ดังนี้

“เคยมีผู้กล่าวไว้ว่า ราชอาณาจักรนั้นเปรียบเสมือนปิรามิด พระมหากษัตริย์อยู่บนยอดราชฎอยู่ข้างล่าง แต่สำหรับประเทศไทยดูเหมือนทุกอย่างจะตรงกันข้าม นั่นเป็นสาเหตุที่ทำให้ข้าพเจ้าต้องปวดคอและบริเวณไหล่อยู่เสมอ นั่นก็คือพระองค์ต้องทรงแบกรับภาระของแผ่นดินไว้อย่างหนักอึ้งเหลือเกิน”

พระองค์จึงมีเพียงแต่จะครองดวงใจของชาวไทยทั้งประเทศ แต่ยังเป็นที่ยอมรับในสากลให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเป็นพระมหากษัตริย์แห่งสยามประเทศที่ทรงเกียรติแม้กระทั่งองค์การกีฬาที่จัดการแข่งขันฟุตบอลที่ไกลจะมาถึงนี้จะได้จัดพิธีเทิดพระเกียรติในหลวงของประเทศไทยเป็นเวลา ๑ ชั่วโมงเต็มก่อนที่จะมีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอล

แล้วจะมีสิ่งใดที่คนไทยจะภาคภูมิใจไปยิ่งกว่านี้

ในฐานะที่ดิฉันเป็นเยาวชนไทยคนหนึ่ง ดิฉันภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย มีพ่อผู้เสียสละประโยชน์สุขส่วนพระองค์เพื่อเราทุกคน หากว่า

ดิฉันสามารถที่จะตอบแทนพระคุณของแผ่นดินแห่งนี้ ไม่ว่าจะหนักหนาและเหนื่อยยากสักเพียงใด แม้กระทั่งชีวิตของดิฉันเองก็พร้อมที่จะสละเพื่อแผ่นดินและเพื่อพระองค์ได้ เพราะหากไม่มีพระองค์ ดิฉันและเพื่อน ๆ อาจไม่มีวันนี้

เพื่อนเยาวชนที่รักคะ ในวันนี้พวกเราเปรียบเสมือนต้นกล้าเล็ก ๆ ที่ต้องดูแลรดน้ำ พรวนดินอยู่เสมอ ดิฉันเชื่อเหลือเกินว่า พ่อของพวกเราทรงปรารถนาที่จะได้เห็นต้นกล้าเล็ก ๆ นี้เติบโตใหญ่เป็นต้นไม้สูงใหญ่ ที่ออกดอกออกผลให้คุณต่อแผ่นดินเกิด แผ่นกิ่งก้านสาขาเพื่อให้ร่มเงาต่อสรรพสัตว์และเพื่อนมนุษย์รอบข้าง

เราจะเป็นอนาคตของชาติที่เสียสละเพื่อผู้อื่น มีคุณภาพด้วยความดีและมีน้ำใจพัฒนาสังคมด้วยสติปัญญาและพลังที่สร้างสรรค์อย่างเต็มความสามารถ

ชาวไทยทุกคนคะ เราโชคดีและมีบุญเหลือเกินที่ได้มาอยู่ใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารของในหลวงผู้ประเสริฐแล้ว ณ วันนี้ท่านคิดหรือยังว่า จะทำอะไรเพื่อพ่อของเรา และทดแทนพระคุณของแผ่นดินที่เราได้เกิด ได้อยู่อาศัยแห่งนี้บ้าง

มาเถิดคะ มาร่วมกันทำความดี กุศลใดในโลกจะยิ่งใหญ่และสูงค่าไปกว่าคุณความดีที่พวกเราได้กระทำร่วมกันนี้ไม่มีอีกแล้ว

๑ คน ๑ ความดี ๖๐ ล้านคน ๖๐ ล้านความดี เพื่อเทิดไท้แด่องค์ราชันย์

จอมกษัตริย์ภัทรมหาราช

ประเทศชาติที่สงบพิตรอดิศร

ดั่งแสงสุริย์ส่องนำทิมมพร

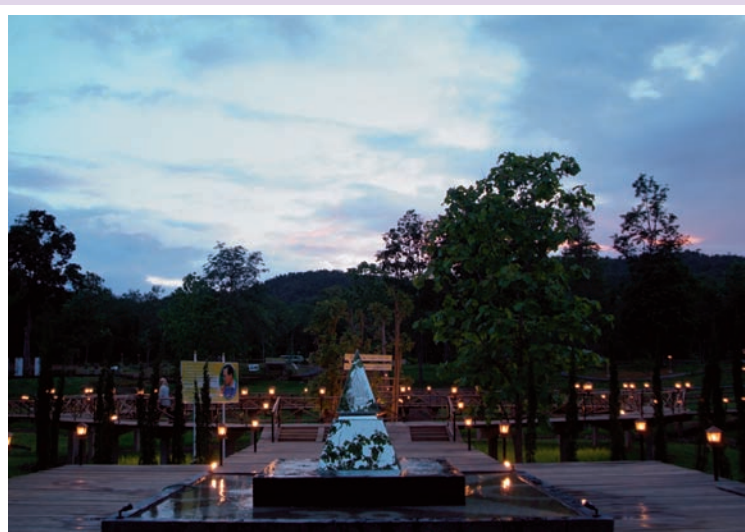
ดั่งสารทลาคทล้าฉำราตรี

วโรกาส ๖๐ ปี ธ ครองราชย์

ไทยทั้งชาติน้อมประณตบทศรี

เทิดพระเกียรติสามิภักด์วงศ์จักรี

สคฺติขอพระองค์ทรงพระเจริญ

ไก่ดำ “ภูพาน”

อีกหนึ่งอาชีพการเลี้ยงสัตว์ที่ไม่ธรรมดา

การเลี้ยงสัตว์เป็นอีกหนึ่งวิถีชีวิตที่เรามักจะพบว่าเกษตรกรและชาวบ้านโดยทั่วไปในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความผูกพันมาตั้งแต่เกิด ทั้งเพื่อเป็นแหล่งอาหารภายในครอบครัว เป็นแหล่งเสียบึงสำหรับการเลี้ยงแขก และจำหน่ายเป็นรายได้สำหรับครอบครัว โดยที่การเลี้ยงสัตว์ปีก เช่น เป็ดและไก่ ยังคงจัดเป็นอาชีพเสริมที่เกษตรกรและชาวบ้านนิยมกันมาก เนื่องจากเป็นอาชีพที่ไม่ต้องมีการลงทุนในเรื่องของโรงเรือนและค่าอาหารมากนัก ใช้เพียงเศษข้าวเปลือกในเล้า บวกกับการจัดการให้ลูกสุขลักษณะก็สามารถจะหารายได้ให้กับครอบครัวได้แล้ว จากกระแสความนิยมในการหันกลับมาดูแลสุขภาพของคนไทยในปัจจุบัน ที่ให้ความ

ใส่ใจในการดูแลตนเองและคนใกล้ชิดมากขึ้น โดยเน้นหลักการป้องกันมากกว่าการรักษา ไก่ดำซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มอาหารเพื่อการบำรุงสุขภาพ จึงเป็นที่ต้องการของตลาดและถูกถามถึงมากขึ้น เนื่องจากความเชื่อที่ว่าไก่ดำเป็นอาหารที่มีคุณสมบัติในการบำรุงสุขภาพคนป่วย ผู้สูงอายุ หญิงมีครรภ์ และหลังคลอด และเมื่อนำไปตุ๋นร่วมกับเครื่องยาจีน ยังมีคุณสมบัติเพิ่มสมรรถนะการทำงานของร่างกายในหลาย ๆ ส่วน

ด้วยเหตุนี้เองศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร โดยงานศึกษาและพัฒนาด้านปศุสัตว์ จึงได้ริเริ่มโครงการพัฒนาไก่ดำสายพันธุ์ “ภูพาน” ขึ้นในปี ๒๕๔๕ โดยมีความคาดหวังว่าจะผลิตไก่ดำสายเลือดดี พันธุ์แท้ ตรงตามลักษณะความต้องการของตลาดส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงภายใต้ระบบการเลี้ยงแบบชาวบ้านเดิม ๆ ไม่ให้ต้นทุนหรือเทคนิคการเลี้ยงที่ซับซ้อนนัก แต่สามารถจำหน่ายเป็นรายได้ที่สูงขึ้นมากกว่าการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามปกติ โดยได้เริ่มต้นจากการรวบรวมเอาไก่ดำลูกผสมที่มีการเลี้ยงกันอยู่ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มาผสมพันธุ์และคัดเลือกไก่ดำที่มีคุณลักษณะตามที่ต้องการเพื่อผลิตลูกไก่ดำไปส่งเสริมเป็นอาชีพให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จนถึงปัจจุบัน ปี ๒๕๕๙ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ได้ดำเนินการพัฒนาสายพันธุ์ไก่ดำ “ภูพาน” เสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และได้ทำการส่งเสริมให้กับเกษตรกรนำไปเลี้ยงจำหน่ายเป็นอาชีพ ซึ่งผลการเลี้ยงและกำไรเป็นที่พึงพอใจของเกษตรกรเป็นอันมาก โดยที่จากเมื่อก่อนที่เคยเลี้ยงไก่พื้นเมือง ๑ ตัว ระยะเวลาการเลี้ยง ๔ - ๕ เดือน ขายได้ตัวละ ๖๐ - ๗๐ บาท แต่หากเลี้ยงไก่ดำ “ภูพาน” จะสามารถขายได้ถึงตัวละ ๒๐๐ บาท ภายใต้ระบบการเลี้ยงเดิม ๆ และการให้อาหารแบบเดิม ๆ แต่มีกำไรมากขึ้นถึง ๒ - ๓ เท่าตัว แล้วทำไมล่ะ เราจะไม่บอกว่าไก่ดำ “ภูพาน” เป็นอีกหนึ่งอาชีพการเลี้ยงสัตว์ที่ไม่ธรรมดา

สนใจข้อมูลโปรดติดต่อ นายสัตวแพทย์วิศุทธิ์ เอื้อกึ่งเพชร หัวหน้างานศึกษาและพัฒนาด้านปศุสัตว์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

โทรศัพท์ ๐ ๔๒๗๔ ๗๔๕๘-๙ หรือ ๐๘ ๑๙๖๕ ๓๔๖๘

* หัวหน้างานศึกษาและพัฒนาด้านปศุสัตว์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สวนพฤกษาน้ำสนใจ

พงษ์ศักดิ์ พลเสนา*

กานสวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ปลูกรวบรวมไม้ป่าที่น่าสนใจกว่า ๓๐ ชนิด เช่น ลิรินธรวัลลี จำปีลิรินธร โมกราชินี จันทน์หอม ก้ายาน ชะมาง เปล้าน้อย กระจวาน กานพลู และพระเจ้าห้าพระองค์ เป็นต้น แต่ละชนิดจะมีแผ่นป้ายบรรยายความน่าสนใจในแง่มุมต่าง ๆ ใช้เวลาเดินศึกษาประมาณ ๒๐ - ๓๐ นาที ฉบับนี้จึงขอแนะนำพันธุ์ไม้ไทย ๒ ชนิด ได้แก่ สำรองและเร่วหอม ซึ่งปลูกภายในสวนพฤกษาน้ำสนใจ ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนี้

สำรอง

Scaphium lychnophorum (Hance) Pierre

วงศ์ STERCULIACEAE

พันธุ์ไม้ของไทย

พืชสมุนไพรเศรษฐกิจที่สำคัญ

สำรอง เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง ๔๐ เมตร โคนต้นมักเป็นพูพอน ใบของลูกไม้ที่มีอายุ ๒ - ๑๐ ปี ขอบใบเป็นแฉก ๓ - ๕ แฉก เมื่อมีอายุมากขึ้นใบจะไม่เป็นแฉก ผลรูปรี มีปีกโค้งรูปใบเรือ

ชาวอุบลราชธานี เรียก **จองหรือหมากจอง** กรุงเทพฯ เรียก **พุงทะลาย**

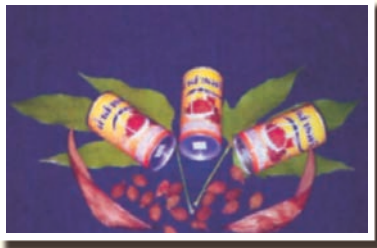
สำรองเป็นพืชหายากชนิดหนึ่ง มีรายงานการพบครั้งแรกที่ประเทศกัมพูชา ในประเทศไทย พบที่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และอาจพบในภาคใต้

ในทางสมุนไพร ผล แขน้ำให้พองตัวตี้มแก้ไอ แก้วร้อนใน ขับเสมหะ สมานลำไส้ วางบนตำรึกษตาอักเสบ

* นักวิชาการป่าไม้ งานสวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ

ปัจจุบันได้มีผู้พัฒนาการผลิตน้ำสำรองบรรจุขวดและบรรจุกระป๋องหลายราย และคาดว่าจะได้รับความนิยมในอนาคต

แม้ว่าสำรองจะเป็นพืชสมุนไพรที่คนไทยและคนจีนรู้จักมาหลายร้อยปี แต่จากการศึกษาอย่างละเอียดของนายพงษ์ศักดิ์ พลเสนา นักวิชาการป่าไม้ งานสวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า ยังไม่เคยมีรายงานทางพฤกษศาสตร์ว่า พบพืชชนิดนี้ในประเทศไทยมาก่อนจึงส่งตีพิมพ์ในวารสาร Thai Forest Bulletin (Botany) ประกาศเป็นพันธุ์ไม้ชนิดใหม่ของไทย (new record)

ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดหรือเสียบยอด

เร่วหอม

Etlingera paviana (Pierre ex Gagnep.) R.M.Sm.

วงศ์ ZINGIBERACEAE

พันธุ์ไม้ของไทย

พืชสมุนไพร เครื่องเทศ และผักพื้นบ้าน

เร่วหอม เป็นพืชในวงศ์ขิง-ข่า อยู่ในสกุลเดียวกับดาหลาและปุด กลีบดอกสีแดงสด ทุกส่วนมีกลิ่นหอมแรง เฉพาะตัว ชอบขึ้นในป่าดิบที่มีดินอุดมสมบูรณ์ มีความชื้นสูง และมีร่มเงาของไม้ใหญ่

ชาวสวนในจังหวัดจันทบุรีได้นำเร่วหอมจากป่ามาปลูกตามสวนหลังบ้านหรือปลูกแซมในสวนผลไม้ เพื่อนำไหลมาใส่แกงเนื้อหรือใส่ในหม้อก๋วยเตี๋ยว เพื่อดับกลิ่นคาวและเพิ่มรสชาติ ส่วนหน่ออ่อนนำมาต้มหรือแกงเป็นอาหารมานานแล้ว

แต่จากการศึกษาของ ดร.เอกเซล เดลเบิร์ก พอลเซน ผู้เชี่ยวชาญพันธุ์ไม้สกุล *Etlingera* จากสวนพฤกษศาสตร์ หลวงเอดินเบิร์ก ร่วมกับนายพงษ์ศักดิ์ พลเสนา

นักวิชาการป่าไม้ งานสวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า ยังไม่มีรายงานทางพฤกษศาสตร์ว่า เคยพบพืชชนิดนี้ในประเทศไทยมาก่อน จึงถือว่าเร่วหอมเป็นพันธุ์ไม้ชนิดใหม่ของไทย (new record)

ในทางสมุนไพร ไหล ต้มน้ำดื่ม ขับลมในลำไส้ ช่วยย่อยอาหาร **ใบ** ขับปัสสาวะ **ผล** แก้ไข้ แก้ไอ และรักษาโรคผิวหนัง

ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดหรือแยกหน่อ

❖ ความเคลื่อนไหว ❖

สำนักงาน กปร. จัดนิทรรศการสัญจร

และสื่อมวลชนสัญจรภาคอีสาน

สระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) นำโดย นายสมพล พันธุ์มณี เลขาธิการ กปร. และคณะผู้บริหาร ได้นำคณะสื่อมวลชนกว่า ๔๐ ชีวิต เยี่ยมชมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ประกอบด้วย

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอ้นเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครพนม-สกลนคร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทราย (ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดมุกดาหาร โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำลำพะยัง ตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาฬสินธุ์ พร้อมกับนำคณะสื่อมวลชนร่วมพิธีเปิดงานนิทรรศการสัญจร ๖๐ ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุข ประชาธิปไตย ณ อาคารอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ ได้นำคณะสื่อมวลชนสัญจร เยี่ยมชมโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอ้นเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร-นครพนม พร้อมกับรับฟังการบรรยายสรุปภาพรวมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเยี่ยมชมประตูระบายน้ำบ้านนาคู่ ซึ่งเป็น ๑ ในประตูระบายน้ำของโครงการทั้งหมด ๔ แห่ง ประโยชน์ของประตูระบายน้ำแห่งนี้สามารถระบายน้ำได้ ๓๐๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที กักเก็บน้ำได้ ๘,๗๕๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร สนับสนุนพื้นที่การเกษตรได้ ๑๙,๒๐๐ ไร่ พร้อมกันนี้ คณะสื่อมวลชนได้ร่วมสัมภาษณ์ราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ณ บ้านส้มป่อย จังหวัด

ความเคลื่อนไหว

นครพนม พบว่า ราษฎรมีทางเลือกในการทำการเกษตรได้อย่างหลากหลาย นอกเหนือจากการปลูกข้าว ผลผลิตมีบริษัทอาหารกระป๋องมารับซื้อถึงที่มีรายได้ที่มั่นคงสามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างยั่งยืน จากนั้นได้เดินทางไปเยี่ยมชมการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ซึ่งคณะสื่อมวลชนได้ชมการเลี้ยงหมูเหมยซาน การเลี้ยงโคเทาจิมะ ซึ่งเป็นโคเนื้อสายพันธุ์ญี่ปุ่นที่มีความเป็นเลิศสายพันธุ์หนึ่ง รวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ การปลูกหญ้าอาหารสัตว์ เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่เกษตรกรในการประกอบอาชีพให้มีรายได้ดีขึ้น

วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๙ คณะสื่อมวลชนเยี่ยมชมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทราย (ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่ได้ดำเนินการพัฒนาและฟื้นฟูป่าโดยนารัฐกรเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูป่า เพื่อให้ตระหนักรู้และเป็นผู้รักษาผืนป่าไว้ให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นคณะได้เดินทางไปยังอุโมงค์ผันน้ำที่ผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ จังหวัดมุกดาหารสู่เขตชลประทานในพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อใช้ในการเกษตร

วันศุกร์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๙ คณะสื่อมวลชนได้ร่วมพิธีเปิดงานนิทรรศการสัญจร โดยสำนักงาน กปร. ร่วมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภายใต้งาน ๖๐ ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุข ประชาชาษฎ์ ณ อาคารอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในการนี้ นายสวัสดิ์ วัฒนายากร องคมนตรี เป็นประธานเปิดงาน ภายในงานได้มีการจัดแสดงนิทรรศการจากหน่วยงานต่าง ๆ กว่า ๒๐ หน่วยงาน อาทิ สำนักงาน กปร. ได้จัดแสดงภาพรวมของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และผลสำเร็จจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ ศูนย์ กรมชลประทาน เน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ

ที่สำคัญของประเทศ กรมพัฒนาที่ดินได้นำตัวอย่างดินในลักษณะต่าง ๆ มาจัดแสดงให้ประชาชนทั่วไปได้ชมและศึกษาเรียนรู้การดำเนินงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นอกจากนี้ ยังมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา ทั้ง ๖ ศูนย์ โครงการฟาร์มตัวอย่าง และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ รวมถึงสินค้า OTOP อีกด้วย

โอกาสนี้มีการแสดงบนเวทีประกอบด้วย การรำถวายพระพร จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น การแสดงรีวิวประกอบเพลง ของวิทยาเขตอาชีวศึกษาขอนแก่น การแสดงโปงลางจากโรงเรียนเทศบาลบ้านหนองใหญ่ จำเริญพระชวัญและลาวสมเด็จจากศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น การแสดงชุดแอ๊ดอกคุณและแพรววาทสินธุ์ จากโรงเรียนเทศบาลวัดกลาง ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนการแสดงดนตรีจากกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาคที่ ๒ ซึ่งได้สร้างความเพลิดเพลินให้กับผู้เยี่ยมชมนิทรรศการเป็นอย่างยิ่ง